

A stylized illustration of a person's legs from the knees down, wearing blue denim jeans and white sneakers with black laces. The background is a light blue field with a pattern of dark blue polka dots. The person's feet are positioned as if they are walking or standing on a dark, textured surface.

UNGT FÓLK 2014 GRUNNSKÓLAR

Menntun, menning, félags-, íþrótt- og tómstundastarf,
heilsa, líðan og vimefnaneysla unglinga í 8., 9. og 10.
bekk á Íslandi.

Ungt fólk 2014

Grunnskólar

Menntun, menning, félags-, íþrótta- og tómstundastarf,
heilsa, líðan og vímuefnaneysla unglinga
í 8., 9. og 10. bekk á Íslandi.

Samanburður rannsókna árin 2000 til 2014.
Staða og þróun yfir tíma.

Unnið fyrir

MENNTA- OG
MENNINGARMÁLARÁÐUNEYTIÐ

2014

Rannsóknir & greining 2014©

Hrefna Pálsdóttir, Jón Sigfússon, Ingibjörg Eva Þórisdóttir, Margrét Lilja Guðmundsdóttir,
Álfgeir Logi Kristjánsson og Inga Dóra Sigfúsdóttir

Umbrot og prentun:

Prentmet ehf.

Hönnun útlits og kápu:

Baddy Design

ISBN nr.:

978-9935-436-45-0

INNGANGSORÐ

Æskulýðsrannsóknirnar *Ungt fólk* hófu göngu sína árið 1992 þegar Rannsóknarstofnun uppeldis- og menntamála (RUM), að frumkvæði menntamálaráðuneytisins, hóf að framkvæma kannanir meðal nemenda í efstu bekkjum grunnskóla og í framhaldsskólum landsins. Með þessum fyrstu heildstæðu rannsóknum á högum barna og ungmenna var brotið blað í sögu félagsvísindarannsókna hér á landi. *Ungt fólk* rannsóknirnar hafa margfaldast að umfangi á þeim ríflega tveimur áratugum sem liðnir eru frá upphafi þeirra og hafa frá árinu 1997 verið unnar reglulega meðal allra nemenda í 5., 6. og 7. bekk, 8., 9. og 10. bekk í grunnskólum og öllum framhaldsskólum landsins. Þá hafa verið unnar *Ungt fólk* rannsóknir á félagslegri stöðu 16 til 20 ára ungmenna á Íslandi sem ekki stunduðu nám við framhaldsskóla árin 2000 og 2009. Frá upphafi hefur eitt af megininkennum *Ungt fólk* rannsóknanna verið að spurningalistar hafa verið lagðir fyrir í öllum skólum landsins í stað þess að leggja fyrir úrtak nemenda. Með þessu móti eru fengnar staðbundnar og ítarlegar greiningar fyrir sveitarfélög, skóla og félagasamtök.

Samhliða vaxandi kröfum um rannsóknarmiðaða stefnumótun hafa þeir sem starfa að málefnum barna og ungmenna á Íslandi í síauknum mæli nýtt sér niðurstöður þeirra, en allar þessar rannsóknir gefa möguleika á samanburði milli landssvæða, sveitarfélaga og tímabila. Við þróun *Ungt fólk* rannsóknanna hefur starfsfólk Rannsókna og greiningar og mennta- og menningarmálaráðuneytisins notið góðs af einstöku samstarfi við skólastjórnendur, kennara og nemendur í grunn- og framhaldsskólum landsins alla tíð. Þeirra framlag og aðstoð við fyrirlagnir spurningalista hefur stuðlað að því að svo umfangsmiklar rannsóknir sem *Ungt fólk* eru, hafa getað farið reglulega fram. Niðurstöður rannsóknanna eru þeim sem starfa að málefnum barna og ungmenna ómetanlegt verkfæri við stefnumótun og störf, bæði á landsvísi sem og í nærsamfélaginu, á hverjum stað og tíma. Gögn úr *Ungt fólk* rannsóknunum hafa verið notuð víða. Frá árinu 1997 hafa verið skrifaðar níu doktorsritgerðir úr gögnum rannsóknanna og margir tugir meistara- og bakkalárs ritgerða. Þá hafa kennarar í námskeiðum við Háskóla Íslands og Háskólann í Reykjavík, og áður Kennaraháskóla Íslands, notað þau við kennslu og þjálfun nemenda í rannsóknaraðferðum og tölfræði. Niðurstöður *Ungt fólk* rannsóknanna eru nýttar í sveitarfélögum sem í búa yfir 80% landsmanna. Þær eru nýttar við stefnumótun, aðgerðir, og skipulagningu starfs á vettvangi meðal þeirra sem starfa að málefnum barna og ungmenna í nærsamfélaginu. Rannsóknir og greining vinnur árlega á annað hundrað skýrslur úr gögnum rannsóknanna meðal nemenda í 5., 6. og 7. bekk og 8., 9. og 10. bekk fyrir sveitarfélög, skóla, félagasamtök og stofnanir. Þá er einnig mikilvægt að gögn rannsóknanna meðal nemenda í öllum framhaldsskólum landsins séu nýtt í auknum mæli. Sem dæmi hafa verið unnar sérskýrslur fyrir hvern og einn framhaldsskóla landsins úr rannsóknum síðustu ára. Þessar skýrslur

lúta annars vegar að því að varpa ljósi á hagi og líðan nemenda framhaldsskólanna og hinsvegar að sýna stöðu og þróun vímuefnaneyslu nemenda. Þessu til viðbótar má nefna að niðurhal skýrslna og greina af vefsíðu Rannsókna og greiningar, rannsoknir.is, skipta hundruðum á ári hverju.

Áhrif *Ungt fólk* rannsóknanna hafa einnig náð út fyrir landssteinana. Starfsfólk Rannsókna og greiningar, Háskóla Íslands og Háskólans í Reykjavík hefur nýtt gögn rannsóknanna til greininga og skrifa á fræðasviðum sínum og þegar hafa um 70 ritrýndar greinar verið birtar úr gögnunum í alþjóðlegum, ritrýndum vísindatímaritum. Fjölmargir erlendir vísindamenn hafa átt í samstarfi við íslenska félaga sína um nýtingu gagnanna og fram hefur komið í máli þeirra að gæði *Ungt fólk* rannsóknanna eru sjaldséð hvað umfang og yfirgrip varðar. Sú sérstaða að rannsóknirnar fari fram með gagnasöfnun meðal allra nemenda í stað úrtaka eins og algengast er, hefur veitt tækifæri til yfirgrípsmeiri og ítarlegri greininga en oft er mögulegt. Endurtekning rannsóknanna yfir tíma hefur enn fremur gert mögulegt að vinna tímaraðagreiningar á þróun lykilþátta er varða hagi og líðan, hreyfingu, tómstundir og hegðun barna og unglinga hér á landi. Árið 2005 hófst samvinna Rannsókna og greiningar og Reykjavíkurborgar um framkvæmd og skipulagningu rannsókna í borgar-samfélögum víða í Evrópu. Í samstarfi við samtökin European Cities Against Drugs (ECAD). *Ungt fólk* rannsóknirnar eru lagðar til grundvallar þeirrar vinnu. Rannsóknirnar sem þetta samstarf hefur getið af sér bera heitið *Youth in Europe* og hafa nú þegar verið unnar rannsóknir í 8 borgum árið 2006, 11 borgum árið 2008 og 15 borgum árið 2012. Fjórða fyrirlögn *Youth in Europe* var unnin í október 2014 og tóku 20 borgir þátt.

Það er von og vilji Rannsókna og greiningar, Háskólans í Reykjavík og mennta- og menningarmálaráðuneytisins að *Ungt fólk* rannsóknirnar haldi áfram að stuðla að bættum högum og betri líðan og aðbúnaði barna og ungmenna hér á landi með traustum upplýsingum til skóla, sveitarfélaga, félagasamtaka og annarra. Þá er mikilvægt að veita vísindafólki og nemendum þess aðgang að vönduðum gögnum í vinnu sinni og námi við þekkingarsköpun í málefnum barna og unglinga.

Í skýrslunni getur að líta niðurstöður *Ungt fólk* rannsóknarinnar meðal nemenda í 8., 9. og 10. bekk grunnskóla á Íslandi árið 2014 með samanburði við árin 2000, 2006, 2009 og 2012. Gagnasöfnun fór fram með spurningalistakönnun í febrúarmánuði síðastliðnum. Líkt og í fyrri rannsóknum er athyglinni beint að ýmsum þáttum í lífi unglinga sem varða hagi þeirra, s.s. menntun, menningu, félags-, íþrótt- og tómstundastarf, heilsu, líðan og vímuefnaneyslu. Í textanum eru niðurstöður settar fram á 91 tölusettri mynd og 23 töflum, en fleiri töflur eru í viðauka sem hefst á blaðsíðu (91)

EFNISYFIRLIT

Inngangsorð.....	3
Aðferð og gögn.....	6
Þátttakendur og framkvæmd.....	6
Mælitæki.....	6
Úrvinnsla gagna.....	7
Félags- og tómstundastarf.....	8
Tölvu og netnotkun.....	18
Íþróttir og hreyfing.....	20
Foreldrar og uppeldi.....	30
Heilsa og líðan.....	40
Matur og drykkur.....	48
Nám og skóli.....	51
Atvinnuþátttaka og fjárhagur.....	63
Vímuefnanotkun.....	67
Vísindagreinar unnar úr gögnum Rannsókna og greiningar.....	75
Heimildaskrá.....	80
Myndaskrá.....	83
Töfluskrá.....	87
Viðauki.....	91
Kynjaskipting.....	91
Tengsl við foreldra og fjölskyldu.....	92
Tengsl við vini og jafningja.....	95
Íþróttaiðkun.....	97
Frístundir.....	103
Tómstundaiðkun.....	110

AÐFERÐ OG GÖGN

Rannsóknirnar *Ungt fólk* eru þýðisrannsóknir en í því felst að þær eru ekki byggðar á hefðbundnum úrtökum heldur er reynt að ná til sem flestra í úrtaksrammanum innan þýðisins. Þetta er gert með því að leggja spurningalista fyrir alla nemendur sem mættir eru til skóla á tilteknum degi með það að leiðarljósi að lágmarka vikið niðurstaðna. Niðurstöður þessara kannana eru því mjög áreiðanlegar, hvort sem litið er til tiltekinna landssvæða eða mismunandi hópa.

ÞÁTTTAKENDUR OG FRAMKVÆMD

Líkt og fyrr var gögnum sem þessi skýrsla byggir á safnað með könnun sem lögð var fyrir nemendur í öllum grunnskólum með 8., 9. og 10. bekk á Íslandi í febrúarmánuði árið 2014. Framkvæmd og úrvinnsla rannsóknarinnar var á vegum Rannsókna og greiningar við Háskólann í Reykjavík. Spurningalistar voru sendir í alla skóla á landinu þar sem kennarar sáu um að leggja þá fyrir. Með hverjum spurningalista fylgdi ómerkt umslag til þátttakenda sem þeir settu listann í að útfyllingu lokinni. Ítrekað var fyrir þátttakendum að rita hvorki nafn né kennitölu á spurningalistana svo útilokað væri að rekja svörin til þeirra. Jafnframt voru þeir vinsamlegast beðnir um að svara öllum spurningunum eftir bestu samvisku og biðja um hjálp ef þeir þyrftu á að halda. Allir nemendur sem sátu í kennslustundum daginn sem könnunin fór fram svöruðu spurningalistanum. Samtals fengust svör frá 11013 einstaklingum. Heildarsvarhlutfall á landsvísi var 86,3%.

MÆLITÆKI

Mælitæki æskulýðsrannsókna *Ungt Fólk* kannananna eru ítarlegir spurningalistar sem hafa verið þróaðir ár frá ári, fyrst af starfsfólki Rannsóknastofnunar uppeldis- og menntamála, í samstarfi við menntamálaráðuneytið frá árinu 1992, en frá 1999 af Rannsóknum og greiningu. Spurningarnar eru mótaðar af fagfólki í félagsvísindum þar sem farið er eftir ströngum kröfum um að þær leiði til sem nákvæmstu niðurstaðna og að áreiðanleiki og réttmæti sé ávallt í fyrirrúmi. Árið 2014 innihélt spurningalistinn 82 spurningar í mismunandi mörgum liðum á 28 blaðsíðum. Kvarðar eru gjarnan notaðir sem svarmöguleikar við spurningum til að auka réttmæti og áreiðanleika spurninganna, í þessum spurningalistum er svonefndur Likert-kvarði¹ mest áberandi.

1) Sjá nánar: De Vaus 2002.

ÚRVINNSLA GAGNA

Í skýrslunni er tíðni í prósentum sett fram í myndum en í töflum sést fjöldi nemenda sem svarar og tíðni í prósentu í sviga fyrir aftan. Samanburður er gerður á milli kynja, landsvæða og bekkja. Þeim sem vilja nánari upplýsingar er bent á að hafa samband við starfsfólk Rannsóknna og greiningar.

FÉLAGS- OG TÓMSTUNDASTARF

Þátttaka barna og ungmenna í skipulögðu félags- og tómstundastarfi skiptir miklu máli fyrir sjálfsmynd þeirra, félagsfærni og sjálfstæði². Skipulagt félags- og tómstundastarf eykur mannauð ungs fólks og hafa rannsóknir sýnt að sé slíkt unnið á faglegum grundvelli og í umsjá ábyrgra aðila hefur starfið uppbyggjandi og þroskandi áhrif á líf ungmenna³. Hér á landi er mikið lagt upp úr í faglegu starfi fyrir börn og unglinga. Niðurstöður *Ungt fólk* rannsóknanna sýna m.a. að starf innan grunnskólanna og félagsmiðstöðva á vegum sveitarfélaga sé það mest sótt meðal unglinga. Rannsóknir sýna að lykilatriðið er að félags- og tómstundastarfið sé skipulagt af ábyrgum og reyndum aðilum sem hafi umsjón með því. Niðurstöður rannsókna sýna að starfsemi sem er markmiðabundin, skipulögð og í umsjón ábyrgra aðila er líklegri til að hafa uppbyggjandi áhrif í lífi ungmennanna en starf sem er óskipulagt. Forvarnargildi félags- og tómstundastarfs er fólgið í því að efla einstaklinginn, auka festu í lífi ungmenna og skapa umgjörð utan um jafningjasamskiptin. Hegðun og gildismat barna og ungmenna tengist því jafningjahópnum með mjög sterkum hætti⁴. Þá eru áhrif jafningjahópsins í lífi þeirra mikil, ásamt því að í jafningjahópnum fer fram mikilvæg mótun hugmynda, viðmiða og gilda meðal einstaklinganna⁵. Þá sýna rannsóknir að skemmtanálífsstíll jafningjanna hefur áhrif á líkur á vímuefnanotkun unglinga⁶. Hafa niðurstöður rannsókna einnig sýnt að neikvæð viðbrögð félaganna við tóbaksnotkun beri með sér minnkandi líkur á slíkri neyslu⁷. Niðurstöður *Ungt fólk* rannsóknanna sýna að þættir eins og að sækja party og að fara á kaffihús hafa dregist saman undanfarin ár.

Með tilkomu nýrrar og aðgengilegrar tækni, má þar nefna auðvelt aðgengi að neti og snjallsíma, hefur margt breyst í lífi barna og unglinga. Flestir unglingar í vestrænum samfélögum verja auknum tíma fyrir framan skjá (tölvur, símar, sjónvörp) af einhverju tagi sem hefur margvísleg áhrif á líf þeirra⁸. Í þessari skýrslu kemur m.a. fram að unglingar verja meiri tíma heima við, minni tíma í aðra affþreyingu, eins og lestur, og minni tíma í hefðbundin félagsleg samskipti.

Niðurstöður *Ungt fólk 2014* sýna meðal annars að hlutfallsleg þátttaka í skipulögðu félags- og tómstundastarfi vikulega eða oftar hefur litið breyst frá árinu 2006. Ef litið er til landsins í heild, þá má sjá að árið 2006, er þetta hlutfall 46%, eða það sama og nú árið 2014. Á árunum 2006 til 2012 mátti greina aukingu í þátttöku meðal stelpna á höfuðborgarsvæðinu, en árið 2014 hefur aftur dregið úr þátttöku þeirra. Lítil breyting kemur fram

2) Osgood og Anderson, 2004; Þórólfur Þórindsson o.fl. 1998; Þórindsson og Bernburg, 2006.

3) Álfgeir Logi Kristjánsson o.fl. 2005; 2006.

4) Kristjánsson o.fl. 2008; Sigfúsdóttir o.fl. 2009; Þórindsson og Bernburg, 2006.

5) Altermatt og Pomerantz, 2005; Bowker o.fl. 2000; Carter o.fl. 2003.

6) Þórindsson og Bernburg, 2006.

7) Kristjánsson o.fl. 2010.

8) Yang o.fl. 2013

yfir tíma er varðar bíó- og kaffihúsaferðir. Ungmennum sem stundar partí fækkar, en árið 1997 sögðust 11% stelpna og stráka í 9. og 10. bekk fara í partý, en 3% árið 2014. Þátttaka í skátastarfi, ungliðastarfi björgunarsveita (4% árið 2000 og 2014) og/eða trúarlegu starfi er svipaður og fyrri ár og það sama má segja um þátttöku s.s. í lúðrasveitum (5% árin 2000 og 2014), myndlistarnámi og leiklist og í hljómsveitastarfi. Fjöldi þátttakenda í tónlistarnámi hefur heldur dregist saman frá árinu 2006, en þá sögðust 22% stelpna og stráka í 9. og 10. bekk stunda tónlistarnám, en 17% árið 2014. Þátttaka í listviðburðum svo sem leiksýningum, myndlistasýningum og tónleikum helst lítið breytt miðað við síðustu ár. Litlar breytingar eru á fjölda þátttakenda í ungliðastarfi Rauða kross Íslands (mynd 8, bls. 13), í hestamennsku og útvíst en fjöldi unglinga sem stunda hannyrðir, fatasaum eða fatahönnun hefur heldur dregist saman, var 7% árið 2000 en 2% árið 2014.

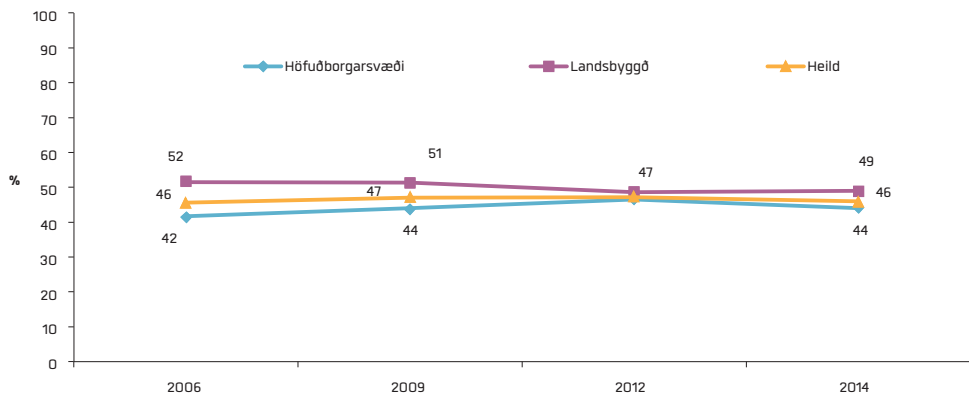
Áfram dregur úr lestri bóka (4 klst. eða meira í hverri viku) meðal nemenda í 9. og 10. bekk (14%), ef lítið er til ársins 2012 (16%). Lestur á annars konar lesefni (teiknimyndabækur, dagblöð, tímarit) hefur haldist nokkuð stöðugur frá árinu 2009 og er á bilinu 1–3%. Þá segjast um 10% nemenda á höfuðborgarsvæðinu og tæp 11% nemenda á landsbyggðinni horfa á myndbönd eða þætti í fjórar klukkustundir eða meira á dag. Tæp 7% nemenda á höfuðborgarsvæðinu og rúm 6% nemenda á landsbyggðinni segjast spila tölvuleiki á netinu í fjórar klukkustundir eða meira á hverjum degi. Að sama skapi segjast rúm 14% nemenda á höfuðborgarsvæðinu og rúm 15% nemenda á landsbyggðinni verja fjórum klukkustundum eða meira í að vera á samskiptamiðlum á netinu (Facebook, Instagram, Snapchat o.s.frv.), á hverjum degi.

Upplýsingar um frammistöðu framhaldsskólanema á Íslandi, í samanburði við nemendur annarra Norðurlanda, má sjá í rannsókninni *Nordic Youth Research* frá árinu 2010. Í þeirri rannsókn var tekið var úrtak meðal allra nemenda á Norðurlöndum, eða alls 13.400 nemendur. Þar má sjá að íslenskir nemendur telja *hæglæsi* og *aðra lestrarörðugleika* hamla sér mun meira í námi en nemendur á öllum hinum Norðurlöndunum. Um 23% íslenskra nemenda sögðu *lítinn lestrarhraða* hamla sér *mikið eða mjög mikið* í námi, en þar á eftir kemur Danmörk, þar sem hlutfallið var í kringum 10%.

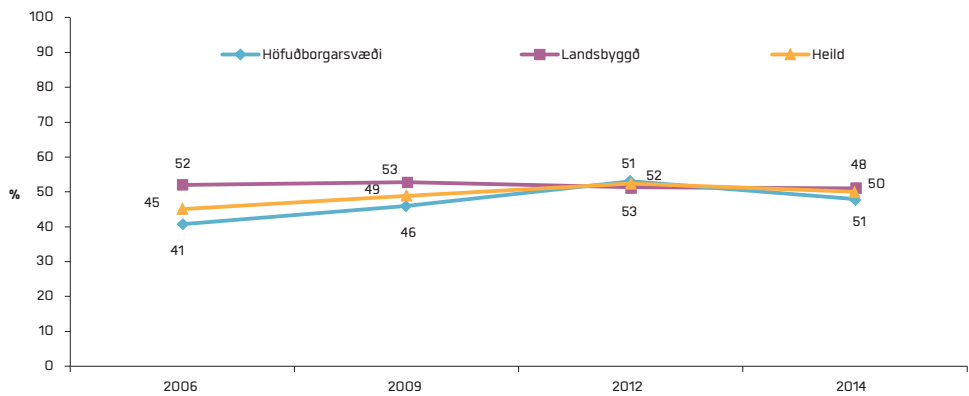
Á sama hátt sýndu niðurstöður að um 12% nemenda á Íslandi sögðu að *aðrir lestrarörðugleikar* hömluðu þeim í námi, en þar á eftir komu Álandseyjar, með 7,6%.

Í nýrri Ungt fólk- rannsókn sem gerð var haustið 2013 meðal allra 16–19 ára framhaldsskólanema á Íslandi, kom fram að um 13%, eða rúmlega 1.400 íslenskra framhaldsskólanema meta það svo að lítill leshraði hafi mikil eða mjög mikil áhrif á frammistöðu þeirra í námi.

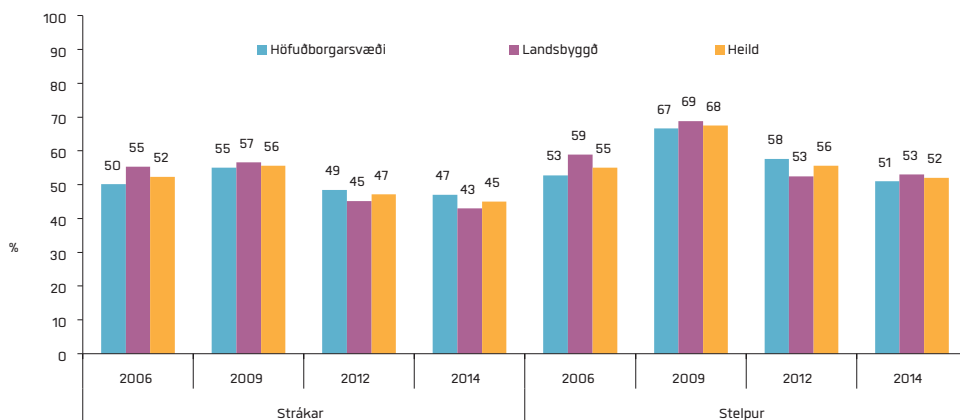
Þá segja um 9% nemenda í 9. og 10. bekk, eða 582 einstaklingar að lítill leshraði hamli þeim mikið eða mjög mikið í námi (tafla 2).

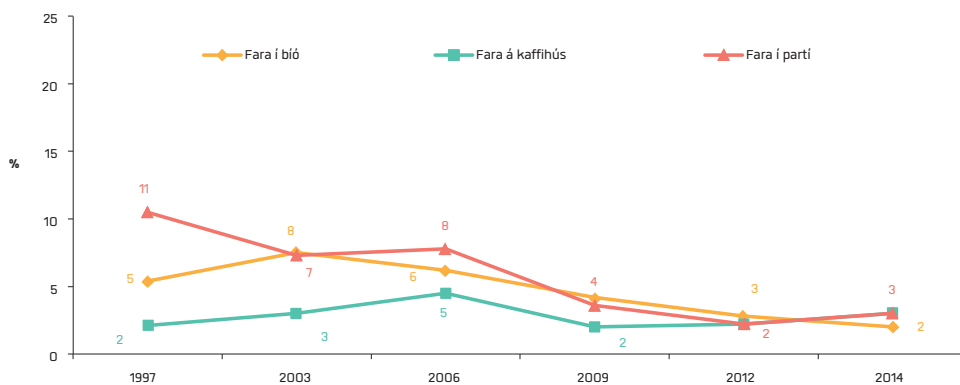
Mynd 1. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk frá 2006 til 2014 sem taka þátt í skipulögðu félags- eða tómstunda-
starfi einu sinni í viku eða oftar.

Mynd 2. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk frá 2006 til 2014 sem taka þátt í skipulögðu félags- eða tómstunda-
starfi einu sinni í viku eða oftar.

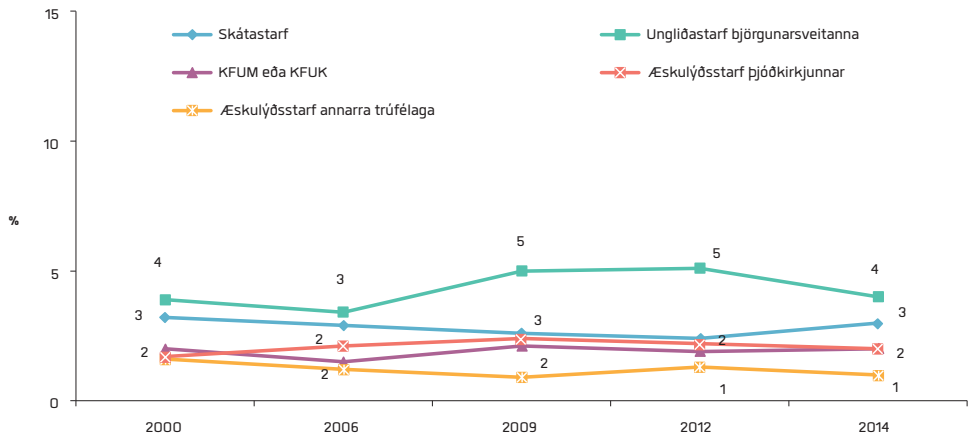

Mynd 3. Hlutfall stráka og stelpna í 8. bekk frá 2006 til 2014 sem taka þátt í skipulögðu félags- eða tómstundastarfi einu sinni í viku eða oftar.

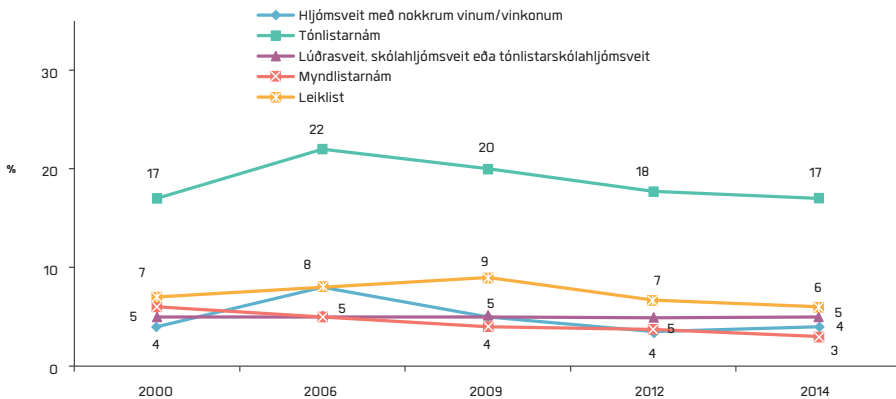

Mynd 4. Hlutfall nemenda í 9. bekk frá 1997 til 2014 sem fara í bió, á kaffihús⁹⁾, og/eða í parti, vikulega eða oftar.

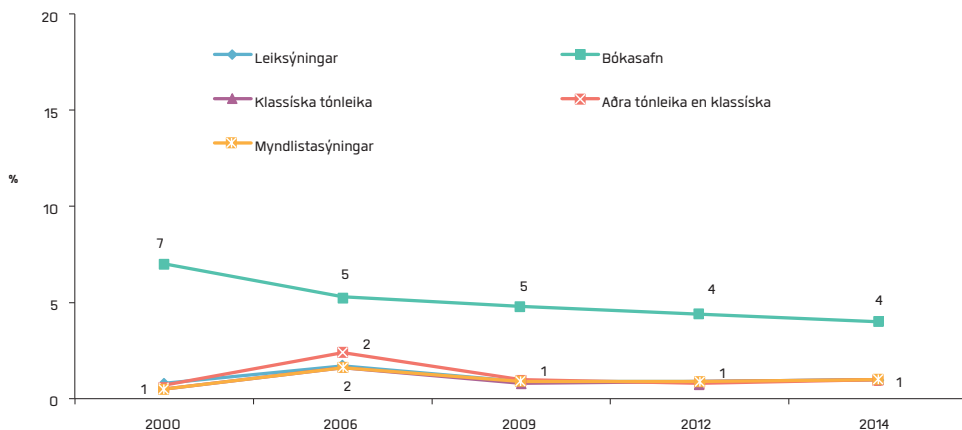
9) Árið 1997 var spurt um ferðir á kaffihús eða pöbb. Vegna þess hve mörg kaffihús eru einnig pöbbar er stuðst við skilgreiningu hvers og eins á því hvað átt er við með ferðum á kaffihús.

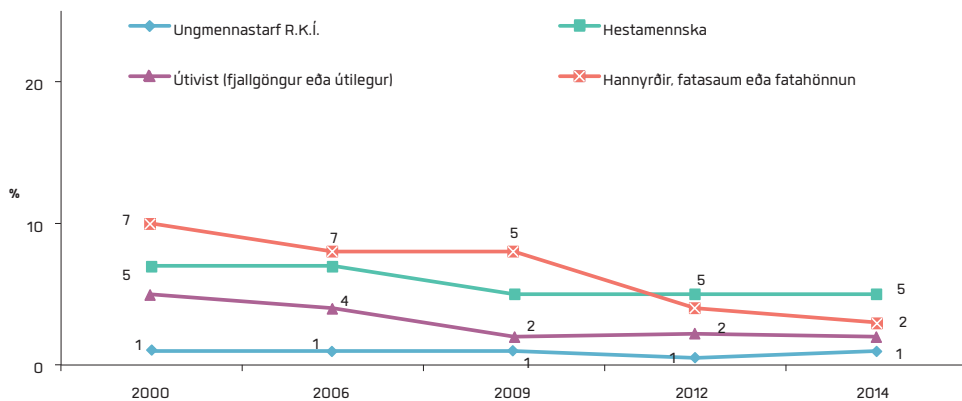
Mynd 5. Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk frá 2000 til 2014 sem stunda skátastarf, ungliðastarf björgunarveitanna, KFUM eða KFUK, æskulýðsstarf þjóðkirkjunnar, og æskulýðsstarf annarra trúfélaga, vikulega eða oftar.

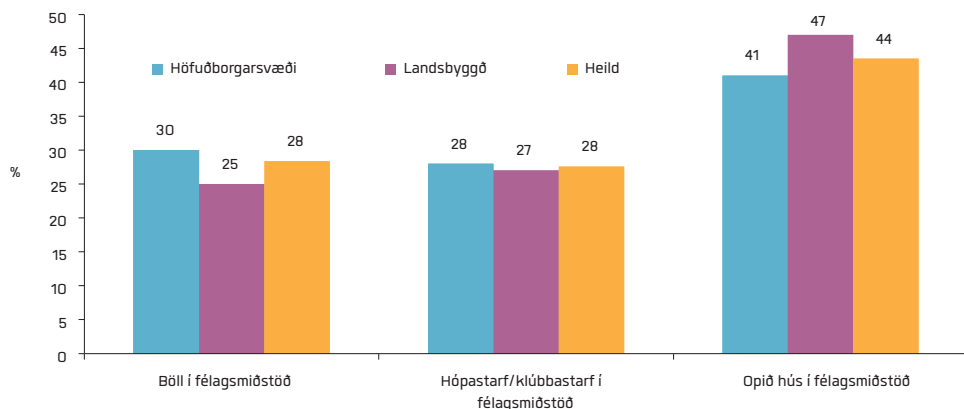
Mynd 6. Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2014 sem spila í hljómsveit með nokkrum vinum/vinkonum sínum, stunda tónlistarnám, lúðrasveit, skólahljómsveit eða tónlistarskólahljómsveit, myndlistarnám, og leiklist, vikulega eða oftar

Mynd 7. Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2014 sem sækja leiksýningar, bókasafn, klassíska tónleika, aðra tónleika en klassíska, og myndlistasýningar, vikulega eða oftar.

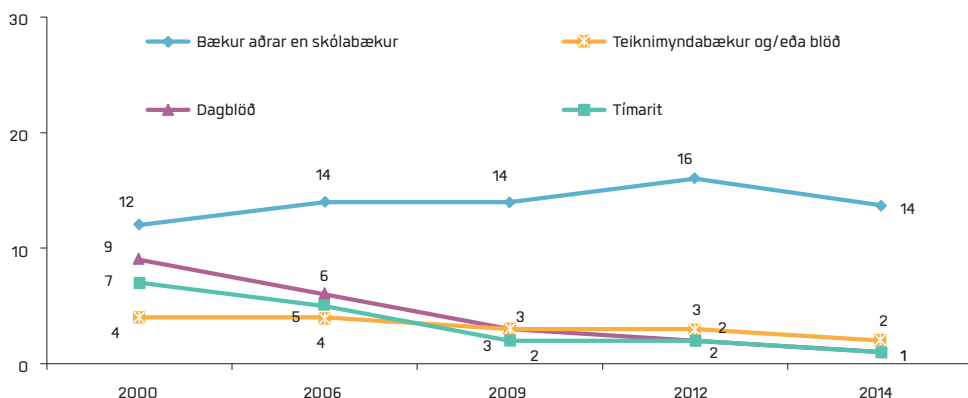
Mynd 8. Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2014 sem stunda ungmennastarf Rauða kross Íslands, hestamennsku, útivist, og hannyrðir, fatasaum eða fatahönnun, vikulega eða oftar.

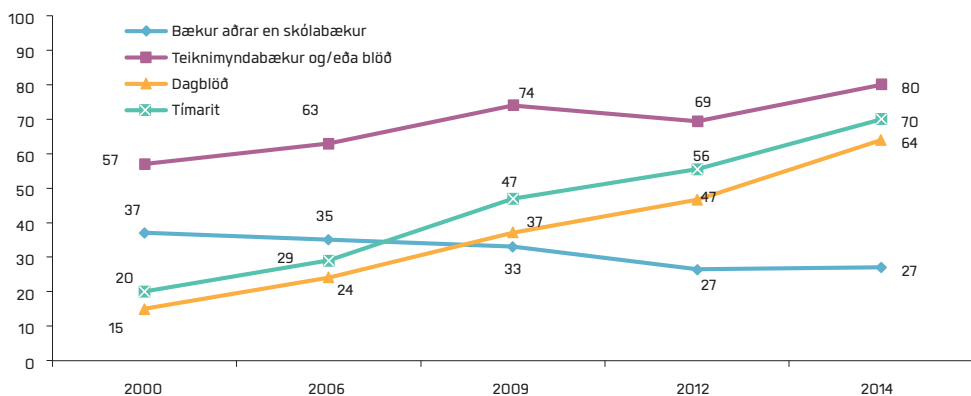
Mynd 9. Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árið 2014 sem taka þátt í starfi félagsmiðstöðva nokkrum sinnum í mánuði eða oftar.

Tafla 1. Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árið 2014 sem segjast taka þátt í tilteknu frístundastarfi í skólanum sínum, nokkrum sinnum í mánuði eða oftar.

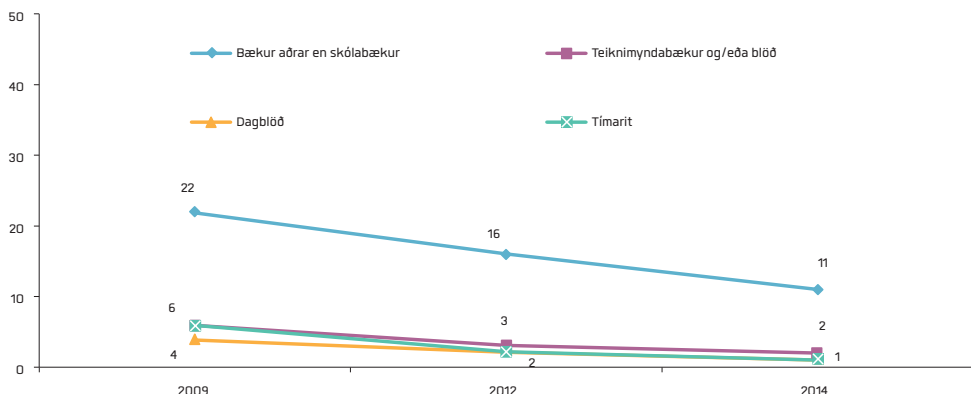
Frístundastarf í skóla:	Höfuðborgarsvæði Fjöldi (%) 8., 9. og 10. bekkur	Landsbyggð Fjöldi (%) 8., 9. og 10. bekkur
Bekkjarkvöld eða skemmtanir á vegum skólans	872 (14,4)	438 (10,9)
Nemendaráð	700 (11,5)	572 (14,2)

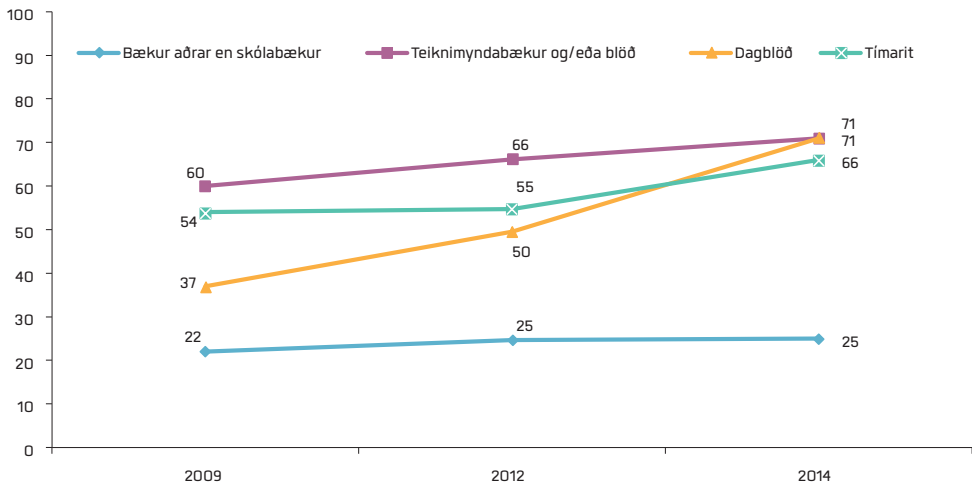
Mynd 10. Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2014 sem verja fjórum klukkustundum eða fleiri í hverri viku í að lesa bækur aðrar en skólabækur, teiknimyndabækur og/eða blöð, dagblöð, eða tímarit.

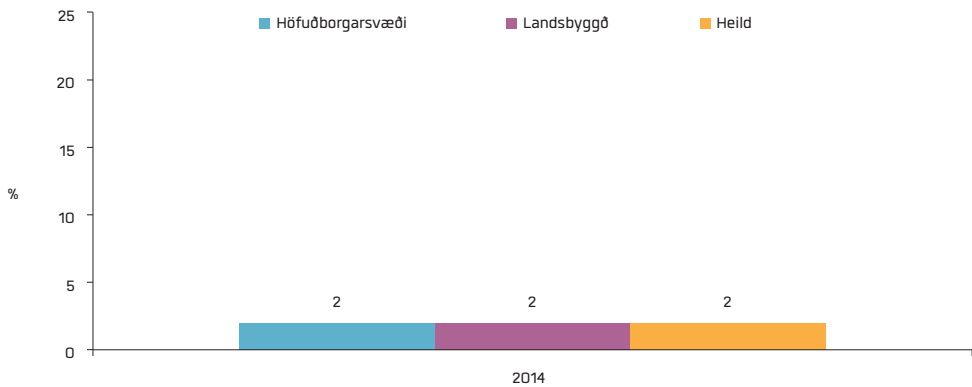
Mynd 11. Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2014 sem segjast aldrei lesa (verja engum tíma í viku) bækur aðrar en skólabækur, teiknimyndabækur og/eða blöð, dagblöð, eða tímarit.

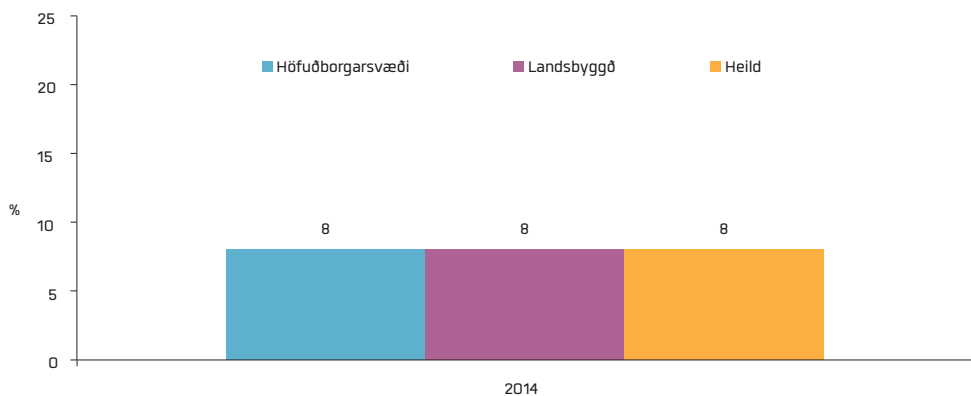
Mynd 12. Hlutfall nemenda í 8. bekk árin 2009, 2012 og 2014 sem verja fjórum klukkustundum eða fleiri í hverri viku í að lesa bækur aðrar en skólabækur, teiknimyndabækur og/eða blöð, dagblöð og tímarit.

Mynd 13. Hlutfall nemenda í 8. bekk árin 2009, 2012 og 2014 sem segjast aldrei lesa (verja engum tíma í viku) bækur aðrar en skólabækur, teiknimyndabækur og/eða blöð, dagblöð og tímarit.

Mynd 14. Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árið 2014 sem segjast verja fjórum klukkustundum eða fleiri á viku til að lesa blöð á netinu.

Mynd 15. Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árið 2014 sem segjast verja fjórum klukkustundum eða meira á viku til að lesa annað efni á netinu.

Tafla 2. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna eftir því hversu mikið (mikið eða mjög mikið) eftirfarandi þættir hafa áhrif á frammistöðu þeirra í námi, árið 2014, greint eftir kynferði.

	Strákar 2014 Fjöldi (%)	Stelpur 2014 Fjöldi (%)
Lesblinda	7,9 (266)	6,8 (238)
Lítill leskraði	8,2 (276)	8,7 (306)
Aðrir lestrarörðugleikar	4,3 (142)	4,6 (161)
Skrifblinda	3,6 (119)	2,8 (99)

TÖLVU- OG NETNOTKUN

Tafla 3. Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk eftir því hversu miklum tíma þau verja að jafnaði í að horfa á myndir, þætti eða myndbönd á hverjum degi, árið 2014.

Horfa á myndir, þætti eða myndbönd (í sjónvarpi eða tölvu) að jafnaði á degi hverjum	Höfuðborgarsvæði Fjöldi (%) 8., 9. og 10. bekkur	Landsbyggð Fjöldi (%) 8., 9. og 10. bekkur
Nær engum tíma	534 (8,5)	369 (9,0)
1/2 til 1 klst.	2748 (43,7)	1797 (43,6)
2 til 3 klst.	2376 (37,8)	1517 (36,8)
4 klst. eða meira	636 (10,1)	439 (10,7)

Tafla 4. Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk eftir því hversu miklum tíma þau verja að jafnaði í að spila tölvuleiki á netinu hverjum degi, árið 2014.

Spila tölvuleiki á netinu, að jafnaði á degi hverjum	Höfuðborgarsvæði Fjöldi (%) 8., 9. og 10. bekkur	Landsbyggð Fjöldi (%) 8., 9. og 10. bekkur
Nær engum tíma	3806 (60,3)	2421 (58,5)
1/2 til 1 klst.	1254 (19,9)	908 (21,9)
2 til 3 klst.	831 (13,2)	548 (13,2)
4 klst. eða meira	419 (6,6)	260 (6,3)

Tafla 5. Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk eftir því hversu miklum tíma þau verja að jafnaði í að vera á samskiptamiðlum á netinu (t.d. Facebook, Twitter, Instagram, Vine, Tumblr, WhatsApp, Snapchat, Skype) á hverjum degi, árið 2014.

Vera á samskiptamiðlum á netinu, að jafnaði á hverjum degi	Höfuðborgarsvæði Fjöldi (%) 8., 9. og 10. bekkur	Landsbyggð Fjöldi (%) 8., 9. og 10. bekkur
Nær engum tíma	682 (10,9)	376 (9,2)
1/2 til 1 klst.	2802 (45,0)	1890 (46,5)
2 til 3 klst.	1866 (29,9)	1188 (29,2)
4 klst. eða meira	882 (14,2)	612 (15,1)

Tafla 6. Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk eftir því hversu miklum tíma þau verja að jafnaði í að nota netið til annars en að vera á samskiptamiðlum eða í tölvuleikjum (t.d. lesa fréttir, myndir eða lesa texta) á hverjum degi, árið 2014.

Nota netið til annars en að vera á samskiptamiðlum eða í tölvuleikjum, að jafnaði á hverjum degi	Höfuðborgarsvæði Fjöldi (%) 8., 9. og 10. bekkur	Landsbyggð Fjöldi (%) 8., 9. og 10. bekkur
Nær engum tíma	2438 (38,9)	1487 (36,2)
1/2 til 1 klst.	3046 (48,6)	2113 (51,4)
2 til 3 klst.	548 (8,7)	374 (9,1)
4 klst. eða meira	237 (3,8)	135 (3,3)

Tafla 7. Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk eftir því hversu miklum tíma þau verja að jafnaði í að nota tölvur í annað en að vera á netinu eða spila tölvuleiki (t.d. læra, skrifa texta, vinna með myndir) á hverjum degi, árið 2014.

Nota tölvur í annað en að vera á netinu eða spila tölvuleiki, að jafnaði á hverjum degi	Höfuðborgarsvæði Fjöldi (%) 8., 9. og 10. bekkur	Landsbyggð Fjöldi (%) 8., 9. og 10. bekkur
Nær engum tíma	2776 (44,3)	1927 (46,8)
1/2 til 1 klst.	2865 (45,7)	1799 (43,7)
2 til 3 klst.	476 (7,6)	299 (7,3)
4 klst. eða meira	152 (2,4)	95 (2,3)

ÍÞRÓTTIR OG HREYFING

Íþróttapátttaka barna og ungmenna hefur á síðustu áratugum vaxið jafnt og þétt, og foreldrar stuðla í auknu mæli að því að börnin stundi íþróttir. Ýmsir fræðimenn hafa þó bent á að iðkun íþrótta leiði ekki sjálfkrafa til jákvæðra uppeldislegra gilda fyrir iðkendur¹⁰. Það eitt og sér að kasta bolta í körfu hefur ekki uppbyggileg gildi fyrir iðkendur í sjálfu sér, heldur skiptir máli í hvers konar samhengi íþróttin er leikin og undir hvers konar félagslegum kringumstæðum hún á sér stað. Bent hefur verið á að það þurfi, til að mynda, að gera greinarmun á milli mismunandi tegunda íþróttapátttöku, þ.e. á milli skipulagðra íþrótta annars vegar, sem stundaðar eru innan íþróttafélaga; og óskipulagðra íþrótta hins vegar, sem stundaðar eru í annars konar félagslegu samhengi – utan íþróttafélaga¹¹. Rannsóknir sem gerðar hafa verið hér á landi hafa sýnt fram á mikilvægi hins skipulega íþróttastarfs þegar það er borið saman við óskipulagt íþróttastarf, hvað varðar uppeldisleg gildi. Þær sýna meðal annars að þátttaka í skipulögðu íþróttastarfi dregur úr áhættuhegðun ungmenna eins og áfengisneyslu¹² reykingum¹³ og steranotkun¹⁴. Því oftast sem iðkendur æfa íþróttir sem hluta af skipulögðu íþróttastarfi því ólíklegri eru þeir til að nota slík efni. Aftur á móti sýna niðurstöðurnar að þau ungmenni sem stunda eingöngu óskipulagt íþróttastarf, utan íþróttafélaga, eru jafnvel líklegri en þau ungmenni sem engar íþróttir stunda til að neyta áfengi eða nota stera. Þessar niðurstöður eru áhugaverðar ef litið er til uppeldislegs gildis íþróttastarfs. Þær sýna að það er ekki íþróttaiðkunin sem slík sem hefur uppeldislegt gildi og jákvæð áhrif á iðkendur heldur liggja þau áhrif öllu fremur í því hvaða áherslur eru í starfinu og hvernig starfinu er háttað¹⁵.

Þessar niðurstöður sýna hve háð forvarnargildi íþrótta er þeim félagslegu kringumstæðum sem ákvarða þátttökuna hverju sinni. Iðkendur skipulagðs íþróttastarfs taka þátt innan félagslegra starfa sem hafa mótast í áranna rás. Starfið byggir á formlegum reglum og siðaböðum, sem og uppbyggilegum hefðum og venjum sem leggja upp úr markvissri skuldbindingu iðkenda. Starfinu er enn fremur stýrt af menntuðum þjálfurum með virkri þátttöku foreldra. Þessar áherslur eiga síður við í óskipulögðu íþróttastarfi, utan íþróttafélaga, sem er að miklu leiti einstaklingsbundið og sjálfsprottið. Þess háttar íþróttastarf stendur að einhverju leiti utan hinnar uppbyggilegu félagslegu formgerðar sem hefur hvað mest forvarnaráhrif fyrir börn og ungmenni er varðar notkun vímuefna.

10) Scanlan, 1984; Gould og Carson, 2004; Coakley, 2007; Hartmann og Kwauk, 2011

11) Sage, 1998; Coakley og Pike, 2009; Coakley, 2011; Hartmann og Kwauk, 2011; Halldorsson, Thorlindsson og Sigfusdóttir, 2014.

12) Halldorsson, Thorlindsson og Sigfusdóttir, 2014.

13) Thorlindsson og Halldorsson, óbirt handrit

14) Thorlindsson og Halldorsson, 2010

15) Doty, 2006; Thorlindsson og Halldorsson, 2010; Halldorsson, Thorlindsson og Sigfusdóttir, 2013

Rannsóknir hafa sýnt að regluleg hreyfing hefur jákvæð áhrif á andlegt heilbrigði sem og að andleg vellíðan er betri hjá þeim sem iðka íþróttir en hjá þeim sem iðka þær ekki¹⁶. Rannsóknir hafa sýnt að meðal nemenda í efstu bekkjum grunnskóla hefur hlutfall þeirra nemenda sem hreyfa sig mikið aukist hér á landi undanfarin ár en að sama skapi hafi hlutfall þeirra sem hreyfa sig lítið eða ekki neitt einnig aukist¹⁷. *Ungt fólk* rannsóknir sýna að árið 2000 sögðust 37% nemenda í 10. bekk nær aldrei stunda íþróttir, en 45% árið 2014. Ný rannsókn á áhrifum íþróttaiðkunar leiðir í ljós að íþróttaiðkun með skipulögðum hætti með íþróttafélagi hefur verndandi áhrif gegn áfengisneyslu, á meðan íþróttaiðkun með óskipulögðum hætti eins og til dæmis líkamsrækt eykur líkur á áfengisneyslu¹⁸. Það að starfið sé formbundið, er lykilatriði, eins og komið var inn á kaflanum um félags- og tómstundastarf. Rannsóknir sýna ítrekað að börn og ungmenntu sem stunda skipulagðar íþróttir reglulega eru líklegri til að líða betur en öðrum börnum og unglingum¹⁹ og eru ólíklegri til reykinga sígarettur²⁰ í samanburði við þá sem ekki stunda skipulagðar íþróttir²¹. Íþróttaiðkun hefur sérstaklega verndandi áhrif fyrir þá einstaklinga sem búa við erfiðar heimilisáðstæður²². Við þetta má bæta að stöðugt fleiri rannsóknir benda til að sterkt samband sé að finna á milli líkamlegs atgervis, hreyfingar og námsframmistöðu barna og unglinga.²³

Niðurstöður þessa kafla sýna meðal annars að hlutfall þátttakenda í íþróttastarfi á vegum íþróttafélaga, fjórum sinnum eða oftar, eykst heldur frá 2009 (32% meðal nemenda í 10. bekk) og hefur aukist mikið frá árinu 2000 (19% meðal nemenda í 10. bekk). Færri strákar í 8. bekk á landsbyggðinni árið 2014, segjast (49%) reyna á sig þannig að þeir mæðist eða svitni, fjórum sinnum í viku eða oftar, ef lítið er ársins 2012 til samanburðar (54%). Þá segjast fleiri strákar í 8. bekk á landsbyggðinni gera slíkt einu sinni til þrisvar í viku árið 2014 (38%), en gerðu árið 2012 (35%). Meðal stelpna í 8. bekk má greina svipaðar niðurstöður, en þar má einnig greina mun á höfuðborgarsvæðinu og landsbyggðinni. Þá er áhugavert að skoða hlutfall (5,2%) nemenda í 8., 9. og 10. bekk sem stunda hjólabretti einu sinni til þrisvar sinnum í viku (íþróttaiðkun sem er hvorki á vegum skólans né íþróttafélaga), en það eru í heildina um 500 einstaklingar, árið 2014.

16) Kristjánsson o.fl. 2008.

17) Eiðsdóttir o.fl. 2008.

18) Halldórsson o.fl. 2013.

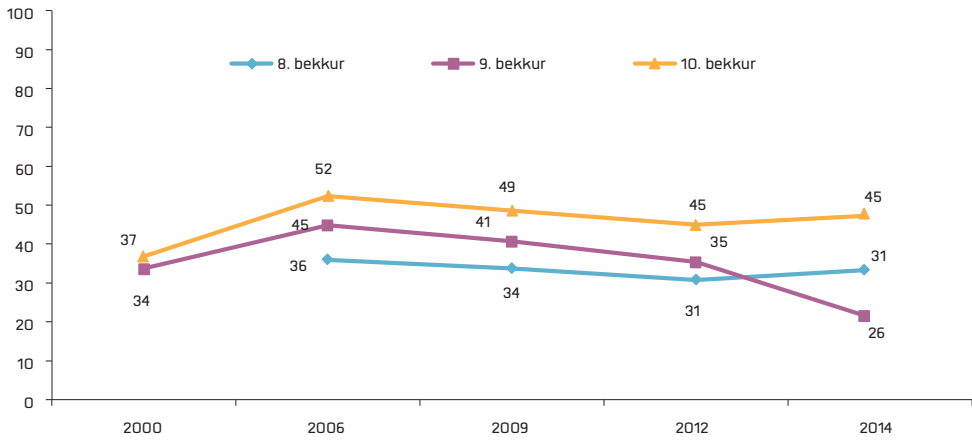
19) Álfgeir Logi Kristjánsson o.fl. (2006).

20) Kristjánsson o.fl. (2008).

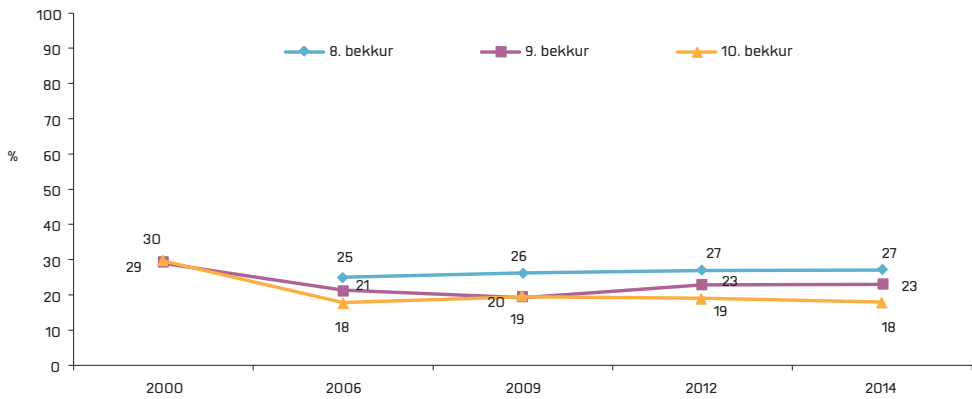
21) Vilhjálmsson og Þórlindsson 1992; Þórlófur Þórlindsson o.fl. 1998; Þórlófur Þórlindsson o.fl. 1994.

22) Sigfúsdóttir o.fl. 2011.

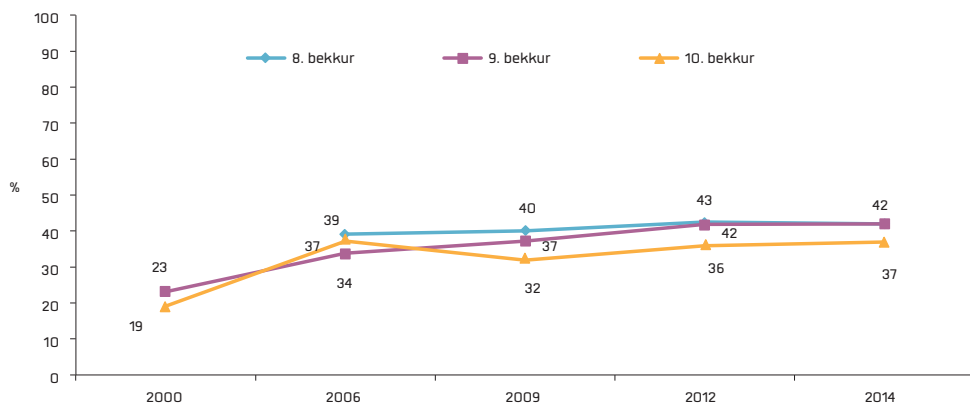
23) Trudeau og Shephard, 2008; Sigfúsdóttir o.fl. 2007.

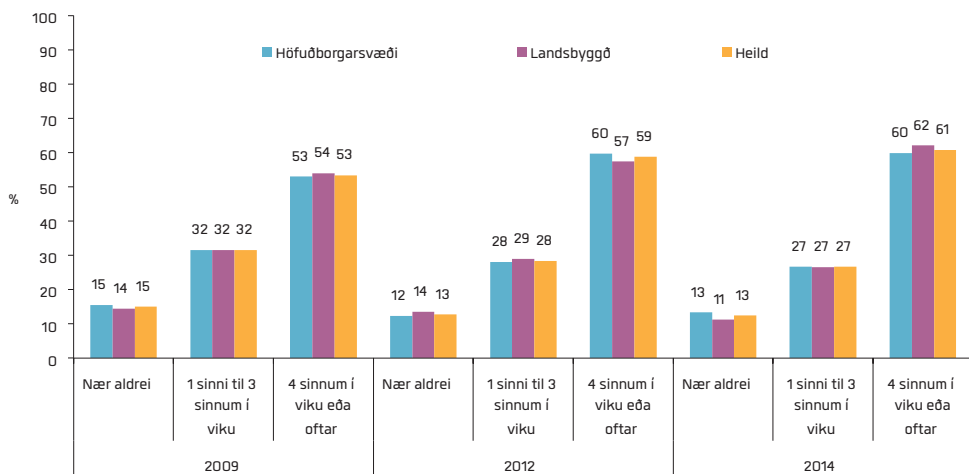
Mynd 16. Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk árin 2000 til 2014 sem segjast nær aldrei stunda íþróttir með íþróttafélagi.

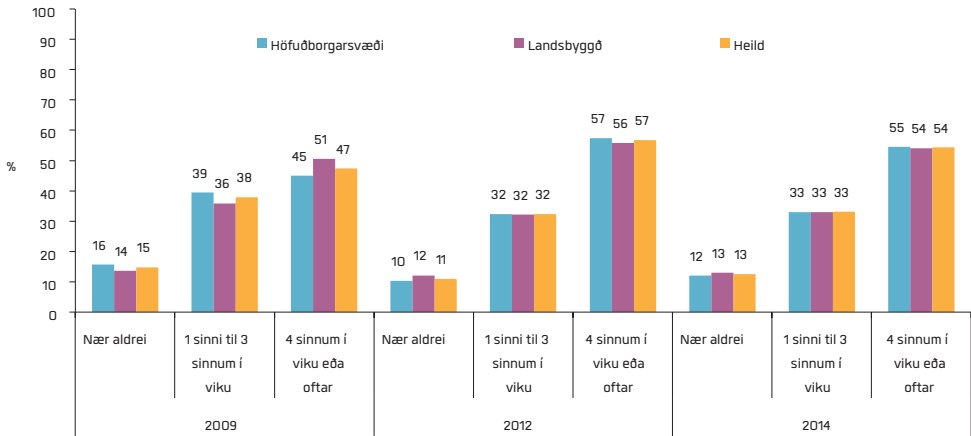
Mynd 17. Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk árin 2000 til 2014 sem segjast stunda íþróttir með íþróttafélagi 1 til 3 sinnum í viku.

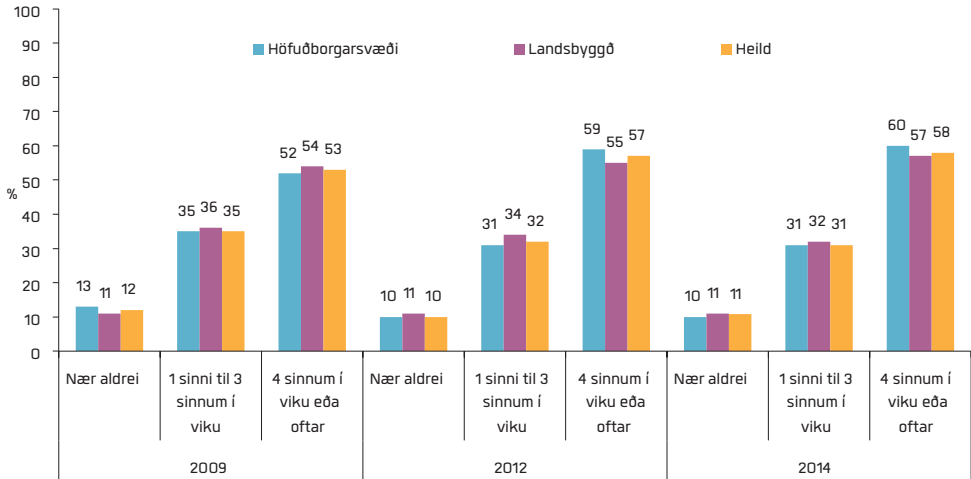
Mynd 18. Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk árin 2000 til 2014 sem segjast stunda íþróttir með íþróttafélagi fjórum sinnum í viku eða oftar.

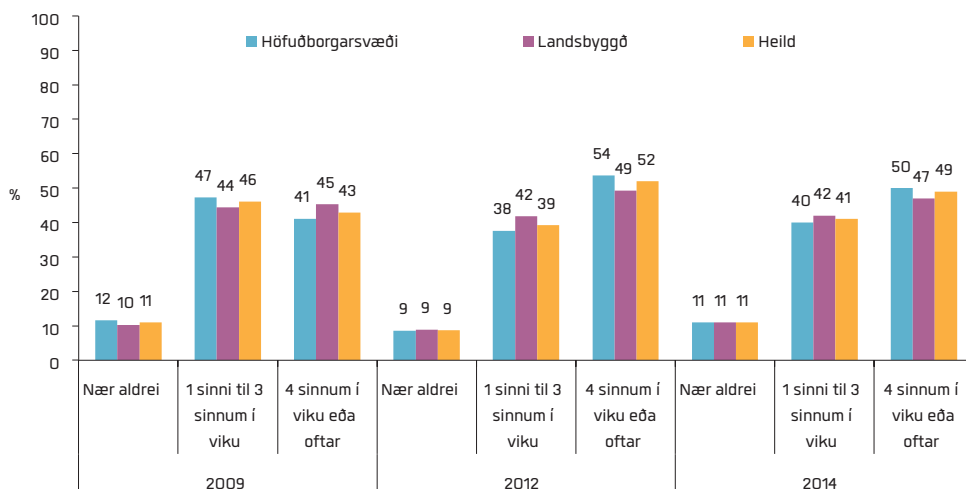
Mynd 19. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk árin 2009, 2012 og 2014 eftir því hve oft þeir stunda íþróttir eða líkamsrækt í viku hverri.

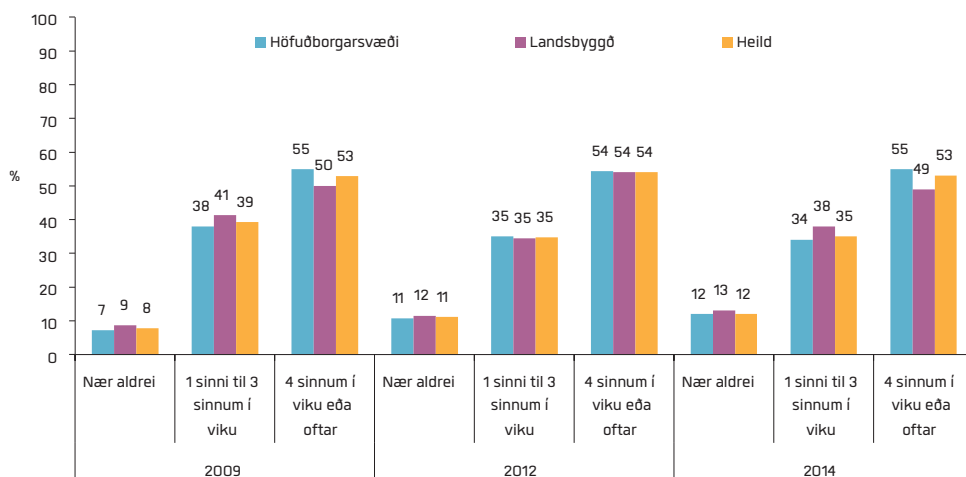
Mynd 20. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk árin 2009, 2012 og 2014 eftir því hve oft þær stunda íþróttir eða líkamsrækt í viku hverri.

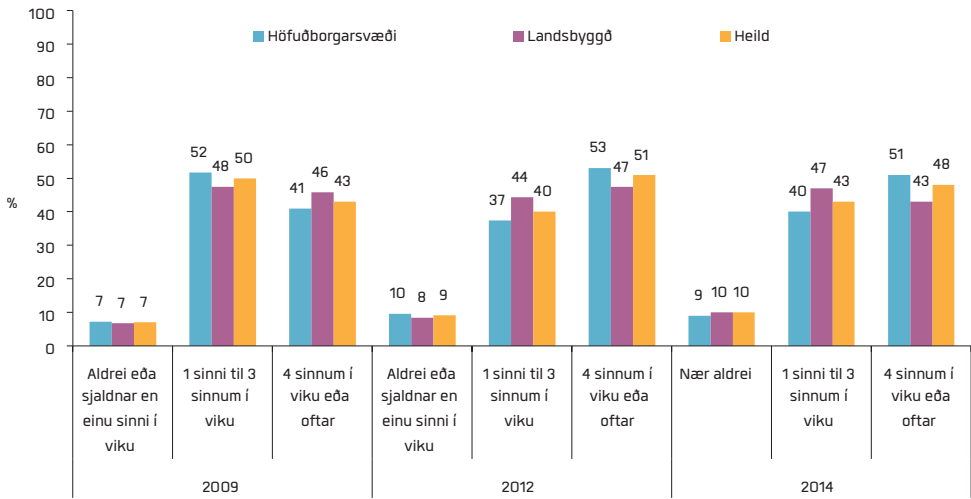
Mynd 21. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk árin 2009, 2012 og 2014 eftir því hve oft þeir reyna á sig líkamlega þannig að þeir mæðist verulega eða svitni.

Mynd 22. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk árin 2009, 2012 og 2014 eftir því hve oft þær reyna á sig líkamlega þannig að þær mæðist verulega eða svitni.

Mynd 23. Hlutfall stráka í 8. bekk árin 2009, 2012 og 2014 eftir því hve oft þeir reyna á sig líkamlega þannig að þeir mæðist verulega eða svitni.

Mynd 24. Hlutfall stelpna í 8. bekk árin 2009, 2012 og 2014 eftir því hve oft þær reyna á sig líkamlega þannig að þær mæðist verulega eða svitni.

Tafla 8. Stundar þú handbolta? Hlutfall og fjöldi nemenda 8., 9. og 10. bekk sem stundar handbolta, greint eftir kyni árið 2014.

Íþróttagrein	Fjöldi skipta	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Heild Fjöldi (%)
Handbolti	Nær aldrei	3757 (78,7)	4587 (89,0)	8344 (84,1)
	1–3x í viku	474 (9,9)	182 (3,5)	656 (6,6)
	4x í viku eða oftar	542 (11,4)	384 (7,5)	926 (9,3)

Tafla 9. Stundar þú fótbolta? Hlutfall og fjöldi nemenda 8., 9. og 10. bekk sem stundar fótbolta, greint eftir kyni árið 2014.

Íþróttagrein	Fjöldi skipta	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Heild Fjöldi (%)
Fótbolti	Nær aldrei	2526 (52,8)	3937 (76,3)	6463 (65,0)
	1–3x í viku	963 (20,1)	596 (11,5)	1559 (15,7)
	4x í viku eða oftar	1298 (27,1)	630 (12,2)	1928 (19,4)

Tafla 10. Stundar þú körfubolta? Hlutfall og fjöldi nemenda 8., 9. og 10. bekk sem stundar körfubolta, greint eftir kyni árið 2014.

Íþróttagrein	Fjöldi skipta	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Heild Fjöldi (%)
Körfubolti	Nær aldrei	3654 (76,7)	4636 (90,4)	8290 (83,8)
	1-3x í viku	734 (15,4)	299 (5,8)	1033 (10,4)
	4x í viku eða oftár	375 (7,9)	191 (3,7)	566 (5,7)

Tafla 11. Stundar þú fimleika? Hlutfall og fjöldi nemenda 8., 9. og 10. bekk sem stundar fimleika, greint eftir kyni árið 2014.

Íþróttagrein	Fjöldi skipta	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Heild Fjöldi (%)
Fimleikar	Nær aldrei	4446 (94,2)	4575 (89,3)	9021 (91,6)
	1-3x í viku	197 (4,2)	259 (5,1)	456 (4,6)
	4x í viku eða oftár	79 (1,7)	289 (5,6)	368 (3,7)

Tafla 12. Stundar þú sund? Hlutfall og fjöldi nemenda 8., 9. og 10. bekk sem stundar sund, greint eftir kyni árið 2014.

Íþróttagrein	Fjöldi skipta	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Heild Fjöldi (%)
Sund	Nær aldrei	3164 (66,8)	3400 (66,5)	6564 (66,6)
	1-3x í viku	1441 (30,4)	1594 (31,2)	3035 (30,8)
	4x í viku eða oftár	133 (2,8)	119 (2,3)	252 (2,6)

Tafla 13. Stundar þú snjóbretti? Hlutfall og fjöldi nemenda 8., 9. og 10. bekk sem stundar snjóbretti, greint eftir kyni árið 2014.

Íþróttagrein	Fjöldi skipta	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Heild Fjöldi (%)
Snjóbretti	Nær aldrei	4035 (85,6)	4682 (91,7)	8717 (88,8)
	1-3x í viku	569 (12,1)	394 (7,7)	963 (9,8)
	4x í viku eða oftár	112 (2,4)	29 (0,6)	141 (1,4)

Tafla 14. Stundar þú hjólabretti? Hlutfall og fjöldi nemenda 8., 9. og 10. bekk sem stundar hjólabretti, greint eftir kyni árið 2014.

Íþróttagrein	Fjöldi skipta	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Heild Fjöldi (%)
Hjólabretti	Nær aldrei	4230 (89,5)	4899 (96,2)	9129 (93,0)
	1-3x í viku	338 (7,2)	171 (3,4)	509 (5,2)
	4x í viku eða oftar	156 (3,3)	23 (0,5)	179 (1,8)

Tafla 15. Stundar þú krossfit? Hlutfall og fjöldi nemenda 8., 9. og 10. bekk sem stundar krossfit, greint eftir kyni árið 2014.

Íþróttagrein	Fjöldi skipta	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Heild Fjöldi (%)
Krossfit	Nær aldrei	4456 (95,2)	4896 (95,9)	9352 (95,6)
	1-3x í viku	178 (3,8)	176 (3,4)	354 (3,6)
	4x í viku eða oftar	48 (1,0)	33 (0,6)	81 (0,8)

Tafla 16. Stundar þú djassballett? Hlutfall og fjöldi nemenda 8., 9. og 10. bekk sem stundar djassballett, greint eftir kyni árið 2014.

Íþróttagrein	Fjöldi skipta	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Heild Fjöldi (%)
Djassballett	Nær aldrei	4603 (98,3)	4634 (90,8)	9237 (94,4)
	1-3x í viku	48 (1,0)	417 (8,2)	465 (4,8)
	4x í viku eða oftar	31 (0,7)	52 (1,0)	83 (0,8)

Tafla 17. Stundar þú dans? Hlutfall og fjöldi nemenda 8., 9. og 10. bekk sem stundar dans, greint eftir kyni árið 2014.

Íþróttagrein	Fjöldi skipta	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Heild Fjöldi (%)
Dans	Nær aldrei	4492 (96,3)	4114 (80,5)	8606 (88,1)
	1-3x í viku	122 (2,6)	177 (15,2)	899 (9,2)
	4x í viku eða oftar	49 (1,1)	218 (4,3)	267 (2,7)

Tafla 18. Stundar þú hestaíþróttir? Hlutfall og fjöldi nemenda 8., 9. og 10. bekk sem stundar hestaíþróttir, greint eftir kyni árið 2014.

Íþróttagrein	Fjöldi skipta	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Heild Fjöldi (%)
Hestaíþróttir	Nær aldrei	4381 (94,2)	4550 (89,3)	8931 (91,6)
	1-3x í viku	188 (4,0)	337 (6,6)	525 (5,4)
	4x í viku eða oftar	83 (1,8)	211 (4,1)	294 (3,0)

FORELDRAR OG UPPELDI

Rannsóknir sem gerðar hafa verið á undanförunum árum og áratugum benda til þess að tengsl barna við foreldra sína og fjölskyldu sem og samverustundir fjölskyldunnar skipti miklu máli. Sterk tengsl barna við foreldra sína og fjölskyldu eru mikilvæg fyrir þroska þeirra, líðan og einstaklingsvitund²⁴. Foreldrar eru börnum sínum mikilvægar fyrirmyndir og eru lykilaðilar í félagslegu stuðningsneti þeirra²⁵. Það að foreldrar fylgist vel með börnunum sínum, styðji þau og veiti jákvætt aðhald, eykur líkur á velgengni barnanna síðar í lífinu. *Ungt fólk* rannsóknirnar auk fjölda annarra rannsókna hafa sýnt að aðhald, eftirlit og stuðningur foreldra hefur jákvæð áhrif á námsárangur barna og ungmenna²⁶. Einnig hafa rannsóknir sýnt að börn og ungmenni sem eiga stöðug og jákvæð samskipti við foreldra sína, og fá mikinn stuðning frá þeim, eru líklegri til að líða vel í skóla²⁷ og eignast vini þar sem svipað samskiptamynstur er haft í heiðri.²⁸ Börn sem búa í stöðugu og öruggu umhverfi eru ólíklegri til þess að upplifa andlega vanlíðan á borð við þunglyndi, kvíða og reiði heldur en börn sem búa við erfiðar heimilisaðstæður²⁹.

Niðurstöður *Ungt fólk rannsóknarinnar* 2014 sýna meðal annars að hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk sem segjast verja tíma með foreldrum sínum, hvort sem er á virkum dögum eða um helgar, eykst frá árinu 2009 og hafði þá aukist töluvert frá 2006. Um 21% stráka í 9. og 10. bekk segjast oft eða nær alltaf vera með foreldrum sínum utan skólatíma á virkum dögum árið 1997, en 49% árið 2014. Þá hefur óformlegt eftirlit foreldra aukist mikið síðastliðið ár, s.s. að vita hvar börn þeirra eru á kvöldin og með hverjum. Þá kemur fram að á bilinu meirihluti stráka og stelpna í 9. og 10. bekk segja foreldra sína setja sér reglur um hvað þau megi gera heima, utan heimilis og um útivistartíma (tafla 19, bls. 37), og í Framhaldi má sjá mælingar sem sýna að enn dregur úr fjölda þeirra sem eru úti eftir klukkan 10 á kvöldin og/ eða eftir miðnætti. Jákvætt er að langsamlega flestir þátttakendur telja það mjög auðvelt eða frekar auðvelt að fá umhyggju og hlýju, samræður um persónuleg málefni, ráðleggingar varðandi námið hjá foreldrum sínum.

24) Coleman, 1988; Warr, 1993; Bjarnason o.fl. 2005.

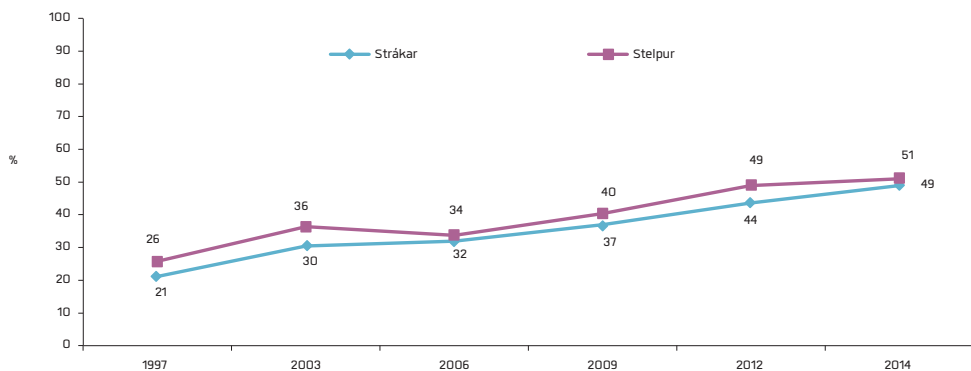
25) O' Byrne, o.fl. 2002

26) Coleman, 1988; Sheldon og Epstein, 2005.

27) Álfgeir Logi Kristjánsson o.fl. 2006.

28) Þórólfur Þórlindsson o.fl. 1998.

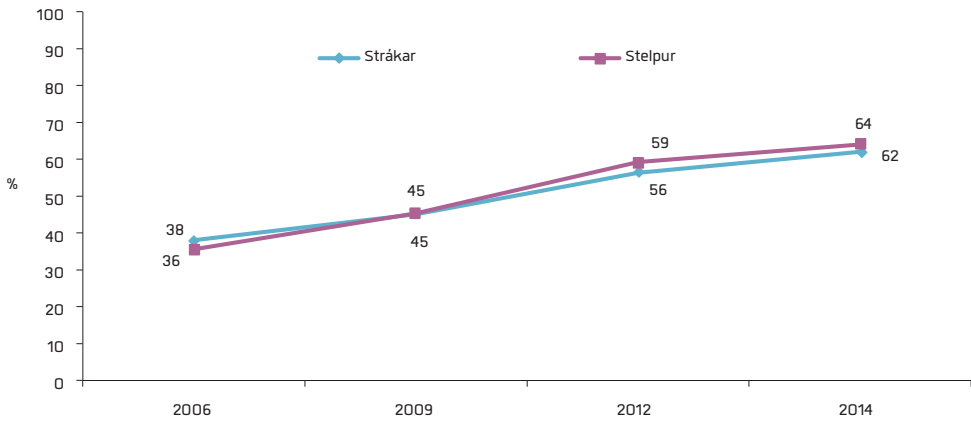
29) Sigfúsdóttir o.fl. 2011; Gunnlaugsson o.fl. 2011

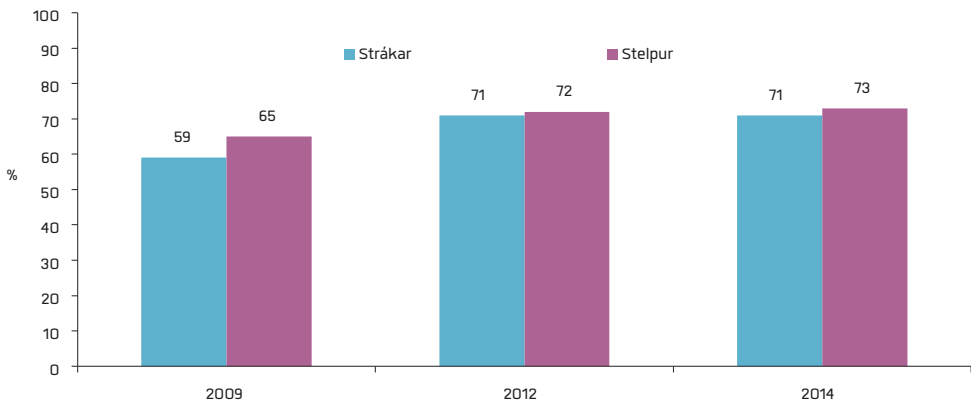
Mynd 25. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk árin 1997 til 2014 sem segjast oft eða nær alltaf vera með foreldrum sínum utan skólatíma á virkum dögum.

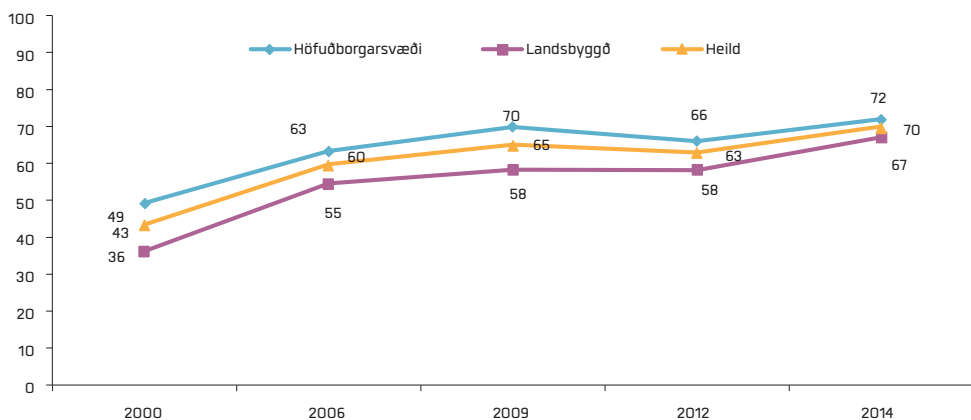
Mynd 26. Hlutfall stráka og stelpna í 8. bekk árin 2009, 2012 og 2014 sem segjast vera oft eða nær alltaf með foreldrum sínum á virkum dögum.

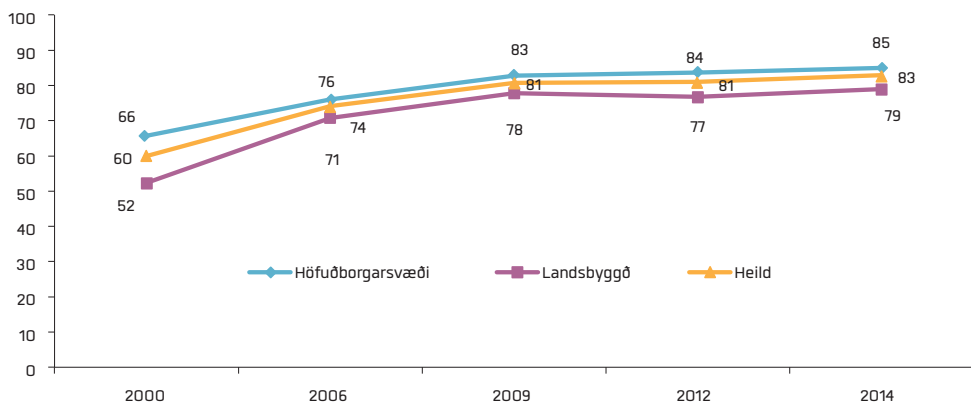
Mynd 27. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk árin 2006, 2009, 2012 og 2014 sem segjast vera oft eða nær alltaf með foreldrum sínum um helgar.

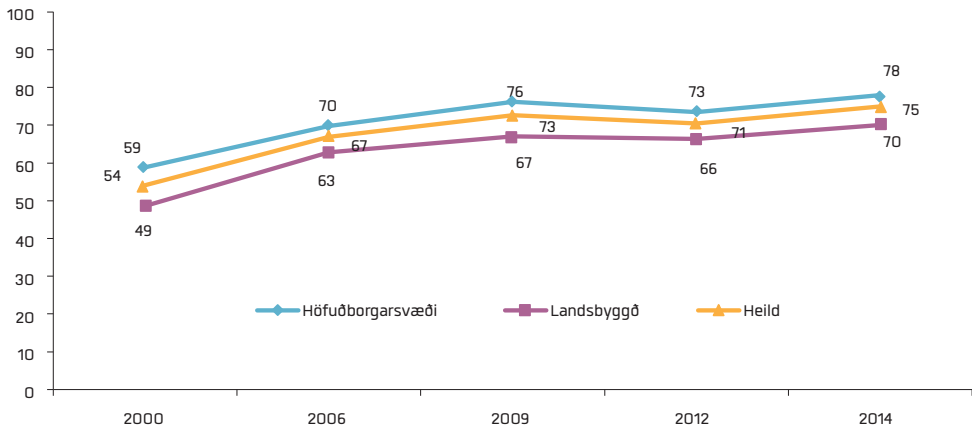
Mynd 28. Hlutfall stráka og stelpna í 8. bekk árin 2009, 2012 og 2014 sem segjast vera oft eða nær alltaf með foreldrum sínum um helgar.

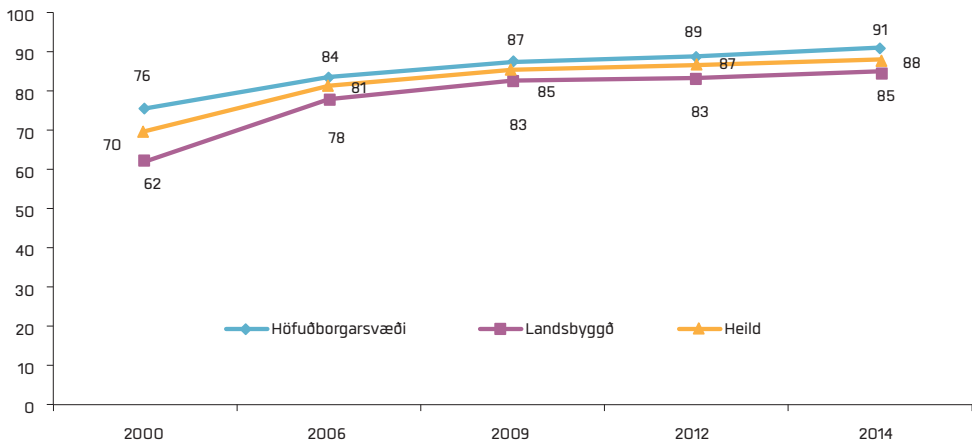
Mynd 29. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2014 sem segja það eiga frekar eða mjög vel við um sig að foreldrar þeirra fylgist með því með hverjum þeir eru á kvöldin.

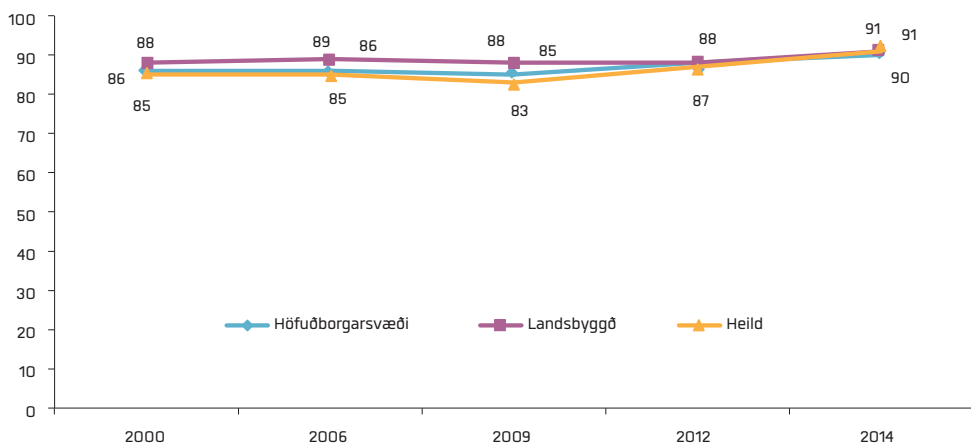
Mynd 30. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2014 sem segja það eiga frekar eða mjög vel við um sig að foreldrar þeirra fylgist með því með hverjum þær séu á kvöldin.

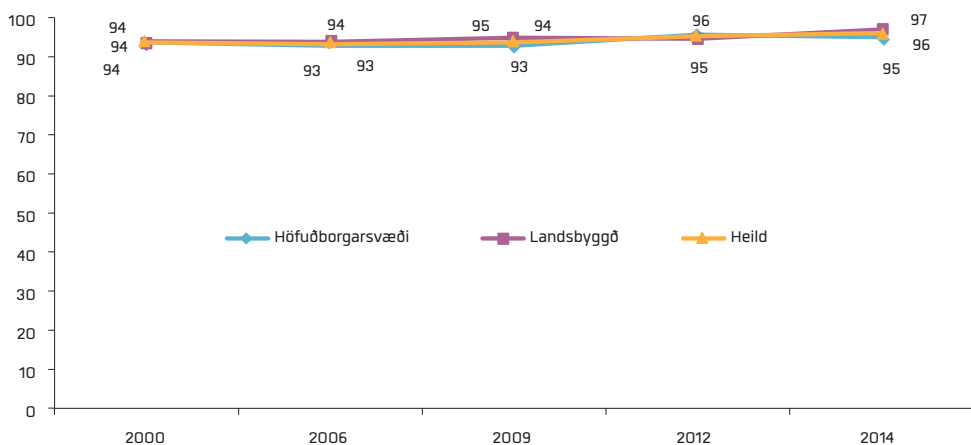
Mynd 31. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2014 sem segja það eiga frekar eða mjög vel við um sig að foreldrar þeirra fylgist með því hvar þeir séu á kvöldin.

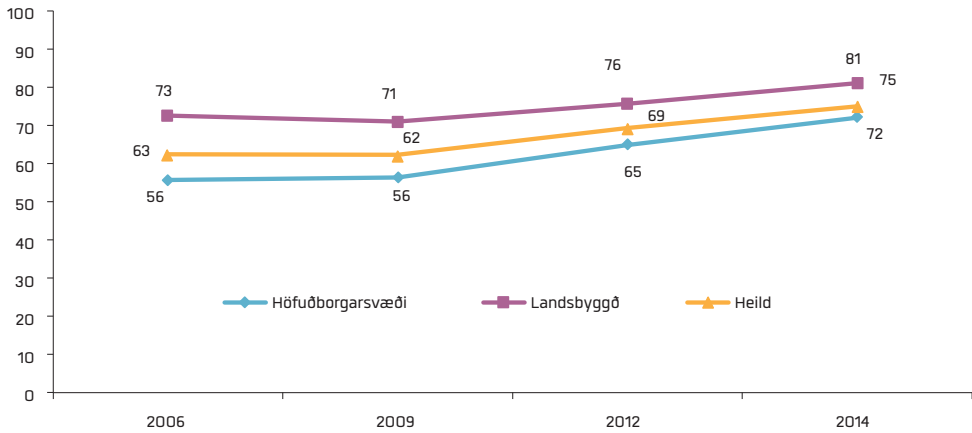
Mynd 32. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2014 sem segja það eiga frekar eða mjög vel við um sig að foreldrar þeirra fylgist með því hvar þær séu á kvöldin.

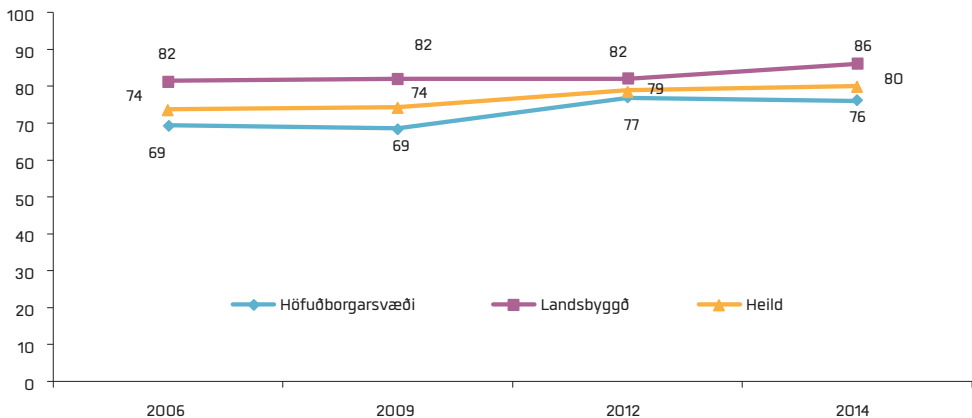
Mynd 33. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2014, sem segja það eiga frekar eða mjög vel við um sig að foreldrar þeirra þekki vini sína/vinkonur sínar.

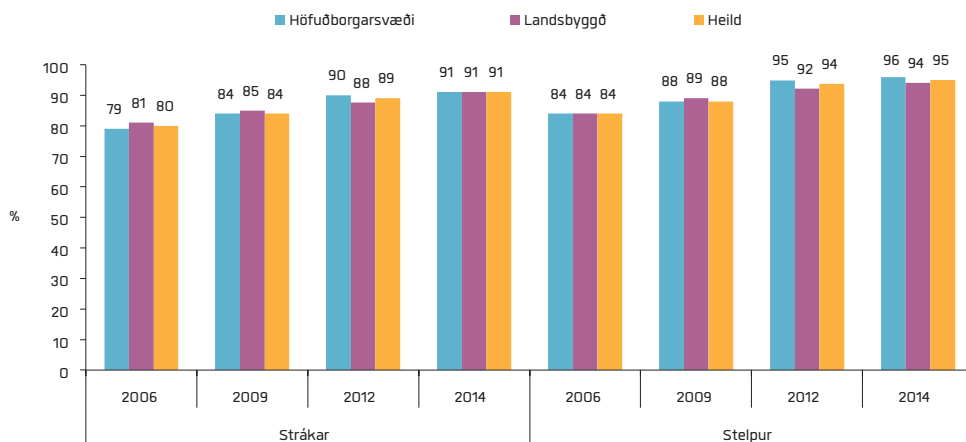
Mynd 34. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2014 sem segja það eiga frekar eða mjög vel við um sig að foreldrar þeirra þekki vini sína/vinkonur sínar.

Mynd 35. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk árin 2006 til 2014 sem segja það eiga frekar eða mjög vel við um sig að foreldrar þeirra þekki foreldra vina/vinkvenna sinna.

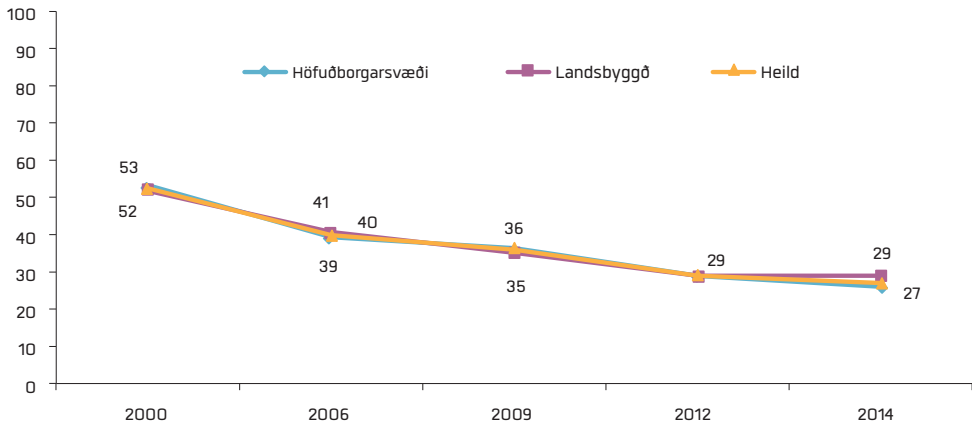
Mynd 36. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk árin 2006 til 2014 sem segja það eiga frekar eða mjög vel við um sig að foreldrar þeirra þekki foreldra vina/vinkvenna sinna.

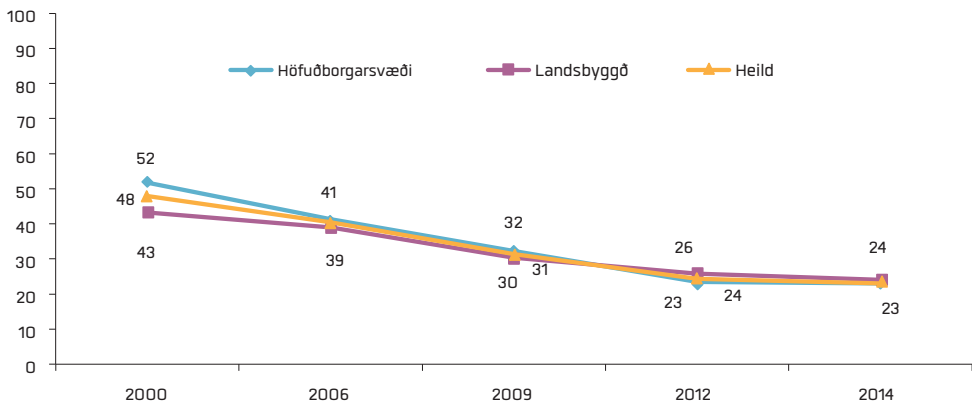
Mynd 37. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk árin 2006 til 2014 sem segja foreldra sína oft eða nær alltaf vita hvar þau eru á laugardagskvöldum.

Tafla 19. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk árið 2014 sem segja það eiga frekar eða mjög vel við um sig að foreldrar þeirra setji þeim reglur um hvað þau mega gera heima, utan heimilisins og um útvistartíma.

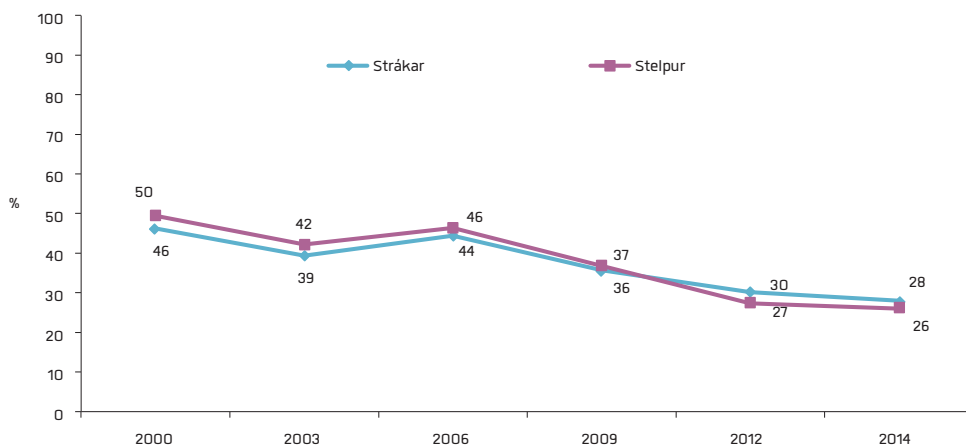
Foreldrar mínir setja ákveðnar reglur um:	Höfuðborgarsvæði Fjöldi (%)		Landsbyggð Fjöldi (%)		Heild Fjöldi (%)	
	Strákar	Stelpur	Strákar	Stelpur	Strákar	Stelpur
Hvað ég má gera heima	1353 (67.5)	1352 (63.4)	904 (67.7)	815 (59.3)	2257 (67.2)	2167 (61.8)
Hvað ég má gera utan heimilis	1156 (58.1)	1372 (64.3)	743 (55.1)	857 (62.4)	1899 (56.9)	2229 (63.6)
Hvenær ég á að koma heim á kvöldin	1480 (73.9)	1709 (80.1)	934 (69.0)	1094 (79.3)	2414 (71.9)	2803 (79.8)

Mynd 38. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2014 sem hafa verið úti eftir klukkan 10 að kvöldi þrisvar eða oftar síðastliðna 7 daga.

Mynd 39. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2014 sem hafa verið úti eftir klukkan 10 að kvöldi þrisvar eða oftar síðastliðna 7 daga.

Mynd 40. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk sem hafa verið úti eftir miðnætti einu sinni eða oftar undanfarna 7 daga árin 2000 til 2014.

Tafla 20. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk árið 2014 sem segja það mjög eða frekar erfitt að fá eftirfarandi hjá foreldrum sínum: Umhyggju og hlýju, samræður um persónuleg málefni, ráðleggingar varðandi námið.

Að fá frá foreldrum:	Höfuðborgarsvæði Fjöldi (%)		Landsbyggð Fjöldi (%)		Heild Fjöldi (%)	
	Strákar	Stelpur	Strákar	Stelpur	Strákar	Stelpur
Umhyggju og hlýju	100 (5,0)	102 (4,8)	70 (5,1)	79 (5,7)	170 (5,0)	181 (5,1)
Samræður um persónuleg málefni	262 (13,1)	299 (14,0)	197 (14,5)	229 (16,6)	459 (13,7)	528 (15,0)
Ráðleggingar varðandi námið	172 (8,6)	223 (10,5)	139 (10,3)	163 (11,8)	311 (9,3)	386 (11,0)

HEILSA OG LÍÐAN

Líkamleg og andleg vellíðan barna og unglunga er nátengd þeim aðstæðum sem þau búa við. Rannsóknir á áhrifum á hegðun, líðan og heilsufar hafa sýnt að bakgrunnspættir eins og umhyggja og hlýja foreldra, stuðningur, aðhald og eftirlit og sá tími sem foreldrar verja með börnum sínum hafa mikil áhrif. Rannsóknir hafa einnig sýnt að ofþyngd og offita hefur aukist meðal barna og unglunga í íslensku samfélagi undanfarin ár³⁰ og nýleg rannsókn bendir til að menntun foreldra hafi áhrif á ofþyngd og offitu þeirra³¹. Rannsóknir benda til að fjöldi unglunga í efstu bekkjum grunnskóla, sem finna fyrir þunglyndis- og kvíða-einkennum, hafi aukist undanfarin ár³². Einnig má nefna að ungmenni sem verr eru sett í samfélaginu eru líklegri til að vera bæði gerendur og fórnarlömb eineltis og stríðni en þau sem búa við betri aðstæður³³. Með tilkomu nýrrar tækni hefur það rými sem fólk á félagsleg samskipti innan, stækkað ásamt því að vera aðgengilegt öllum stundum þar sem samskipti eiga sér stað í gegnum tölvur og snjalltæki (símar og spjaldtölvur) í auknum mæli. Þrátt fyrir að hefðbundin vináttusamskipti séu algengust í gegnum slík tæki, er stríðni á formi andstyggilegra skilaboða, mynddreifinga og hótana einnig til staðar.

Niðurstöður sýna að mikill meirihluti þátttakenda telur bæði líkamlega og andlega heilsu sína góða eða mjög góða. Þó er vert að veita því athygli að stúlkur í 9. og 10. bekk telja andlega heilsu sína lakari nú (72%) en árið 2012 (78%). Þá má einnig sjá í töflum 21 og 22 (bls.45–46) að hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk sem hafa upplifað einmanaleika, að vera niðurdregnar eða daprar, og/eða að framtíðin sé vonlaus síðastliðna sjö daga hækkar frá 2009. Tæp 8% (169) stúlkna á höfuðborgarsvæðinu segjast oft hafa upplifað einmanaleika síðastliðna sjö daga árið 2009, en rúm 14% (303) árið 2014. Svipuð þróun kemur fram með einkennum reiði og það að taka reiðiköst, en hlutfallslega færri strákar telja að það hafi verið auðvelt að pirra þá eða ergja og taka reiðiköst, ef litið er til rannsókna undanfarinna ára. Um 13% stráka, árið 2006, segjast oft hafa upplifað það síðastliðna sjö daga að auðvelt sé að pirra eða ergja þá, en um 8% árið 2014. Þá má sjá á myndum 46 og 47 að ofbeldi og stríðni virðast dragast saman frá 2009 til 2014. Um 14% nemenda í 9. og 10. bekk segjast hafa tekið þátt í því að vera með hópi að stríða einstaklingi, einu sinni eða oftár sl. 12 mánuði, árið 2009, en 6% árið 2014. Nemendur voru spurðir út í hvort þeir hefðu orðið fyrir einelti eða ofbeldi gegnum netmiðla. Niðurstöður sýna að tæp 10% nemenda í 8., 9. og 10. bekk á höfuðborgarsvæðinu segjast hafa fengið andstyggileg eða særandi skilaboð frá einstaklingi eða hópi á netinu 3 sinnum eða oftár og tæp 11% nemenda á landsbyggðinni. Um 8%

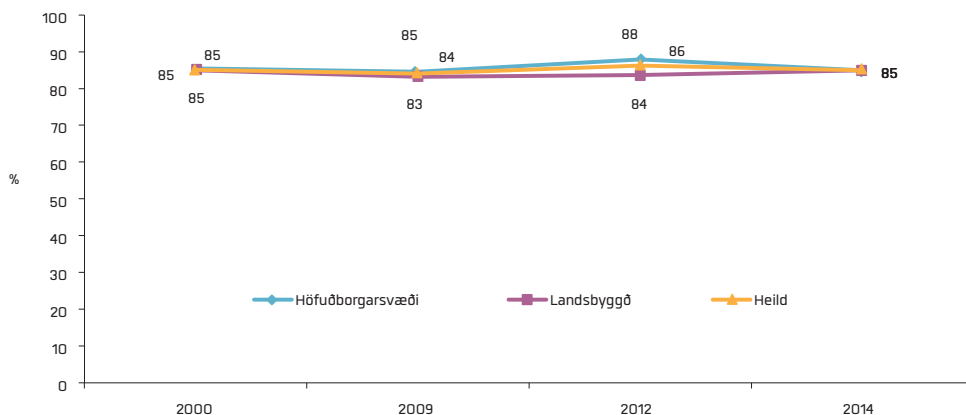
30) Þórisdóttir o.fl. 2012; Elðsdóttir o.fl. 2010.

31) Elðsdóttir o.fl. 2013.

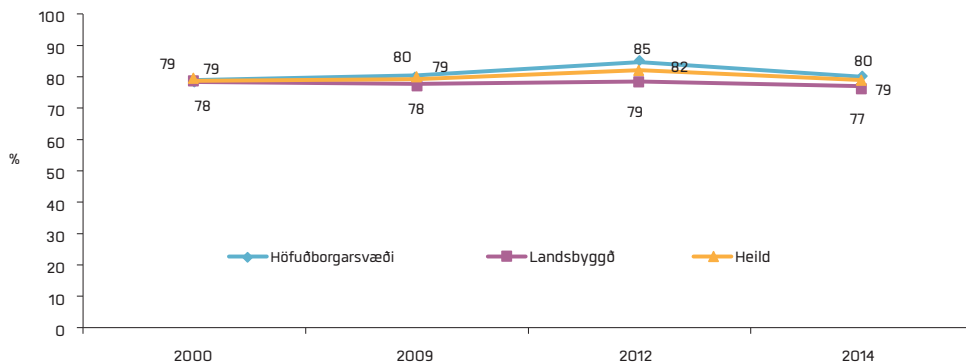
32) Sigfúsdóttir o.fl. 2008.

33) Bernburg o.fl. 2009a; Sigfúsdóttir o.fl. 2004.

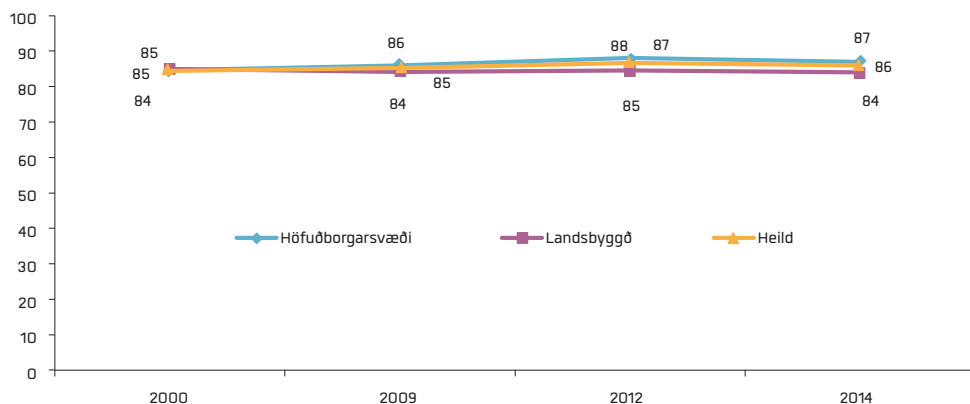
nemenda segjast hafa orðið fyrir líkamlegu ofbeldi síðastliðna 12 mánuði og 7% nemenda segjast hafa beitt líkamlegu ofbeldi síðastliðna 12 mánuði.

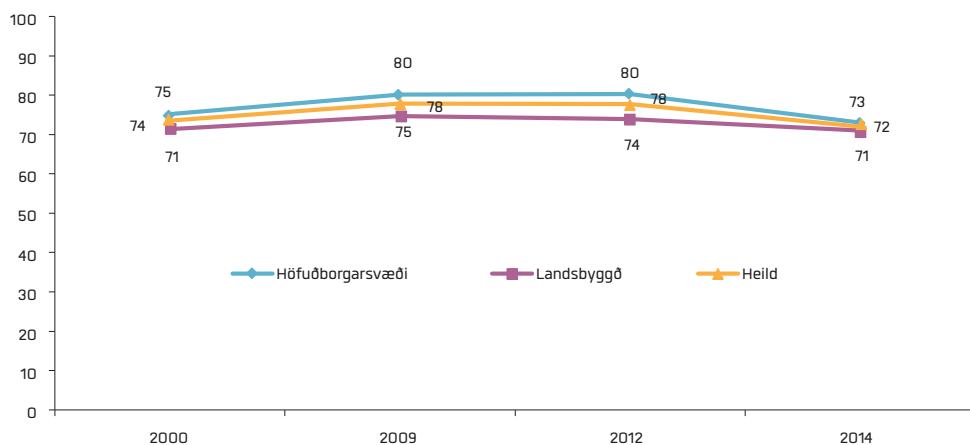
Mynd 41. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2014 sem telja líkamlega heilsu sína góða eða mjög góða.

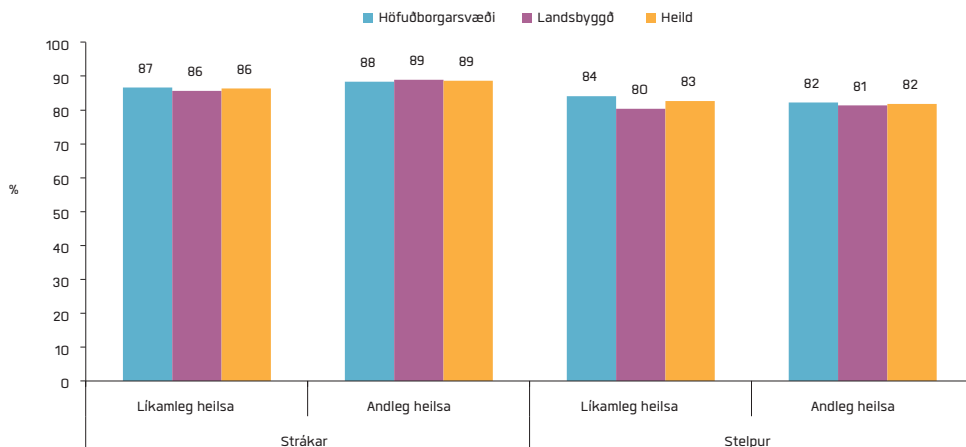
Mynd 42. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2014 sem telja líkamlega heilsu sína góða eða mjög góða.

Mynd 43. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2014 sem telja andlega heilsu sína góða eða mjög góða.

Mynd 44. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2014 sem telja andlega heilsu sína góða eða mjög góða.

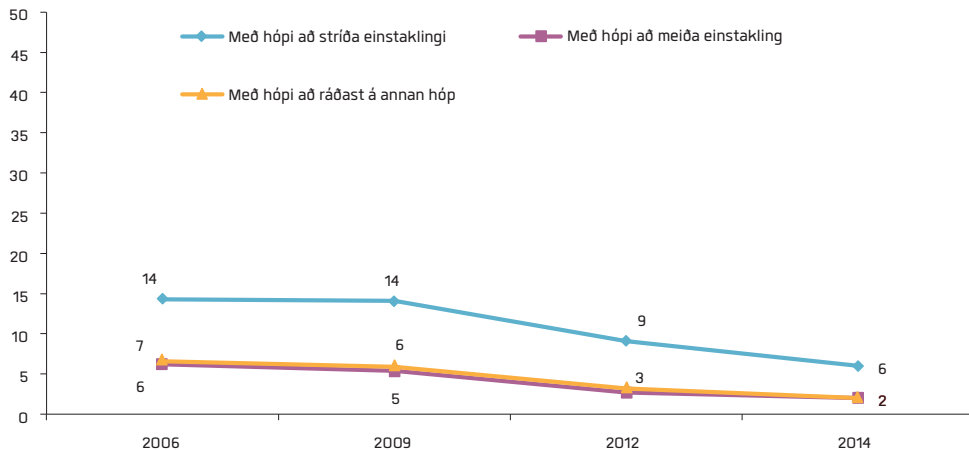
Mynd 45. Hlutfall stráka og stelpna í 8. bekk árið 2014 sem telja líkamlega og/eða andlega heilsu sína góða eða mjög góða.

Tafla 21. Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2006, 2009, 2012 og 2014 sem segjast oft hafa upplifað síðastliðna 7 daga: einmanaleika, verið niðurdregin eða döpur, að framtíðin sé vonlaus.

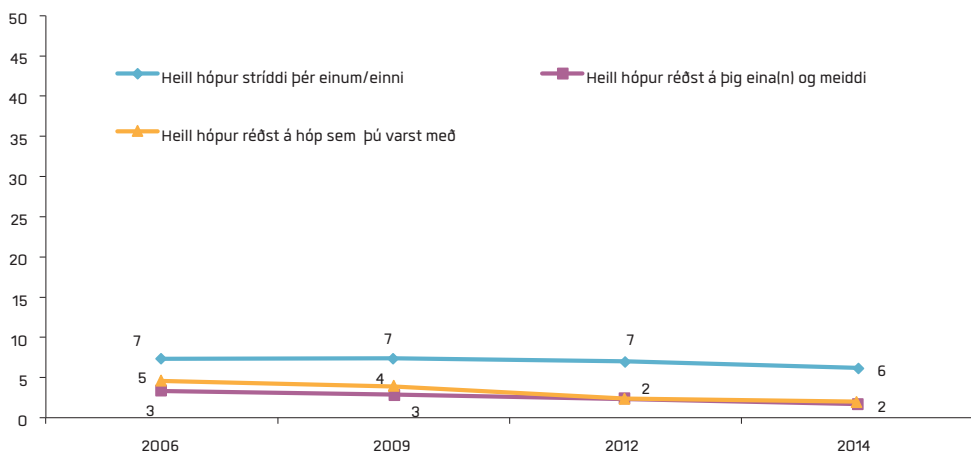
		Höfuðborgarsvæði Fjöldi (%)				Landsbyggð Fjöldi (%)			
		2006	2009	2012	2014	2006	2009	2012	2014
Einmanaleiki	Strákar	4.7	3.9	3.8	100 (5.0)	3.9	5.2	4.9	76 (5.7)
	Stelpur	11.1	7.8	9	303 (14.4)	14.2	9.8	13.2	233 (16.9)
Niðurdregin/n	Strákar	3.5	3.6	3.7	89 (4.5)	3.2	4	3.7	59 (4.4)
	Stelpur	10.3	7.9	9.7	314 (14.7)	11.8	8.4	11.6	220 (16.0)
Framtíðin vonlaus	Strákar	3	2.9	3.4	88 (4.4)	3	3.7	4.1	52 (3.9)
	Stelpur	5.4	4	6.5	210 (9.8)	6.2	5	7.2	164 (11.9)

Tafla 22. Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2006, 2009, 2012 og 2014 sem segjast oft hafa upplifað síðastliðna 7 daga: auðvelt að pirra þau eða ergja, hafi tekið reiðiköst sem þau gátu ekki stjórnað, og/eða lent í rifrildi

		Höfuðborgarsvæði Fjöldi (%)				Landsbyggð Fjöldi (%)			
		2006	2009	2012	2014	2006	2009	2012	2014
Auðvelt pirra/ ergja	Strákar	12,9	9,6	9,9	160 (8,0)	13,2	11,4	10,2	108 (8,0)
	Stelpur	17,6	15,5	15,7	361 (16,9)	20,1	17,3	18,9	256 (18,6)
Tekið reiðiköst	Strákar	4,2	3,1	3	54 (2,7)	3,9	3,6	3,1	34 (2,5)
	Stelpur	4,8	5,6	5	106 (5,0)	5,7	4,6	5,7	81 (5,9)
Lent í rifrildi	Strákar	7	5,2	4,5	102 (5,1)	6,6	5,7	4,5	55 (4,1)
	Stelpur	8,3	6,2	6,8	119 (5,6)	9,3	6,2	6,3	93 (6,7)

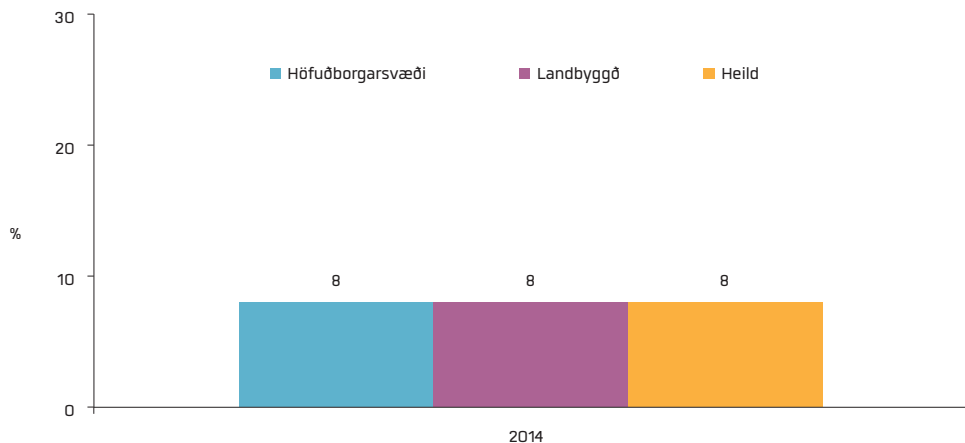
Mynd 46. Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2006, 2009, 2012 og 2014 sem segjast hafa tekið þátt í stríðni/öfbeldi einu sinni eða oftár síðastliðna 12 mánuði.

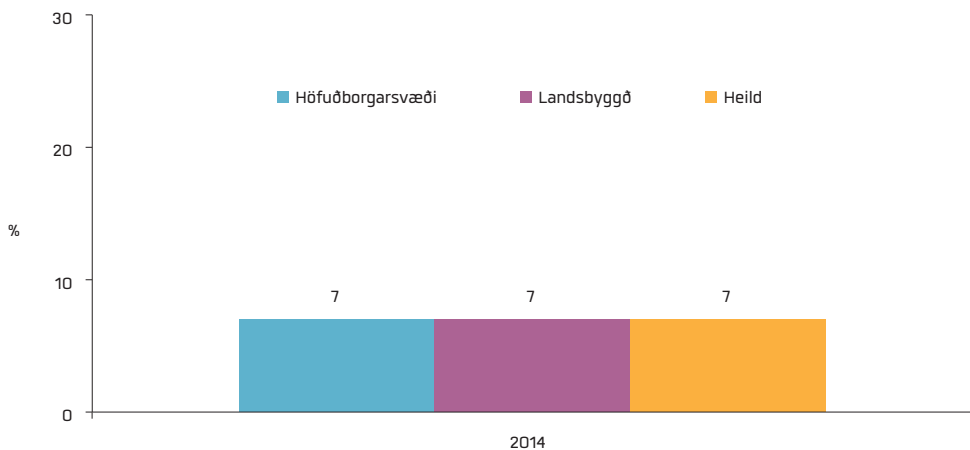
Mynd 47. Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2006 til 2014 sem segjast hafa orðið fyrir stríðni/ofbeldi einu sinni eða oftar síðastliðna 12 mánuði.

Tafla 23. Hve oft hefur eftirfarandi gerst hjá þér um ævina. Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk 2014.

	Höfuðborgarsvæði Fjöldi (%)	Landsbyggð Fjöldi (%)
Þú sent andstyggileg eða særandi skilaboð til einstaklings eða hóps á netinu		
	8., 9. og 10. bekkur	8., 9. og 10. bekkur
Aldrei	5463 (86,3)	3509 (84,8)
1x til 2x	668 (10,6)	482 (11,7)
3x eða oftár	196 (3,1)	146 (3,5)
Þú fengið andstyggileg eða særandi skilaboð frá einstaklingi eða hópi á netinu		
	8., 9. og 10. bekkur	8., 9. og 10. bekkur
Aldrei	4741 (75)	3042 (73,5)
1x til 2x	15,2 (96,0)	655 (15,8)
3x eða oftár	618 (9,8)	441 (10,7)
Þú sent andstyggileg eða særandi skilaboð til einstaklings eða hóps í gegnum farsíma		
	8., 9. og 10. bekkur	8., 9. og 10. bekkur
Aldrei	5983 (94,7)	3872 (93,6)
1x til 2x	242 (3,8)	195 (4,7)
3x eða oftár	92 (1,5)	71 (1,7)
Þú fengið andstyggileg eða særandi skilaboð frá einstaklingi eða hópi í farsíma		
	8., 9. og 10. bekkur	8., 9. og 10. bekkur
Aldrei	5646 (89,4)	3607 (87,4)
1x til 2x	420 (6,7)	323 (7,8)
3x eða oftár	246 (3,9)	199 (4,8)

Mynd 48. Hefur þú orðið fyrir líkamlegu ofbeldi síðastliðna 12 mánuði? Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk sem segja að slíkt hafi komið fyrir einu sinni eða oftari, árið 2014.

Mynd 49. Hefur þú beitt einhvern líkamlegu ofbeldi síðastliðna 12 mánuði? Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk sem segja að slíkt hafi gerst einu sinni eða oftari, árið 2014.

MATUR OG DRYKKUR

Sjálfstæði barna og ungmenna eykst með árunum og samhliða því fer einstaklingurinn að taka fleiri ákvarðanir um þætti sem hafa áhrif á líf hans, meðal annars hvaða fæða verður fyrir valinu hverju sinni. Holt og gott matarræði eykur líkur á vellíðan einstaklinga en íslenskar rannsóknir hafa sýnt að unglingar sem borða hollan mat og neyta minna af sætindum og skyndibitaþæði, ásamt því að hreyfa sig reglulega, eru líklegri til þess að ganga betur í skóla og hafa jákvæða sjálfsmynd heldur en þau sem stunda óhollari lífshætti³⁴. Þróunin er jákvæð hvað matarræði varðar, ungmenni eru farin að neyta ávaxta og grænmetis í auknum mæli, neysla á sætindum og sætu kexi hefur minnkað og einnig neysla á sykrudum gosdrykkjum. Samhliða jákvæðum breytingum sést að nauðsynlegt er að sofna ekki á verðinum en undanfarin ár hefur neysla unglunga á koffíni aukist talsvert í efstu bekkjum grunnskóla³⁵, sérstaklega í formi orkudrykkja. Þetta telst vera afar neikvæð þróun þar sem börn og ungmenni eru viðkvæmari fyrir koffíni heldur en fullorðnir og meðal áhrifa eru hjartsláttatruflanir, svefnleysi og kvíðatilfinning³⁶. Þeir unglingar sem neyta mikils koffíns eru líklegri til þess að bæði reykja og drekka áfengi. Einnig eru þeir líklegri til að eiga við svefn- og námsörðugleika að stríða³⁷. Ný rannsókn á áhrifum koffíneyslu á ofbeldis- og afbrotahegðun sýndi samband þar á milli og að þau ungmenni sem neyta mikils koffíns eru líklegri til þess að sýna slíka hegðun, sambandið er þó sterkara fyrir stúlkur en drengi³⁸.

Hér á eftir má finna mælingar á hlutfalli unglunga í 8., 9. og 10. bekk sem segjast neyta ávaxta og/eða grænmetis, og sælgætis daglega eða oft á dag. Kemur þar fram að neysla ávaxta og grænmetis heldur áfram að aukast miðað við fyrri ár, en árið 2000 sögðust 27% stelpna neyta ávaxta daglega eða oft á dag, en 77% árið 2014. Eins benda niðurstöður til þess að þeim sem neyta sælgætis fækkar heldur, en árið 2000 sögðust 27% stráka neyta sælgætis daglega eða oft á dag, en 22% árið 2014. Þá hefur koffíneysla nemenda og neysla þeirra á gosdrykkjum verið rannsökuð og sýna niðurstöður að dregið hefur úr neyslu á bæði kóladrykkjum og orkudrykkjum milli áronna 2012 og 2014.

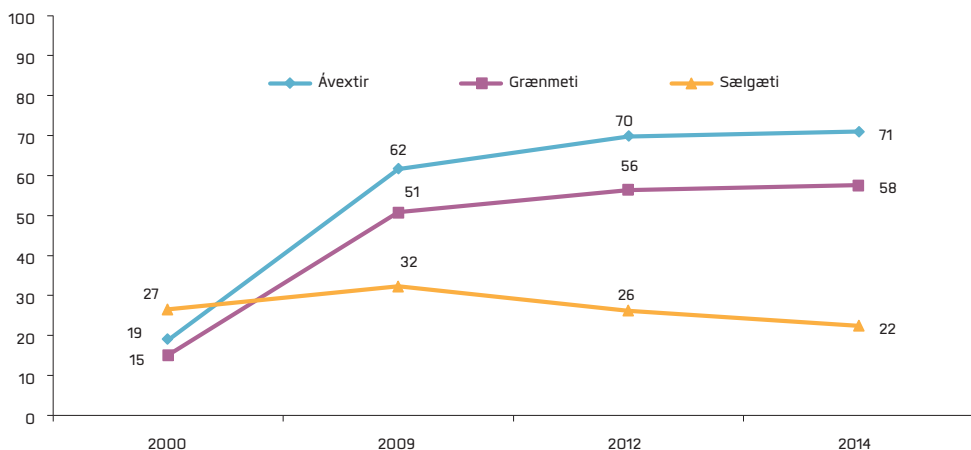
34) Sigfúsdóttir o.fl. 2007; Kristjánsson o.fl. 2009b.

35) James o.fl. 2009.

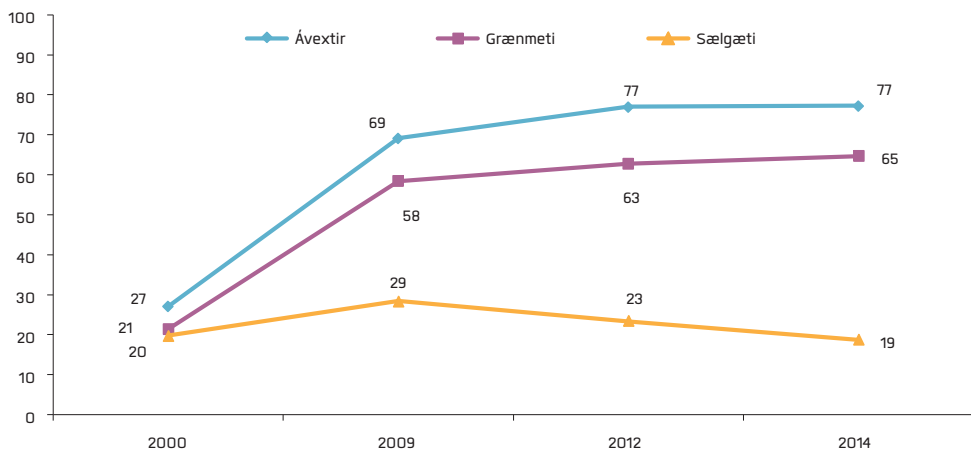
36) Matvælastofnun, 2014.

37) James o.fl. 2009.

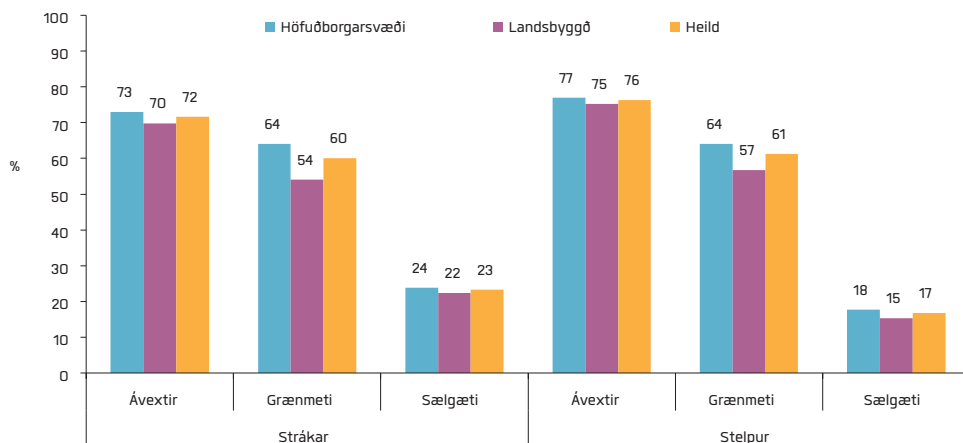
38) Kristjánsson o.fl. 2013.

Mynd 50. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2014 sem neyta tiltekinnar fæðu daglega eða oft á dag.

Mynd 51. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2014 sem neyta tiltekinnar fæðu daglega eða oft á dag.

Mynd 52. Hlutfall stráka og stelpna í 8. bekk árið 2014 sem neyta tileinnar fæðu daglega eða oft á dag.

Tafla 24. Hversu mörg glös eða bolla drekkur þú af eftirfarandi á hverjum degi? Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk sem segja: eitt/einn til þrjá/þrjú glös/bolla af kaffi eða kóla-drykkjum (t.d. Kók/Pepsi), greint eftir kyni og búsetu árin 2012 og 2014.

		Höfuðborgarsvæði Fjöldi (%)		Landsbyggð Fjöldi (%)	
		2012	2014	2012	2014
Kaffi	Strákar	221 (7.3)	218 (7.2)	191 (9.1)	208 (10.2)
	Stelpur	184 (5.7)	245 (7.5)	97 (4.6)	136 (6.5)
Kóla drykkir	Strákar	1821 (61.2)	1493 (50.7)	1239 (60.3)	1045 (52.0)
	Stelpur	1162 (36.6)	982 (30.2)	840 (40.3)	661 (32.1)
Orkudrykkir	Strákar	769 (25.7)	556 (18.6)	559 (27.0)	390 (19.3)
	Stelpur	397 (12.4)	241 (7.4)	310 (14.8)	185 (8.9)

NÁM OG SKÓLI

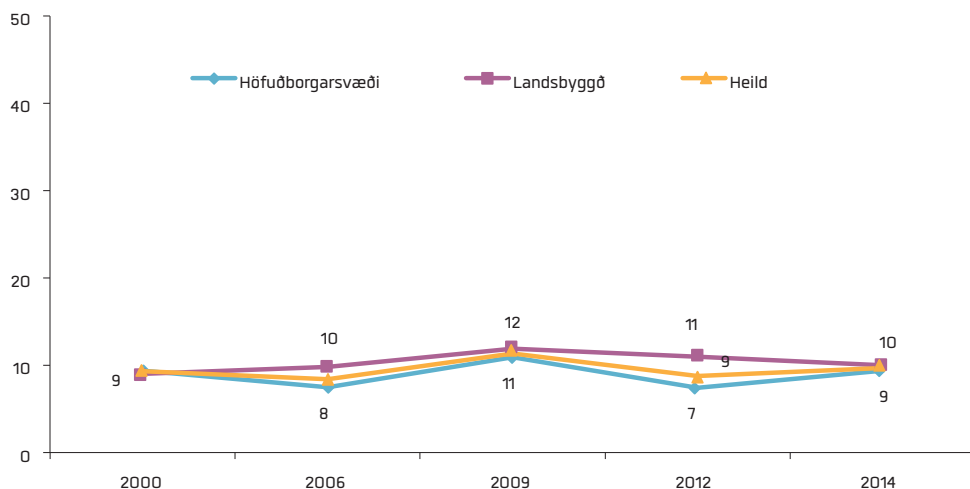
Skólinn gegnir veigamiklu hlutverki í lífi barna og unglinga en þar verja þau miklum tíma með jafningjum sínum, kennurum og starfsfólki. Mikilvægt er að fylgjast grannt með líðan barna og unglinga í skóla en hérlendir rannsóknir hafa sýnt kynjamun á vellíðan barna í skóla, þar sem strákum virðist líða verr í skóla heldur en stelpum. Þeir þættir sem hafa sterkustu áhrifin á þennan kynjamun eru áhugi á námsefninu, hversu erfitt nemendur telja námið vera og hversu auðvelt þeir telja það vera að fá hrós frá kennara³⁹. Fleiri þættir hafa áhrif á vellíðan barna og ungmenna í skóla sem og námsárangur þeirra, en þar ber helst að nefna stuðning foreldra, eftirlit og aðhald ásamt reglulegri hreyfingu⁴⁰. Þá hafa rannsóknir leitt í ljós að í skólum þar sem tengslanet foreldra er þétt, eru minni líkur á vímuefnaneyslu og meiri líkur á góðum námsárangri meðal allra nemenda, óháð því hvort foreldrar einstakra nemenda séu hluti af tengslanetinu eða ekki⁴¹.

Í niðurstöðum *Ungt fólk 2014* kemur meðal annars fram að strákum í 9. og 10. bekk á höfuðborgarsvæðinu sem telja námið tilgangslaust fjölgar úr 7% frá árinu 2012 í 9% árið 2014, sem og stelpum bæði á landsbyggðinni (4%) og höfuðborgarsvæðinu (6%). Það fjölgar í hópi stráka á höfuðborgarsvæðinu sem segja að þeim leiðist námið, fer úr 26% árið 2012 í 29% árið 2014 og einnig fjölgar í hópi stelpna, sem telja slíkan leiða eiga við um sig, fer úr 16% árið 2012 í 18% árið 2014. Lítil breyting er á milli ára meðal þeirra nemenda sem telja sig illa búna undir kennslustundir og það á bæði við um stráka og stelpur. Hlutfallslegur fjöldi nemenda sem telja sig oft eða alltaf líða illa í skólanum helst nokkuð óbreyttur, ef litið er til heildarinnar, meðal stráka (um 7% eða 221), en meðal stelpna má greina aukingu í slíkri líðan frá árinu 2012, eða úr 7% (234) í 10% (338) árið 2014.

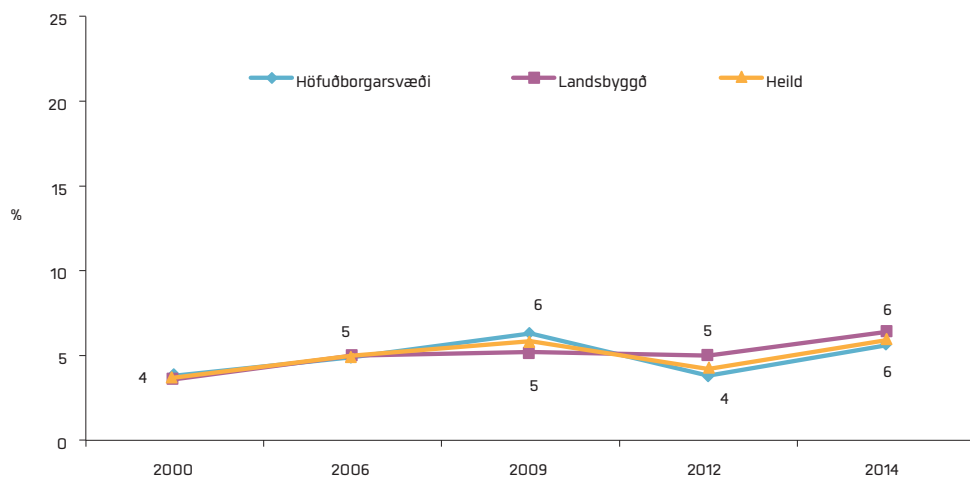
39) Pálsdóttir o.fl. 2012.

40) Kristjánsson o.fl. 2005, 2006; 2009a;2009b;2010; Coleman, 1988; Hirschi, 1969.

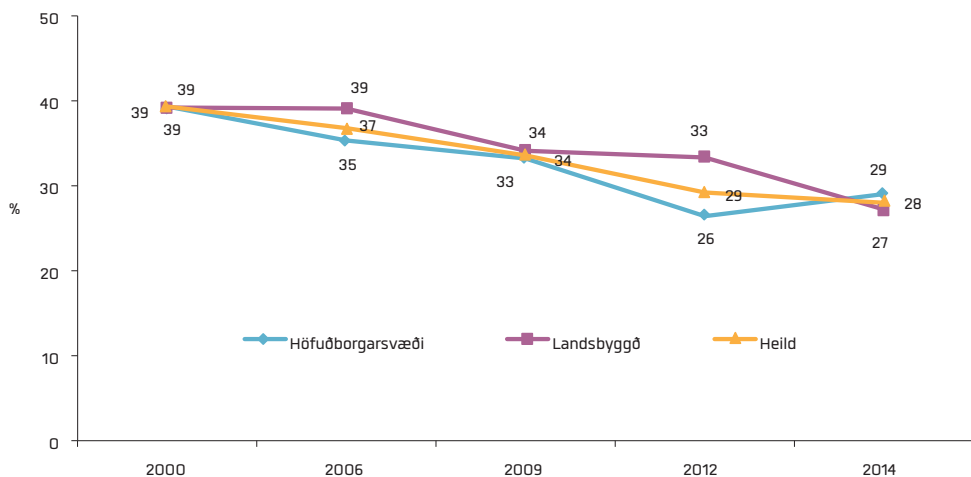
41) Kristjánsson o.fl. 2013

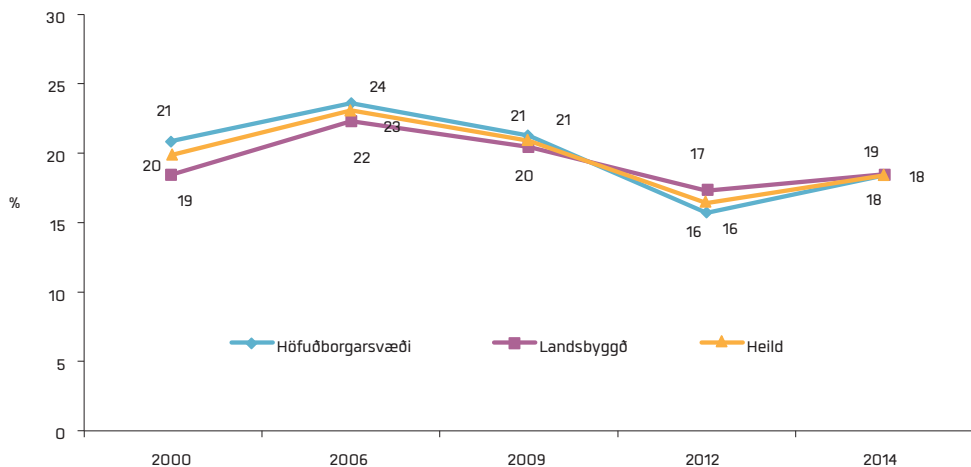
Mynd 53. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða nær alltaf við um sig að þeim finnist námið tilgangslaust, árin 2000 til 2014.

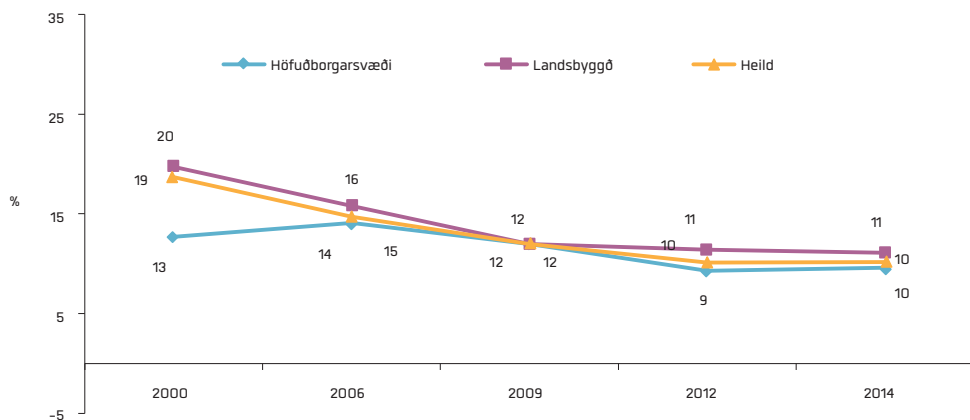
Mynd 54. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða nær alltaf við um sig að þeim finnist námið tilgangslaust, árin 2000 til 2014.

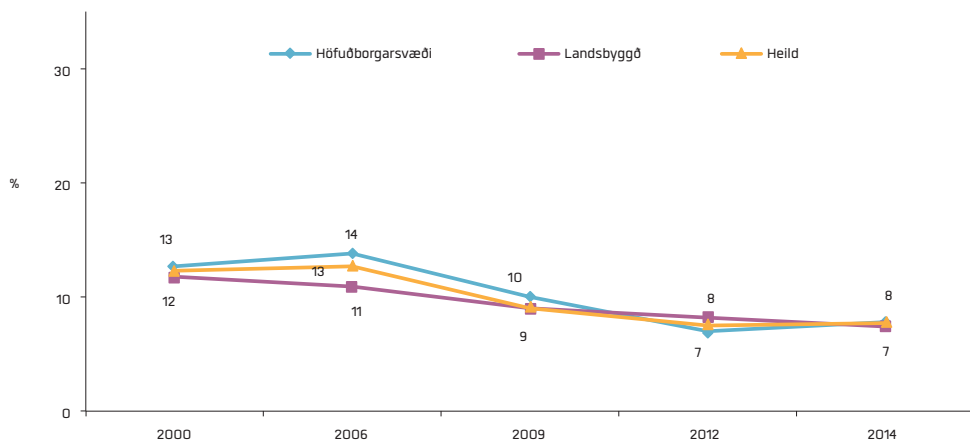
Mynd 55. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða nær alltaf við um sig að þeim leiðist námið, árin 2000 til 2014.

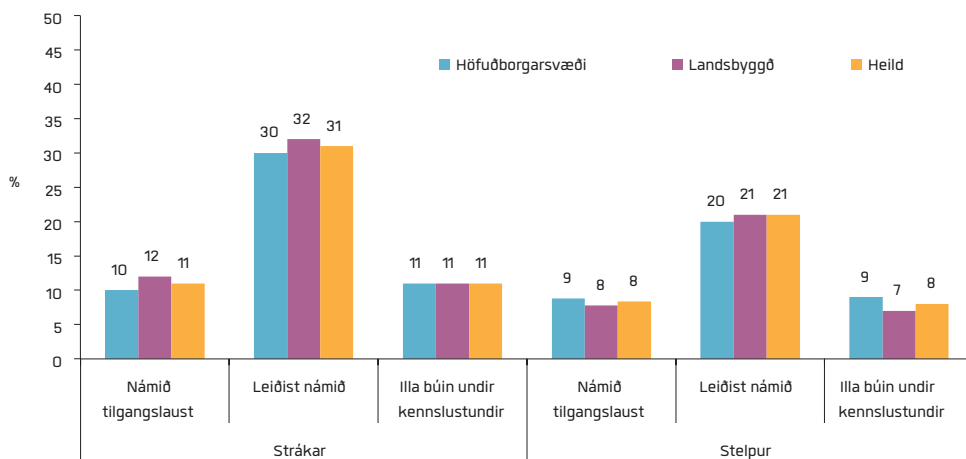
Mynd 56. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða nær alltaf við um sig að þeim leiðist námið, árin 2000 til 2014.

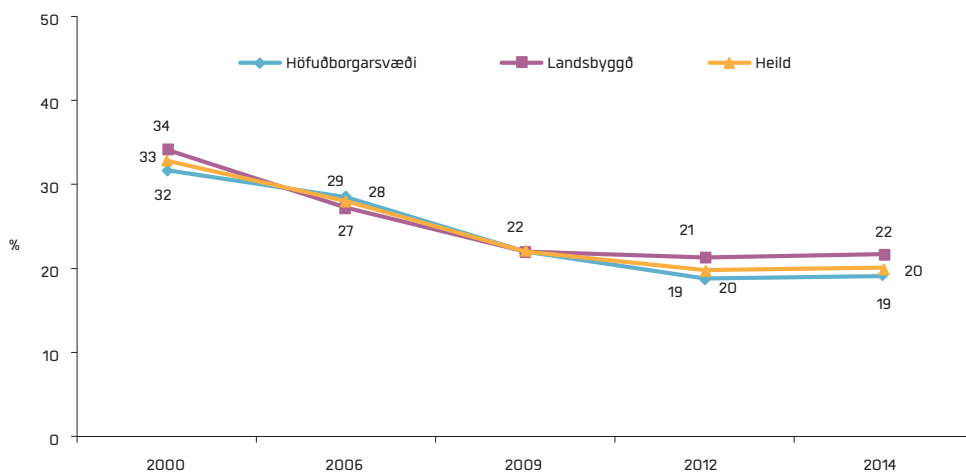
Mynd 57. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða nær alltaf við um sig að þeir séu illa búnir undir kennslustundir, árin 2000 til 2014.

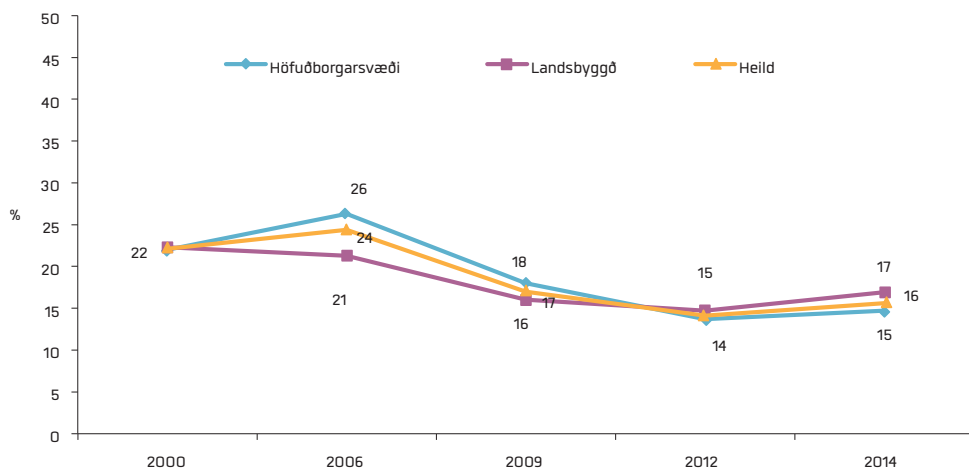
Mynd 58. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða alltaf við um sig að þær séu illa búnar undir kennslustundir, árin 2000 til 2014.

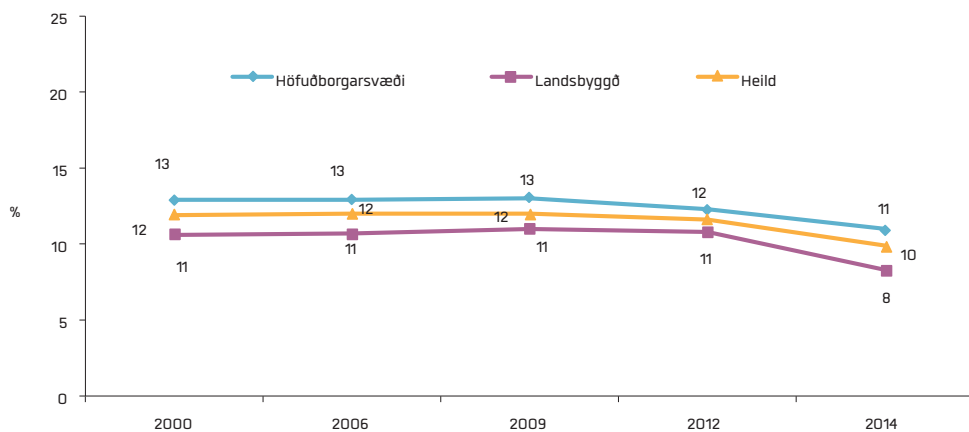
Mynd 59. Hlutfall stráka og stelpna í 8. bekk árið 2014 sem segja það oft eða alltaf eiga við um sig að þeim finnist námið tilgangslaust, leiðist námið, og/eða að séu illa búin undir kennslustundir.

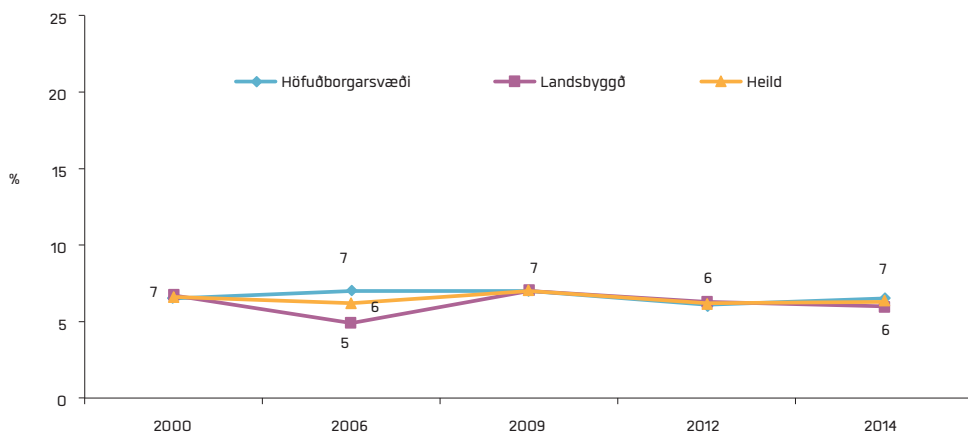
Mynd 60. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða nær alltaf við um sig að þeir leggi ekki næga rækt við námið, árin 2000 til 2014.

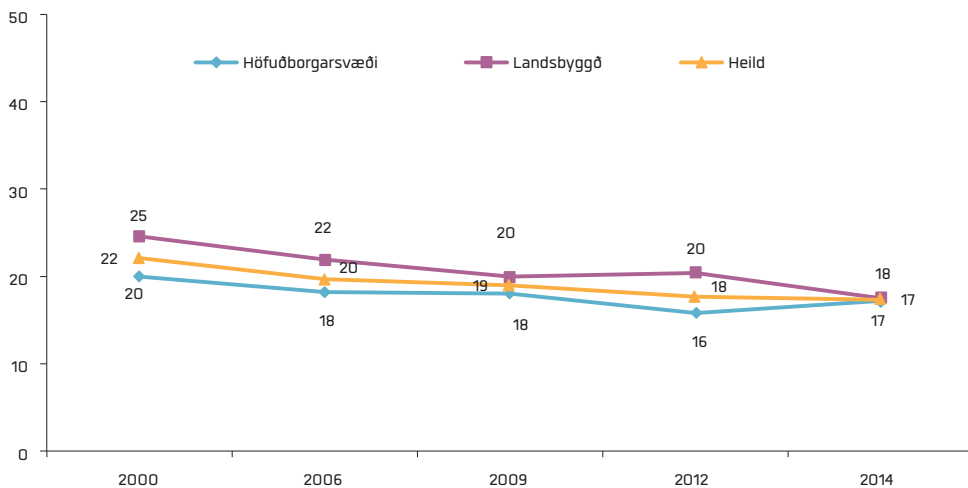
Mynd 61. Hlutfall **stelpna** í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða alltaf við um sig að þær leggi ekki næga rækt við námið, árin 2000 til 2014.

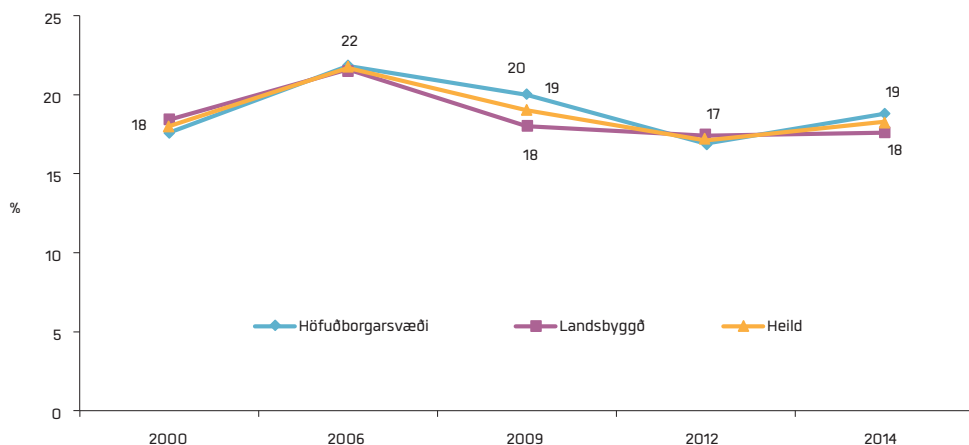
Mynd 62. Hlutfall **stráka** í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða nær alltaf við um sig að þeim finnist námið of létt, árin 2000 til 2014.

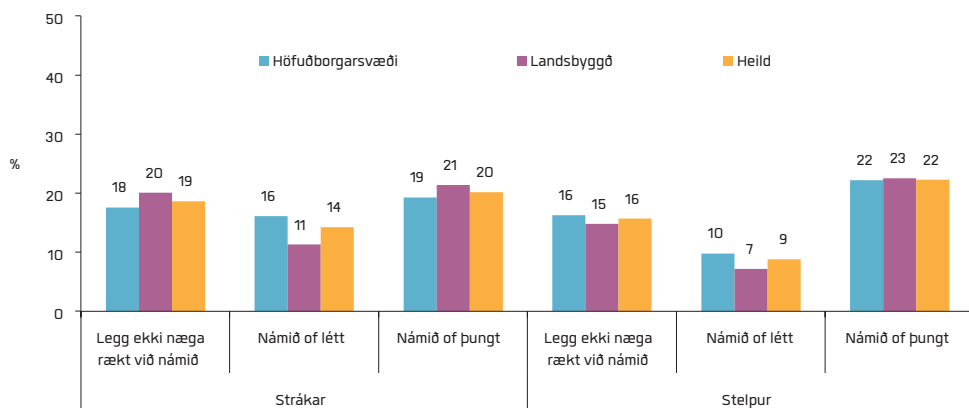
Mynd 63. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða alltaf við um sig að þeim finnist námið of létt, árin 2000 til 2014.

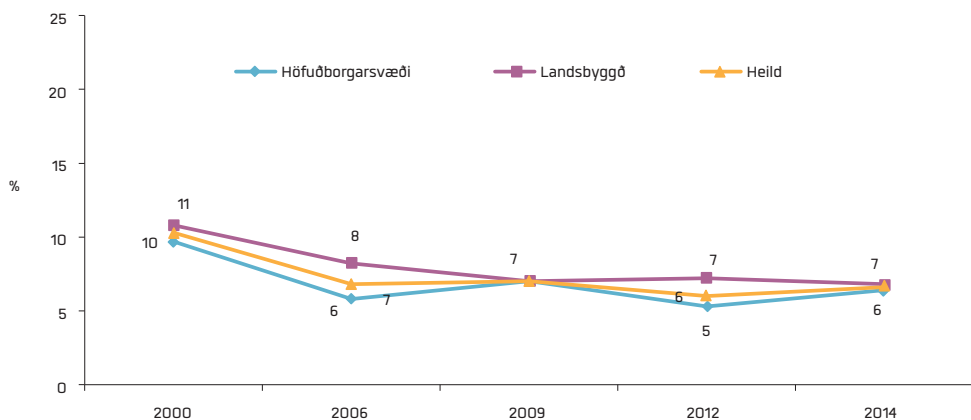
Mynd 64. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða alltaf við um sig að námið sé of þungt, árin 2000 til 2014.

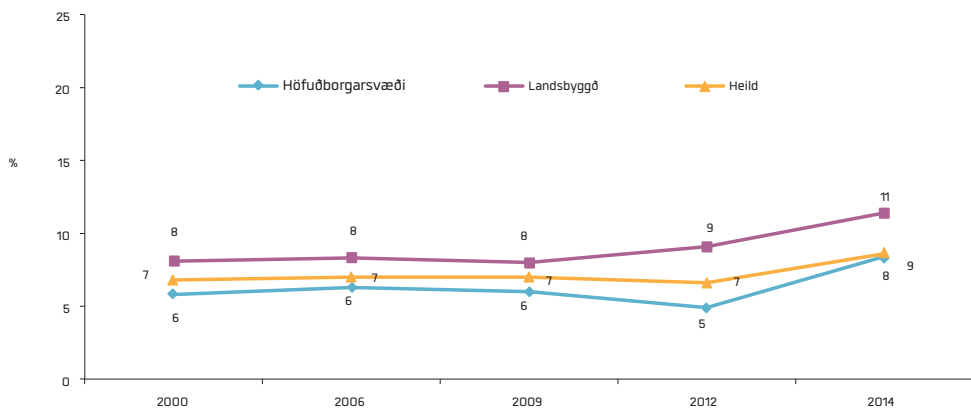
Mynd 65. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða alltaf við um sig að námið sé of þungt, árin 2000 til 2014.

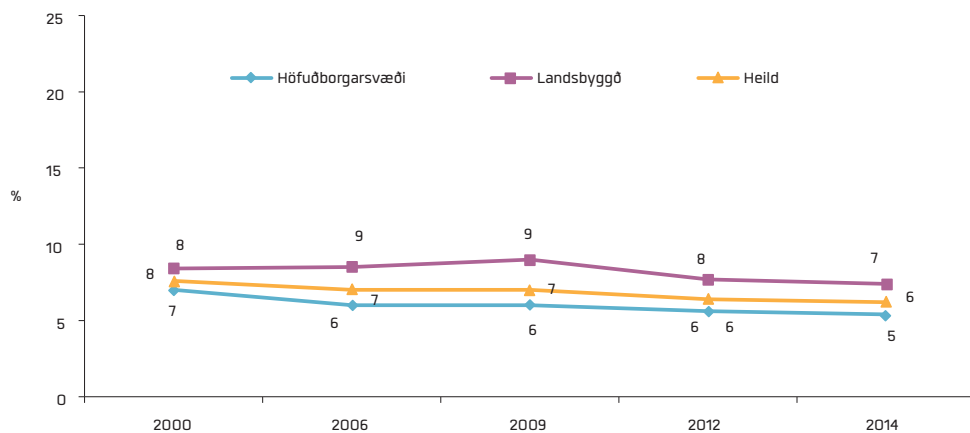
Mynd 66. Hlutfall stráka og stelpna í 8. bekk árið 2014 sem segja það eiga oft eða alltaf við um sig að þau leggi ekki næga rækt við námið, að námið sé of létt, og/eða að námið sé of þungt.

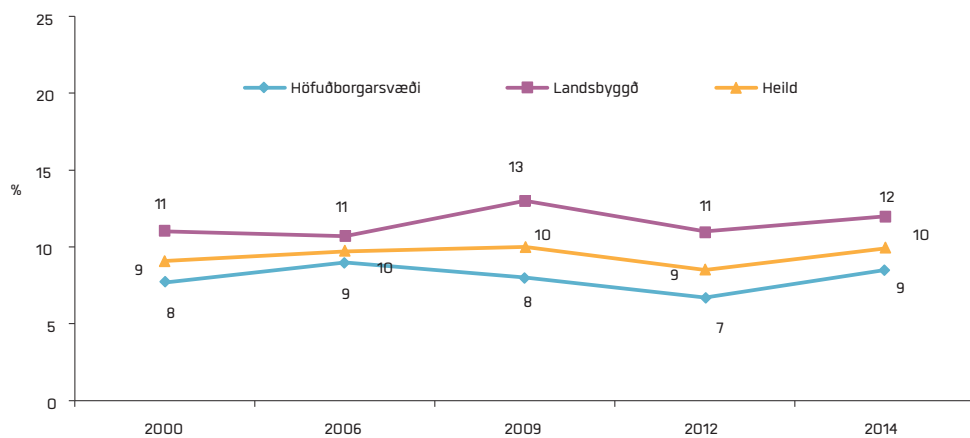
Mynd 67. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða nær alltaf við um sig að þeim líði illa í skólanum, árin 2000 til 2014.

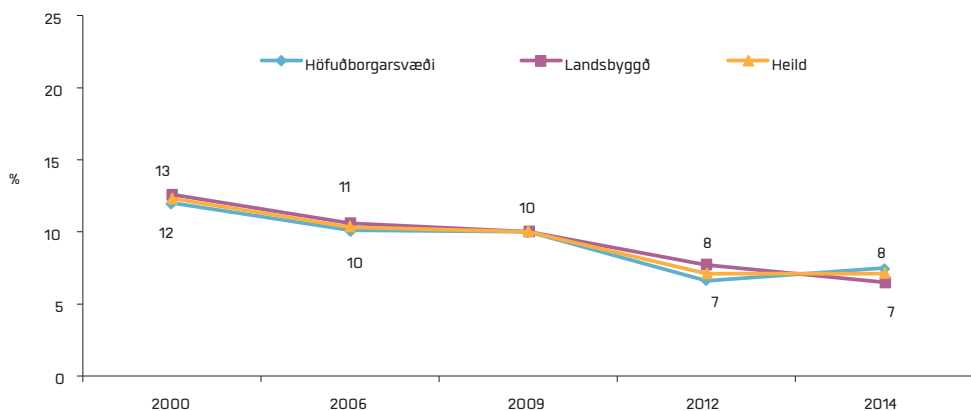
Mynd 68. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða alltaf við um sig að þeim líði illa í skólanum, árin 2000 til 2014.

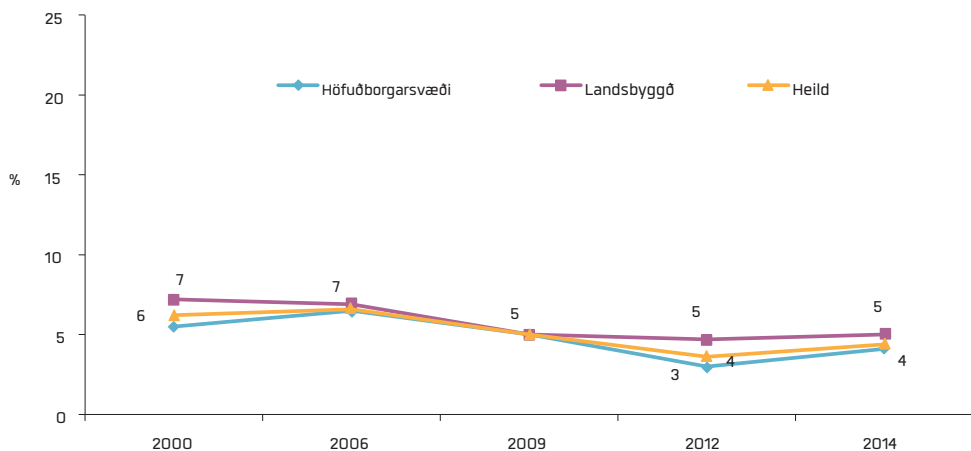
Mynd 69. Hlutfall **stráka** í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða alltaf við um sig að þá langi til að skipta um skóla, árin 2000 til 2014.

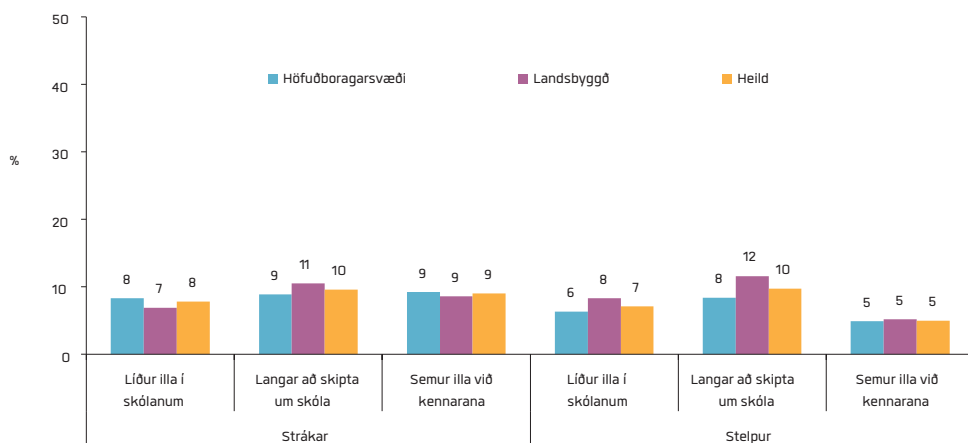
Mynd 70. Hlutfall **stelpna** í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða alltaf við um sig að þær langi til að skipta um skóla, árin 2000 til 2014.

Mynd 71. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk árin sem segja það eiga oft eða nær alltaf við um sig að þeim semji illa við kennarana, árin 2000 til 2014.

Mynd 72. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða alltaf við um sig að þeim semji illa við kennarana, árin 2000 til 2014.

Mynd 73. Hlutfall stráka og stelpna í 8. bekk árið 2014 sem segja það eiga oft eða alltaf við um sig að þeim líði illa í skólanum, langi til að skipta um skóla og/eða semji illa við kennarana.

ATVINNUPÁTTTAKA OG FJÁRHAGUR

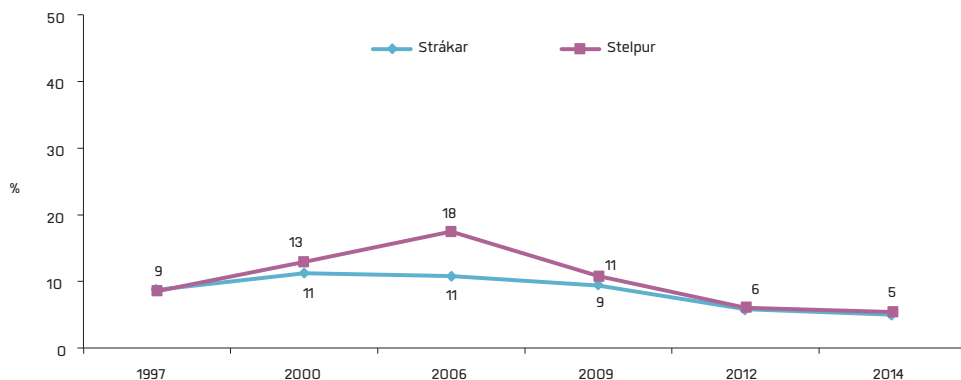
Íslensk ungmenni hafa lengi tekið þátt í atvinnulífinu og hefð hefur skapast fyrir þátttöku þeirra með ýmiskonar hlutastörfum. Árið 2009 var atvinnupátttaka íslenskra ungmenna í framhaldsskólum meiri en hjá hinum Norðurlandapjóðunum, fyrir utan Færeyjar⁴². Rannsóknir sýna að samband er á milli fjárhagslegrar stöðu fjölskyldna og áhættuhegðunar ungmenna⁴³. Nýleg rannsókn á meðal reykvískra barna leiddi í ljós að börn fólks sem fær fjárhagsaðstoð fara oftar í bíó, party eða boð hjá jafningjum, og taka frekar þátt í starfi félagsmiðstöðva, á meðan börn þeirra sem eru í launaðri vinnu voru mun líklegri til að stunda hreyfingu og tónlistarskóla⁴⁴. Mikilvægt er að fylgjast með aðgengi unglinga að íþróttum og tómstundum til þess að tryggja jöfn tækifæri fyrir alla en sama rannsókn leiddi í ljós að frístundakortið var frekar notað af börnum þeirra sem voru í launaðri vinnu heldur en þeim sem þáðu fjárhagsaðstoð. Í þessum hluta skýrslunnar gefur að líta myndir um atvinnupátttöku unglinga og vísa um fjárhagsstöðu fjölskyldunnar.

Niðurstöður sýna að hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk sem vinna 10 klukkustundir eða meira í viku hverri með námi sínu hefur fækkað frá árinu 2006 þegar það var hæst úr 18% í 5% árið 2014. Að sama skapi fjölga þeim sem vinna ekki með námi sínu. Þá gefur að líta mælingar á fjárhag foreldra sem sýna að hlutfallslega mjög fáir telja foreldra sína fjárhagslega illa stadda, hafi ekki efni á að reka bíl, borga brýnustu nauðsynjar og/eða fyrir þá tómstundastarfsemi sem þau vilja stunda. Þá koma svo til engar breytingar fram á þessum mælingum miðað við 2009, (myndir 74–79).

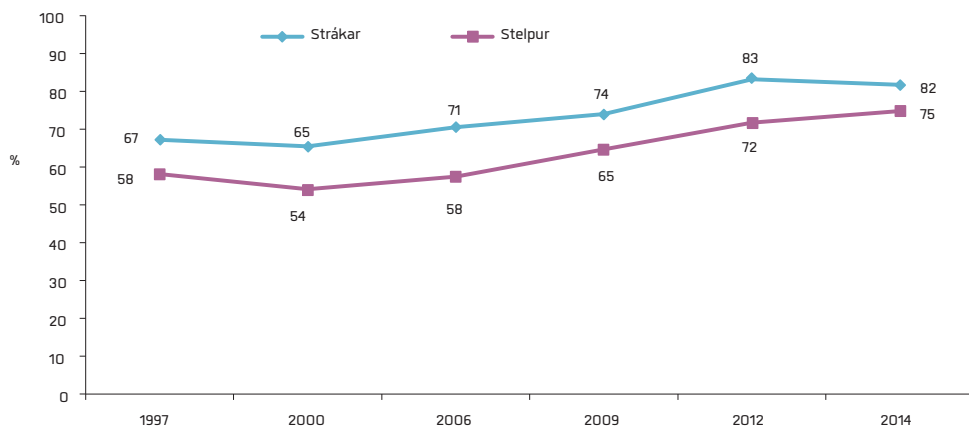
42) Margrét Lilja Guðmundsdóttir o.fl. 2010.

43) Bernburg o.fl. 2009a; 2009b; 2009c.

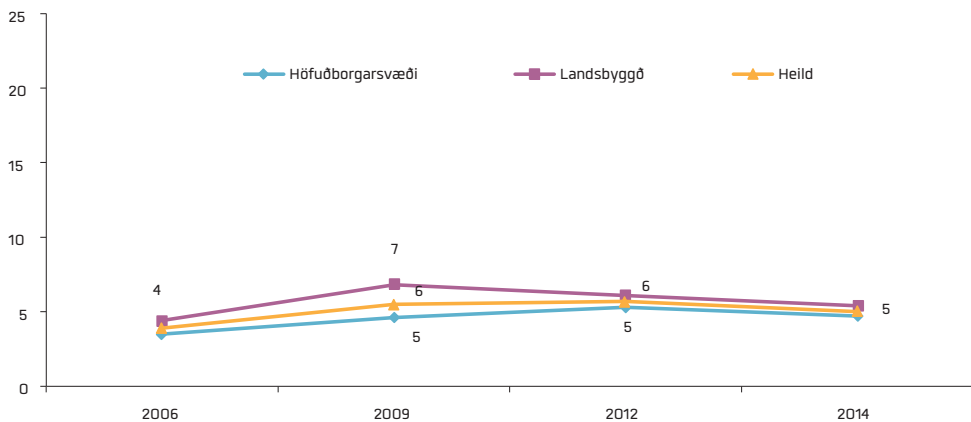
44) Ásdís Aðalbjörg Arnalds o.fl. 2012

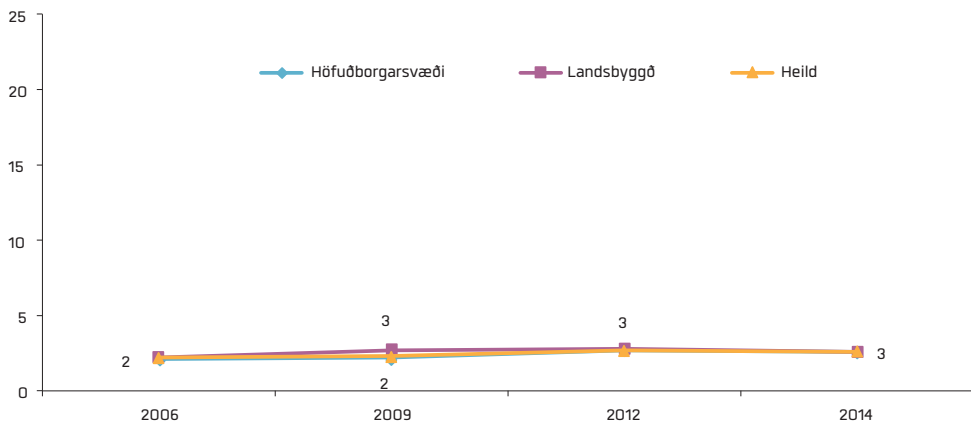
Mynd 74. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk árin 1997 til 2014 sem vinna 10 klukkustundir eða meira með náminu í hverri viku.

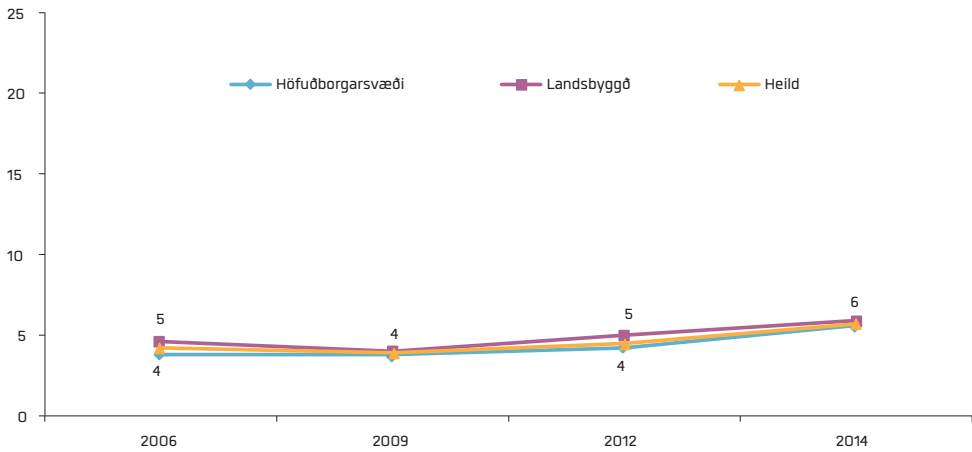
Mynd 75. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk árin 1997 til 2014 sem vinna ekki með námi sínu.

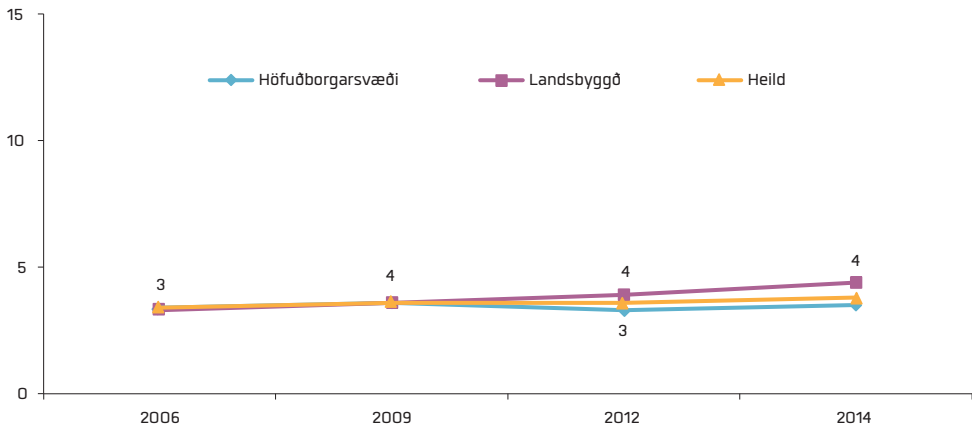
Mynd 76. Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2006 til 2014 sem segja foreldra sína oft eða nær alltaf illa fjárhagslega stadda.

Mynd 77. Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2006 til 2014 sem segja foreldra sína oft eða nær alltaf ekki hafa efni á að reka bíl.

Mynd 78. Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2006 til 2014 sem segja foreldra sína oft eða nær alltaf ekki hafa næga peninga til að borga brýnustu nauðsynjar.

Mynd 79. Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2006 til 2014 sem segja foreldra sína oft eða nær alltaf ekki hafa ráð á að greiða fyrir þá tómstundastarfsemi sem þau vildu helst stunda (t.d. tónlistarnám eða íþróttir).

VÍMUEFNANOTKUN

Mikill og góður árangur hefur náðst á Íslandi í forvarnarstarfi gegn vímuefnaneyslu barna og ungmenna undanfarin ár⁴⁵. Mynd 82 sýnir þróun vímuefnaneyslu meðal nemenda í 10. bekk á Íslandi. Þar sést að um 42% unglinga sögðust hafa orðið ölvuð einu sinni eða oftár sl. 30 daga árið 1998, en um 6% árið 2014. Það mikilvæga forvarnastarf sem unnið hefur verið á grunnskólastigi skilar árangri þegar unglingar fara yfir á næsta skólastig, þar sem rannsóknir hafa sýnt að neysla fylgir árgöngum. Árgangur sem mælist lágur í neyslu þegar hann er þrettán ára, er ólíklegri til að nota vímuefni nokkrum árum síðar, en árangur sem mælist hár í neyslu við þrettán ára aldur. Full ástæða er til að byggja upp öflugt forvarnastarf eftir að ungmenni eru komin í framhaldsskóla, þar sem neyslan, sérstaklega ölvunar-drykkja, eykst til muna meðal nemenda á fyrsta ári í framhaldsskóla⁴⁶. Um um 5% nemenda í 10. bekk, árið 2013, segjast hafa orðið ölvuð einu sinni eða oftár sl. 30 daga. Nokkrum mánuðum seinna, eru þessir sömu einstaklingar komnir í framhaldsskóla. Í október 2013 þá segjast rúm 20% 15–16 ára ungmenna hafa orðið ölvuð þetta oft. Þá sýna niðurstöður *Ungt fólk* rannsókna að um 31% 16–17 ára nemenda segjast hafa orðið ölvuð, einu sinni eða oftár sl. 30 daga. Þá er vert að geta þess að ein af þeim breytingum sem virðist eiga sér stað á milli skólastiga er mat ungmenna á viðhorfi foreldra til ölvunardrykkju. Um helmingi færri nemendur telja að foreldrar sínir myndu bregðast illa við áfengisneyslu á fyrsta ári í framhaldsskóla heldur en á síðasta ári í grunnskóla. Nýleg rannsókn sýnir að nauðsynlegt er að beina forvarnarstarfi að öllu nærumhverfi nemenda, ef ætlunin er að ná til þeirra einstaklinga sem eru í mestri áhættu⁴⁷. Sú nálgun sem líklegust er til að bera árangur er að líta á vímuefnaneyslu ungmenna sem félagslegt og aðstöðubundið mál sem megi breyta með samræmdum aðgerðum í nærsamfélaginu. Mikilvægt er að allir þeir sem að málefnum barna- og ungmenna koma til dæmis; foreldrar, kennarar og aðrir starfsmenn skóla og félagasamtök, vinni saman⁴⁸. Hér á eftir er yfirlit um stöðu og þróun vímuefnaneyslu meðal unglinga í 8., 9. og 10. bekk í grunnskólum á Íslandi árið 2014.

Niðurstöður sýna að engin breyting á sér stað meðal nemenda í 10. bekk sem hafa orðið ölvuð síðastliðna 30 daga. Neysla kannabisefna er áfram á niðurlæð og daglegar reykingar standa að mestu í stað, eru um 3% í ár. Í því sambandi er rétt að taka fram að hlutfall þeirra sem hafa notað annað hvort hass eða maríjúana er nánast það sama og einungis þeir sem hafa notað maríjúana, sem rennir stöðum undir að ekki er um tvo aðgreinda hópa að ræða, heldur einn og sama hópinn. Meðal stráka og stelpna í 10. bekk á landinu, segjast um 4–5% þeirra hafa notað maríjúana einu sinni eða oftár um ævina og um 5% stráka og stelpna á

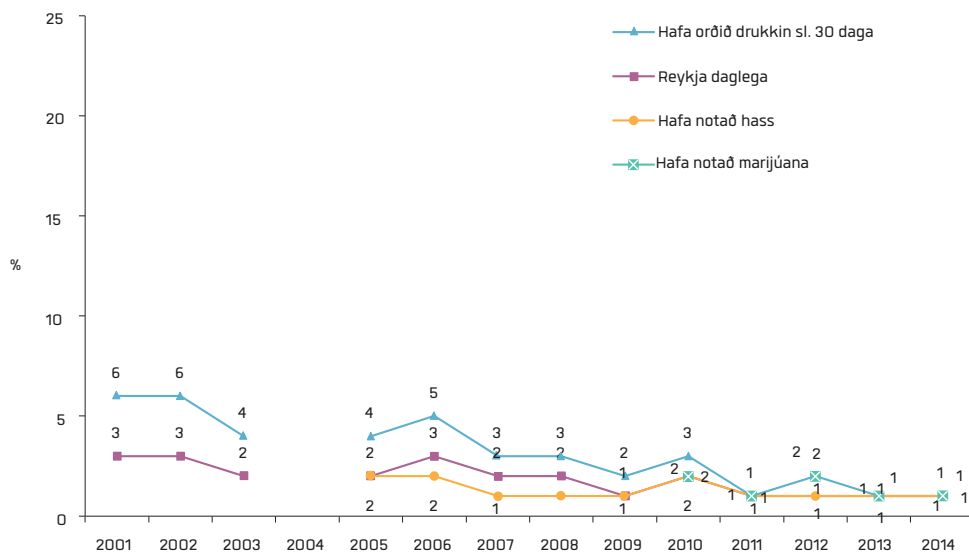
45) Sigfúsdóttir o.fl. 2008; 2009. Rannsóknir & greining 2011.

46) Hrefna Pálsdóttir o.fl. 2014.

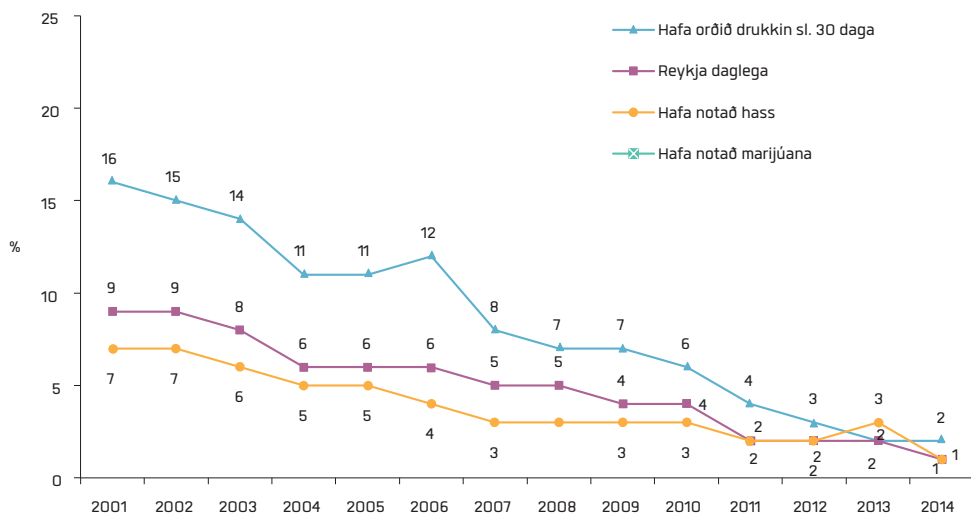
47) Kristjánsson o.fl. 2013.

48) Sigfúsdóttir o.fl. 2009

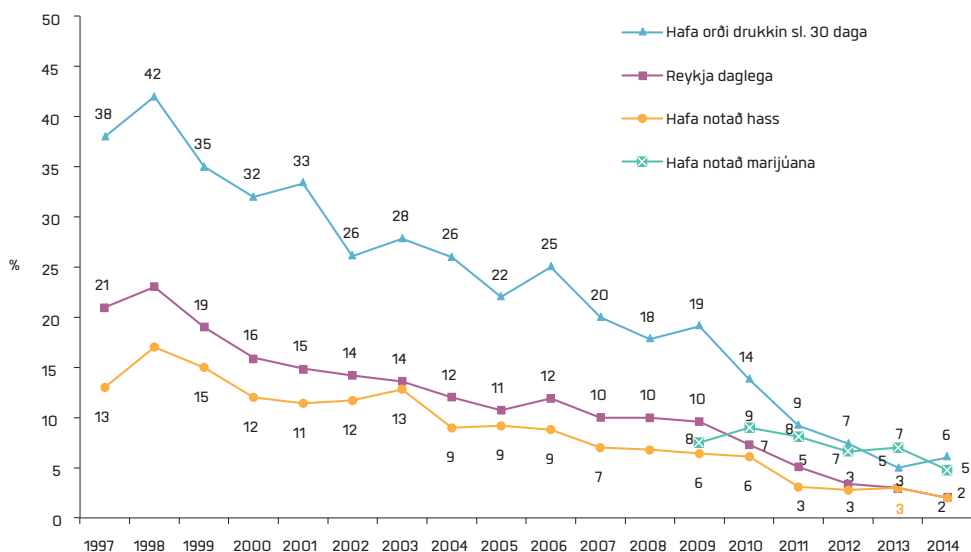
landinu, segjast hafa notað hass eða maríjúana. Fáir nemendur í 8. bekk reykja daglega, hafa orðið ölvaðir síðastliðna 30 daga eða notað kannabisefni einu sinni eða oftár um ævina, eða um 1% í hverjum flokki vímuefna. Myndirnar sýna tíðni notkunar ýmissa efna árið 2014 í 8., 9. og 10. bekk en hlutfall neytenda eykst í öllum tilfellum með hækkandi aldri. Áhugavert er að skoða mynd 88 (bls. 174) en þar má sjá hlutfall stráka og stelpna í 8., 9. og 10. bekk sem segjast hafa orðið drukkin einu sinni eða oftár um ævina. Í flestum tilfellum er neysla vart mælanleg í 8. bekk. Þetta undirstrikar áframhaldandi mikilvægi á öflugum fyrsta stigs forvörnum, sem hafa verið unnar svo vel hér á landi.

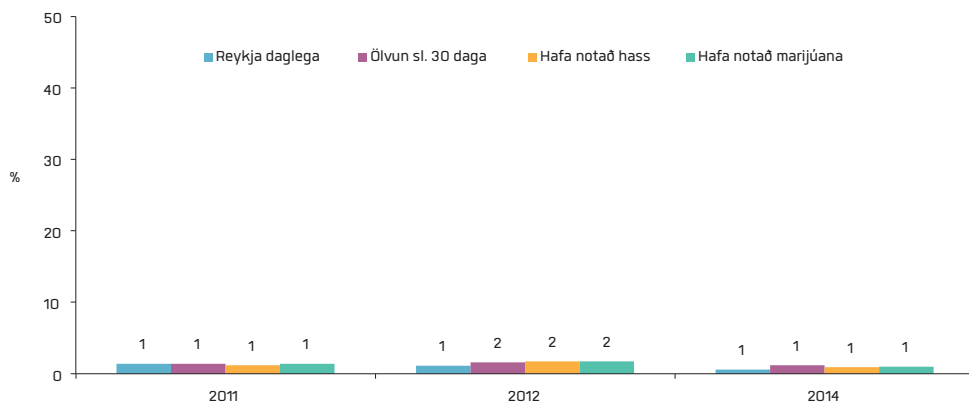
Mynd 80. Þróun vímuefnaneyslu unglinga í 8. bekk á Íslandi árin 2001 til 2014.

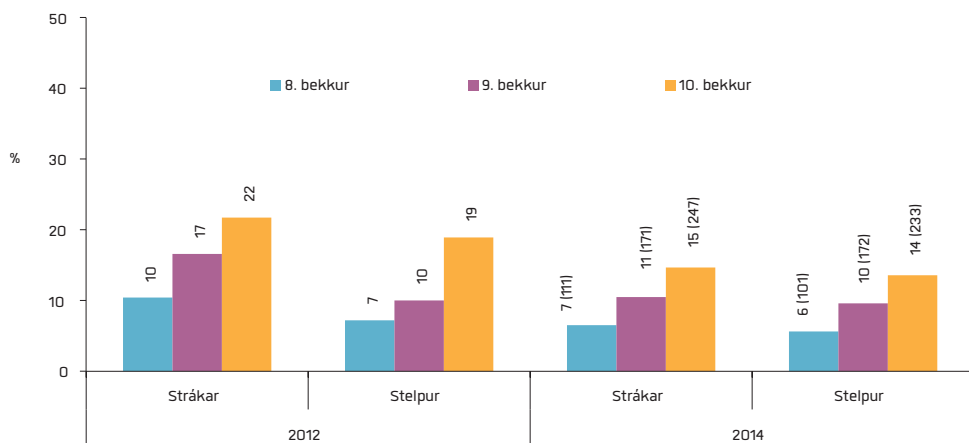
Mynd 81. Þróun vímuefnaneyslu unglinga í 9. bekk á Íslandi árin 2001 til 2014

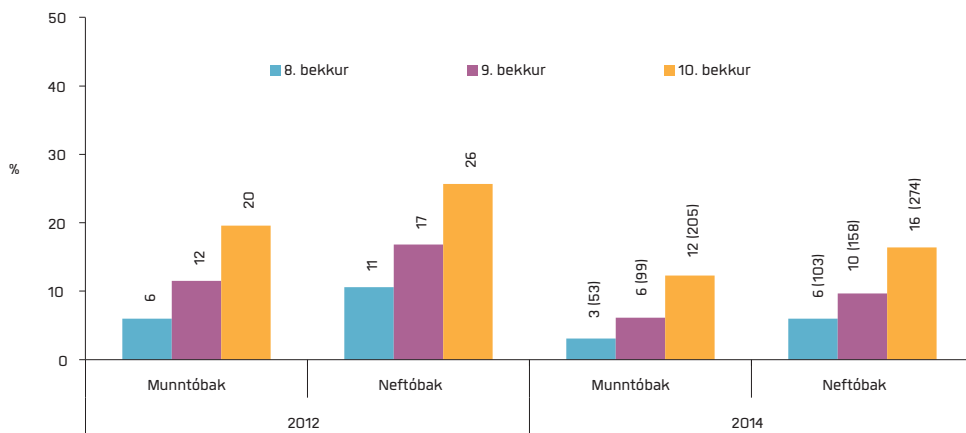
Mynd 82. Þróun vímuefnaneyslu unglinga í 10. bekk á Íslandi árin 1997 til 2014.

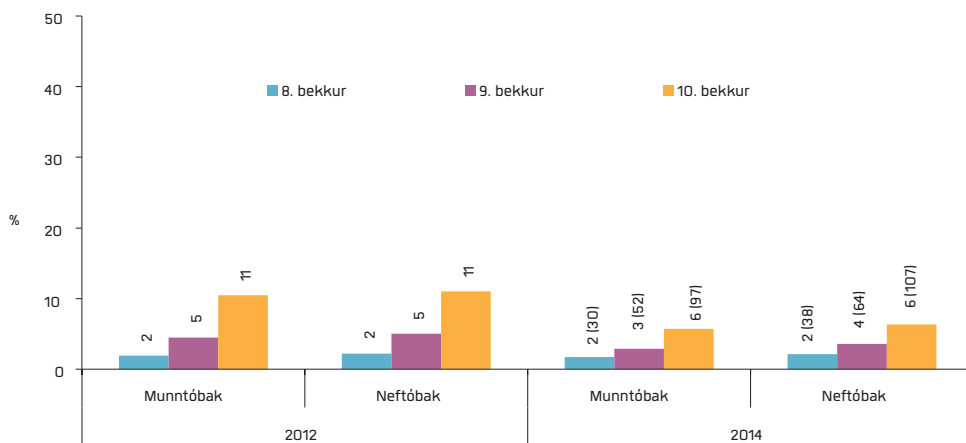
Mynd 83. Hlutfall nemenda í 8. bekk árin 2011, 2012 og 2014 sem reykja daglega, hafa orðið ölvaðir síðastliðna 30 daga, eða hafa notað hass, og/eða maríjúana einu sinni eða oftar um ævina.

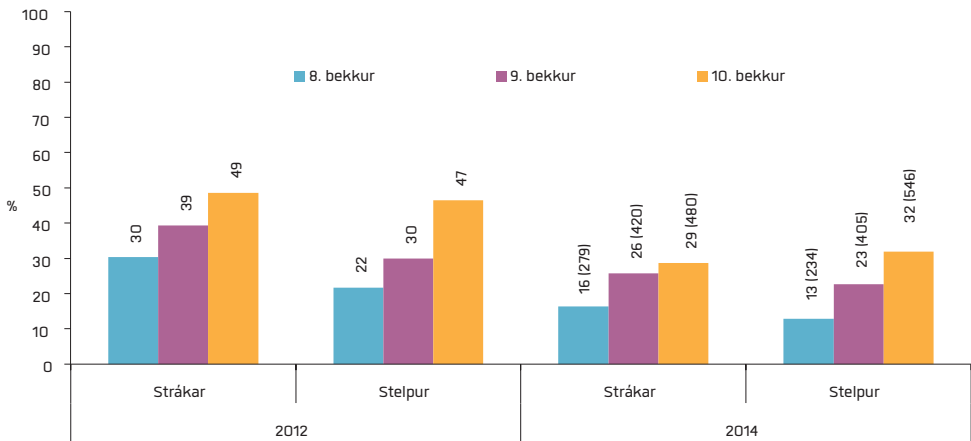
Mynd 84. Hlutfall stráka og stelpna í 8., 9. og 10. bekk árin 2012 og 2014 sem hafa reykt sígarettu(r) einu sinni eða oftar um ævina.

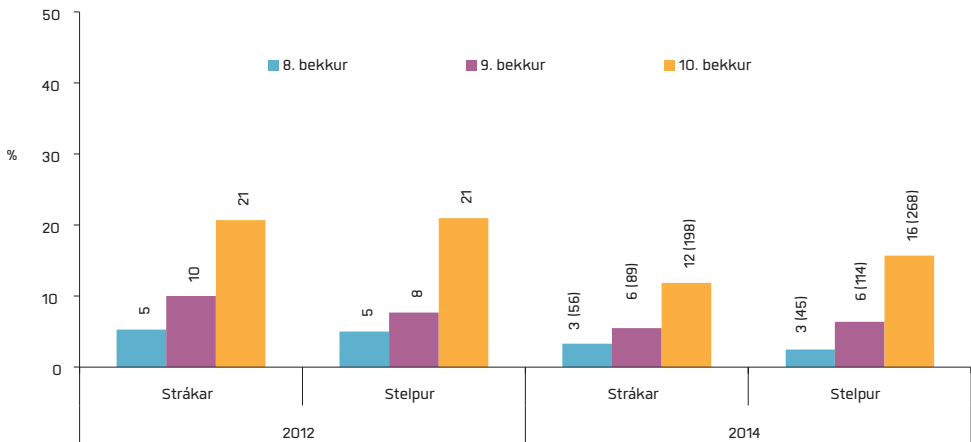
Mynd 85. Hlutfall stráka í 8., 9. og 10. bekk árið 2012 og 2014 sem hafa notað munntóbak og/eða neftóbak einu sinni eða oft um ævina.

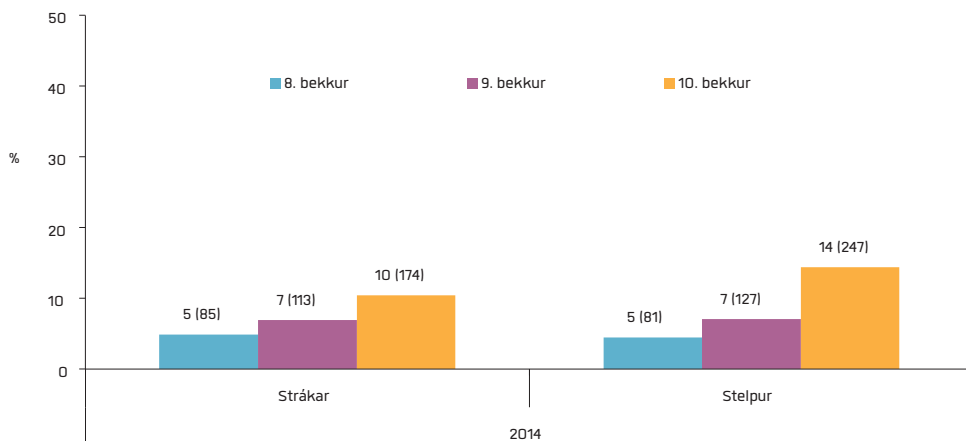
Mynd 86. Hlutfall stelpna í 8., 9. og 10. bekk árið 2012 og 2014 sem hafa notað munntóbak og/eða neftóbak einu sinni eða oft um ævina.

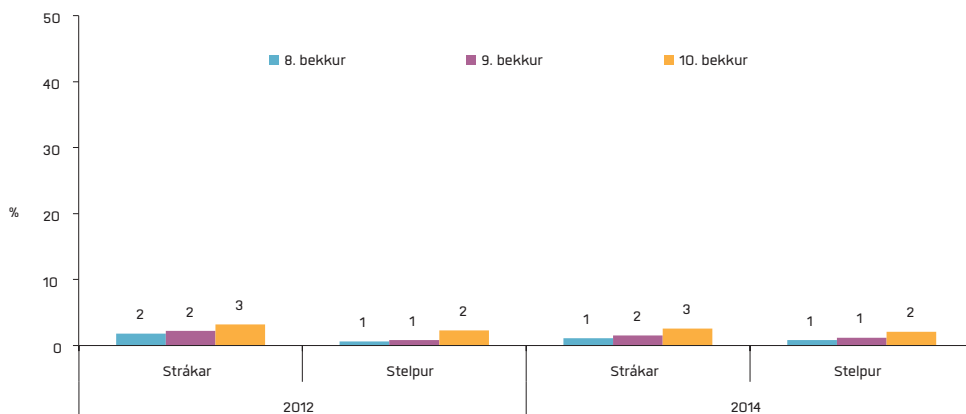
Mynd 87. Hlutfall stráka og stelpna í 8., 9. og 10. bekk árið 2012 og 2014 sem hafa drukkið áfengi af einhverju tagi einu sinni eða oft um ævina.

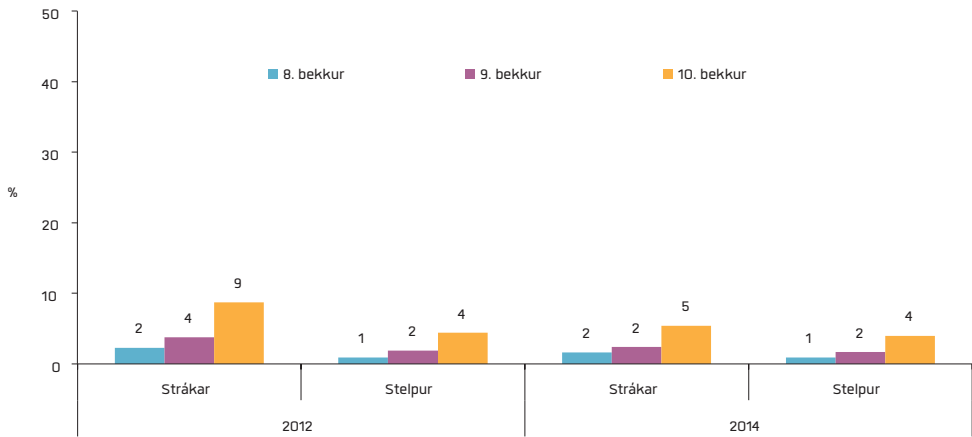
Mynd 88. Hlutfall stráka og stelpna í 8., 9. og 10. bekk árin 2012 og 2014 sem hafa orðið drukkin einu sinni eða oft um ævina.

Mynd 89. Hlutfall stráka og stelpna í 8., 9. og 10. bekk árið 2014 eftir því hversu oft þau hafa drukkið áfengi og blandað saman með orkudrykk (t.d. Magic, Burn, XL; Red Bull), einu sinni eða oftar um ævina.

Mynd 90. Hlutfall stráka og stelpna í 8., 9., og 10. bekk árin 2012 og 2014 sem hafa notað hass einu sinni eða oftar um ævina.

Mynd 91. Hlutfall stráka og stelpna í 8., 9. og 10. bekk árin 2012 og 2014 sem hafa notað maríjúana einu sinni eða oftar um ævina.

VÍSINDAGREINAR UNNAR ÚR GÖGNUM RANNSÓKNA OG GREININGAR

Undanfarin sjö ár hafa hátt á sjöunda tug vísindagreina verið birtar úr gögnunum Ungt fólk. Yfirlit yfir þessar greinar má sjá hér að neðan, en frekari upplýsingar má nálgast á vefslóðinni www.rannsoknir.is.

2014

Mann, M. J., Kristjansson, A. L., Sigfusdóttir, I. D. (in press). The Impact of Negative Life Events: Comparing the Relative Vulnerability of Middle School, High School, and College-age Students. *Research in Middle Level Education Online*.

Eidsdóttir, S. T., Kristjansson, A. L., Sigfusdóttir, I. D., Garber, C. E., Allegrante, J. P. (in press). Association between higher BMI and depressive symptoms in Icelandic adolescents: the mediational function of body image. *European Journal of Public Health*.

Kristjansson, A.L., Sigfusdóttir, I.D., Sigfusson, J., Allegrante, J.P. (2014). Self-Generated Identification Codes in Longitudinal Prevention Research with Adolescents: A Pilot Study of Matched and Unmatched Subjects. *Prevention Science*, 15(2), 205–212

Kristjansson, A. L., Sigfusdóttir, I. D., Mann, M. J., James, J. E. (2014). Caffeinated Sugar-Sweetened Beverages and Common Physical Complaints in Icelandic Children Aged 10–12 Years. *Preventive Medicine*, 58, 40–44.

Gudjonsson, G. H., Sigurdsson, J. F., Sigfusdóttir, I. D., & Young, S. (2014). A national epidemiological study of offending and its relationship with ADHD symptoms and associated risk factors. *Journal of Attention Disorders*, 18(1), 3–13.

2013

Sigfusdóttir, I. D., Asgeirsdóttir, B. B., Gudjonsson, G. H., & Sigurdsson, J. F. (2013). Suicidal ideations and attempts among adolescents subjected to childhood sexual abuse and family conflict/violence: The mediating role of anger and depressed mood. *Journal of Adolescence*, 36(6), 1227–1236.

Halldorsson, V., Thorlindsson, T. and Sigfusdóttir, I.D. (2013). Adolescent sport participation and alcohol use: The importance of sport organization and the wider social context. *International Review for the Sociology of Sport*. DOI: 10.1177/1012690213507718.

Kristjansson, A. L., Sigfusdóttir, I. D., & Allegrante, J. P. (2013). Adolescent substance use and peer use: a multilevel analysis of cross-sectional population data. *Substance abuse treatment, prevention, and policy*, 8(1), 27.

Kristjansson, A.L., Sigfusson, J., Sigfusdóttir, I.D., Allegrante, J.P. (2013). Data collection procedures for school-based surveys among adolescents: the Youth in Europe Study. *Journal of School Health*, 83(9), 662–667.

Kristjansson, A. L., Sigfusdóttir, I.D., Frost, S.S., & James, J.E. (2013). Adolescent Caffeine Consumption and Self-reported Violence and Conduct Disorder. *Journal of Youth and Adolescence*, 1 – 10.

Eidsdóttir, S.T., Kristjansson, A.L., Sigfusdóttir, I.D., Garber, C.E., Allegrante, J.P. (2013). Secular trends in overweight and obesity among Icelandic adolescents: Do parental education levels and family structure play a part? *Scandinavian Journal of Public Health*, 41, 384–391.

Yang, F., Helgason, A.R., Sigfusdóttir, I.D., Kristjansson, A.L. (2013). Electronic Screen Use and Mental Well-being of 10–12 year old children. *European Journal of Public Health*, 23(3), 492–498.

Sigfusdóttir, I.D., Kristjansson, A.L., Agnew, R. (2012). A Comparative Analysis of General Strain Theory. *Journal of Criminal Justice*, 40, 117–127.

Gísladóttir, T.L., Matthíasdóttir, A., Kristjánsdóttir, H. (2013). The effect of adolescents' sports clubs participation on self-reported mental and physical conditions and future expectations. *J Sports Sci*, 31(10), 1139–45.

2012

Asgeirsdóttir, B. B., Ingolfssdóttir, G., & Sigfusdóttir, I. D. (2012). Body Image Trends among Icelandic Adolescents: A Cross-sectional National Study from 1997 to 2010. *Body Image*, 9, 404–408.

Palsdóttir, A., Asgeirsdóttir, B. B., & Sigfusdóttir, I. D. (2012). Gender difference in well-being during school lessons among 10 to 12 year old children: The effects of school, family and peer related factors. *Scandinavian Journal of Public Health*, 40, 605–613.

Guðjonsson, G. H., Sigurdsson, J. F., Sigfusdóttir, I. D., et al. (2012). False confessions to police and their relationship with conduct disorder, ADHD, and life adversity. *Personality and Individual Differences* 52, 696–701.

Sigfusdóttir, I. D., Kristjánsson, A. L., Robert, A. (2012). A comparative analysis of general strain theory. *Journal of Criminal Justice* 40, 117–127.

Guðjonsson, G. H., Sigurdsson, J. F., Sigfusdóttir, I. D., et al. (2012). An epidemiological Study of ADHD symptoms among young persons and the relationship with cigarette smoking, alcohol consumption, and illicit drug use. *Journal of Child Psychology and Psychiatry* 53, 304–312.

Thorisdóttir, I. E., Kristjánsson, A. L., Sigfusdóttir, I. D., et al. (2012). The landscape of Overweight and Obesity in Icelandic Adolescents: Geographic Variation in Body-Mass Index between 2000 and 2009. *Journal of Community Health* 37, 234–241.

2011

Gunnlaugsson, G., Kristjánsson, A. L., et al. (2011). Intrafamilial conflict and emotional well-being: A population based study among Icelandic adolescents. *Child Abuse & Neglect*, 35, 372–381.

James, J. E., Kristjánsson, A. L., Sigfusdóttir, I. D., et al. (2011). Adolescent substance use, sleep, and academic achievement: Evidence of harm due to caffeine. *Journal of Adolescence*, 34, 665–673.

Kristjánsson, A. L., Sigfusdóttir, I. D., Allegrante, J. P & James, J. E. (2011). Adolescent Caffeine Consumption, Daytime Sleepiness, and Anger. *Journal of Caffeine Research*, 1(1), 75–82.

Sigfusdóttir, I. D., Asgeirsdóttir, B. B., Sigurdsson, J. F., Gudjonsson, G. H. (2011). Physical activity buffers the effects of family conflict on depressed mood: A study on adolescent girls and boys *Journal of Adolescence*, 34, 895–902.

Kristjánsson, A. L., Sigfusdóttir, I. D., Karlsson, T., Allegrante, J. P. (2011). The Perceived Parental Support (PPS) Scale: Validity and reliability in the 2006 Youth in Europe substance use prevention survey. *Child Indicators Research*, 4(3), 515–528.

Asgeirsdóttir, B. B., Sigfusdóttir, I. D., Gudjonsson, G. H. et al. (2011). Associations between sexual abuse and family conflict/violence, self-injurious behavior, and substance use: The mediating role of depressed mood and anger. *Child Abuse & Neglect*, 35, 210–219.

James, J. E., Kristjánsson, A. L., Sigfusdóttir, I. D. (2011). Adolescent Substance Use, Sleep, and Academic Achievement: Evidence of Harm Due to Caffeine. *Journal of Adolescence*, 34, 665–673.

Sigfusdóttir, I. D., Kristjánsson, A. L., Gudmundsdóttir, M. L., & Allegrante, J. P. (2011). Substance use prevention through school and community-based health promotion: a transdisciplinary approach from Iceland. *Global health promotion*, 18(3), 23–26.

Kristjánsson, A. L., Sigfusdóttir, I. D., Karlsson, T., Allegrante, J. P. (2011). The Perceived Parental Support (PPS) Scale: Validity and reliability in the 2006 Youth in Europe substance use prevention survey. *Child Indicators Research*, 4, 515–528.

James, J. E., Kristjánsson, A. L., Sigfusdóttir, I. D. (2011). Adolescent Substance Use, Sleep, and Academic Achievement: Evidence of Harm Due to Caffeine. *Journal of Adolescence*, 34(4), 665–673.

2010

Thorlindsson, T. and Halldorsson, V. (2010). Sport, and use of anabolic androgenic steroids among Icelandic high school students: A critical test of three perspectives. *Substance Abuse Treatment, Prevention, and Policy*, 5, 32.

Sigfusdottir, I. D., Asgeirsdottir, B. B., Sigurdsson, J. F., and Gudjonsson, G. H. Physical activity buffers the effects of family conflict on depressed mood: A study on adolescent girls and boys. *Journal of Adolescence*, 34(5), 895-902.

Asgeirsdottir B. B. Gudjonsson G. H. Sigurdsson J. F. et al. Protective processes for depressed mood and anger among sexually abused adolescents: The importance of self-esteem. *Personality and individual differences*, 49(5), 402-407

Kristjansson, A. L., James, J. E., Allegrante, J. P., Sigfusdottir, I. D., Helgason, A. R. (2010). Adolescent substance use, parental monitoring, and leisure time activities: 12-year outcomes of primary prevention in Iceland. *Preventive Medicine*, 51, 168-171.

Eidsdottir, S. P., Kristjansson, A. L., Sigfusdottir, I. D., Garber, C. E., Allegrante, J. P. (2010). Trends in Body Mass Index among Icelandic Adolescents and Young Adults from 1992 to 2007. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 7, 2191-2207.

Sigurdsson, J. F., Gudjonsson, G., Asgeirsdottir, B. B., Sigfusdottir, I. D. (2010). Sexually abusive youth: what are the background factors that distinguish them from other youth? *Psychology, Crime and Law*, 1-15.

Sigfusdottir, I. D. Gudjonsson, G. H. Sigurdsson, J. F. 2010. Bullying and delinquency: The mediating role of anger. *Personality and Individual Differences*, 48, 391-396.

Kristjansson, A. L., Sigfusdottir, I. D., James, J. E., Allegrante, J. P., Helgason, A. R. (2010). Perceived Parental Reactions and Peer Respect as Predictors of Adolescent Cigarette Smoking and Alcohol Use. *Addictive Behaviors*, 35, 256-259.

Kristjansson, A. L., Sigfusdottir, I. D., Allegrante, J. P. (2010). Health Behavior and Academic Achievement among Adolescents: The Relative Contribution of Dietary Habits, Physical Activity, BMI and Self-Esteem. *Health Education & Behavior*, 37(1), 51-64.

2009

Gudjonsson, G., Sigurdsson, J. F., Sigfusdottir, I. D (2009). False confessions among 15- and 16-year-olds in compulsory education and the relationship with adverse life events. *Journal of Forensic Psychiatry & Psychology*, 20, 950-963.

Gault-Sherman, M., Silver, E., Sigfusdottir, I. D (2009). Gender and the associated impairments of childhood sexual abuse: A national study of Icelandic youth. *Social Science and Medicine*, 69, 1515-1522.

Gudjonsson, G. H., Sigurdsson, J. F., Sigfusdottir, I. D. (2009). Interrogation and false confessions among adolescents in seven European countries: What background and psychological variables best discriminate between false confessors and non-false confessors? *Psychology, Crime & Law*, 15, 711-728.

Kristjansson, A. L., Sigfusdottir, I. D. (2009). The Role of Parental Support, Parental Monitoring, and Time spent with Parents on Adolescent Academic Achievement in Iceland: A Structural Model of Gender Differences. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 53, 481-496.

Bernburg, J. G., Thorlindsson, T., Sigfusdottir, I. D (2009). The neighborhood effects of disrupted family processes on adolescent substance use. *Social Science & Medicine*, 69, 129-137.

Sigfusdottir, I. D., Silver, E. (2009). Emotional Reactions to Stress among Adolescent Boys and Girls: An Examination of the Mediating Mechanisms proposed by General Strain Theory. *Youth and Society*, 40, 571-590.

Bernburg, J. G., Thorlindsson, Th., Sigfusdottir, I. D. (2009). Relative Deprivation and Adolescent Outcomes in Iceland: A Multilevel Test. *Social Forces*, 87, 1223–1250.

Bernburg, J. G., Thorlindsson, Th., Sigfusdottir, I. D. (2009). The spreading of suicidal behavior: The contextual effect of community household poverty on adolescent suicidal behavior and the mediating role of suicide suggestion. *Social Science & Medicine*, 68, 380–389.

Sigfusdottir, I. D., Thorlindsson, Th., Kristjansson, A. L., Roe, K. M. And Allegrante, J. P. (2008) Substance use prevention for adolescents: the Icelandic Model. *Health Promotion International*, 24 (1), 16–25.

Kristjansson, A. L., Sigfusdottir, I. D., Allegrante, J. P., Helgason, A. R. (2009). Parental divorce and adolescent cigarette smoking and alcohol use: assessing the importance of family conflict. *Acta Paediatrica*, 98, 537–542.

Kristjansson, A. L., Sigfusdottir, I. D., Allegrante, J. P., Helgason, A. R. (2009). Adolescent Health Behavior, Contentment in School, and Academic Achievement. *American Journal of Health Behavior*, 33(1), 69–79.

2008

Sigfusdottir, I. D., Kristjansson, A. L., Thorlindsson, Th. and Allegrante, J. P. (2008). Trends in prevalence of substance use among Icelandic adolescents, 1995–2006. *Substance Abuse Treatment, Prevention, and Policy*, 3, 12.

Gudjonsson, G. H., Sigurdsson, J. F., Sigfusdottir, I. D., Asgeirsdottir, B. B. (2008). False confessions and individual differences: The importance of victimization among youth. *Personality and Individual Differences*, 45, 801–805.

Sigfusdottir, I. D., Asgeirsdottir, B. B., Sigurdsson, J. F. and Gudjonsson, G. H. (2008). Trends in depressive symptoms, anxiety symptoms and visits to healthcare specialists: A national study among Icelandic adolescents. *Scandinavian Journal of Public Health*, 36(4), 361–368.

Eiðsdottir, S. Þ., Kristjansson, A. L., Sigfusdottir, I. D., Allegrante, J. P. (2008). Trends in physical activity and participation in sports clubs among Icelandic adolescents. *European Journal of Public Health*, 18(3), 1–5.

Sigfusdottir, I. D., Asgeirsdottir, B. B., Gudjonsson, G. H., Sigurdsson, J. F. (2008). A Model of Sexual Abuse's Effects on Suicidal Behavior and Delinquency: The Role of Emotions as Mediating Factors. *Journal of Youth and Adolescence*, 37, 699–712.

Kristjansson, A. L., Sigfusdottir, I. D., Allegrante, J. P. and Helgason, A. R. (2008). Social correlates of cigarette smoking among Icelandic adolescents: A population-based cross-sectional study. *BMC Public Health*, 8, 86.

Kristjansson, A. L. (2007). On Social Equality and Perceptions of Insecurity. *European Journal of Criminology*, 4(1), 59–86.

2007

Gudjonsson, G. H., Sigurdsson, J. F., Asgeirsdottir, B. B., Sigfusdottir, I. D. (2007). Custodial interrogation: What are the background factors associated with claims of false confession to police? *The Journal of Forensic Psychiatry & Psychology*, 18(2), 266–275.

Sigfusdottir, I. D., Kristjansson, A. L. and Allegrante, J. P. (2007). Health behaviour and academic achievement in Icelandic school children. *Health education research*, 22(1), 70–80.

Gunnlaugsson, G. G., Kristjansson, A. L., Einarsson, J., Sigfusdottir, I. D. (2007). Domestic conflict, emotional well being and delinquent behaviour: a population-based study among Icelandic adolescents. *European Journal of Public Health*, 17, suppl.2.

Sigfusdottir, I. D., Thorlindsson, Th. and Bjarnason, Th. (2007). Religion: soutien divin et tension psychologique [Religion: Divine Support and psychological tension] *Social Compass*, 54, 473. Greinin á ensku.

Thorlindsson, Th., Bjarnason, Th. and Sigfusdottir, I. D. (2007). Individual and Community Processes of Social Closure: A Study of Adolescent Academic Achievement and Alcohol Use. *Acta Sociologica*, 50, 161–168.

Sigfusdottir, I. D., Gudjonsson, G. H., Sigurdsson, J. F., Asgeirsdottir, B. B. (2006). Custodial interrogation, false confession and individual differences: A national study among Icelandic youth. *Personality and Individual Differences*, 41, 49–59.

Sigurdsson, J. F., Gudjonsson, G. H., Bragason, A. V., Kristjansdottir, E., Sigfusdottir, I. D. (2006). The role of violent cognition in the relationship between personality and the involvement in violent films and computer games. *Personality and Individual Differences*, 41, 381–392.

Bjarnason, Th., Thorlindsson, Th., Sigfusdottir, I. D., Welch, M. R. (2005). Familial and Religious Influences on Adolescent Alcohol Use: A Multi-Level Study of Students and School Communities. *Social Forces*, 84(1), 375–390.

Sigfusdottir, I. D., Farkas, G. and Silver, E. (2004). The Role of Depressed Mood and Anger in the Relationship Between Family Conflict and Delinquent Behavior. *Journal of Youth and Adolescence*, 33(6), 509–522.
Bjarnason, Th. and Sigfusdottir, I. D. (2002). Nordic Impact: Article Productivity and Citation Patterns in Sixteen Nordic Sociology Departments. *Acta Sociologica*, 45, 253–267.

HEIMILDASKRÁ

- Allegrante, J.P. (2004). Unfit to Learn. *Education Week*, 24, 38–40.
- Altermatt E.R. og Pomerantz, E.M. (2005). The implications of having high-achieving versus low-achieving friends: A longitudinal analysis. *Social Development*, 14, 61–81.
- Álfgeir Logi Kristjánsson, Inga Dóra Sigfúsdóttir, Jón Sigfússon (2006). *Ungt Fólk 2006. Menntun, menning, tómstundir og íþróttaiðkun ungmenna á Íslandi*. Reykjavík: Rannsóknir & greining.
- Álfgeir Logi Kristjánsson, Silja Björk Baldursdóttir, Inga Dóra Sigfúsdóttir, Jón Sigfússon (2005). *Ungt fólk 2004: Menntun, menning, tómstundir, íþróttaiðkun og framtíðarsýn íslenskra ungmenna*. Reykjavík: Menntamálaráðuneytið.
- Ásdís Aðalbjörg Arnalds, Elísabet Karlsdóttir, Heiður Hrund Jónsdóttir, Vala Jónsdóttir. (2012). *Fjárhagsaðstæður reykvískra barnafjölskyldna*. Reykjavík: Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands og Rannsóknarstofnun í barna- og fjölskylduvernd.
- Bandura, A. (1977). *Social Learning Theory*. Prentice-Hall. Uppersaddle River, N.J.
- Bernburg, J.G., Þórlindsson, Þ., Sigfúsdóttir, I.D. (2009a). Relative Deprivation and Adolescent Outcomes in Iceland: A Multilevel Test. *Social Forces*, 87, 1223–1250.
- Bernburg, J.G., Þórlindsson, Þ., Sigfúsdóttir, I.D. (2009b). The neighborhood effects of disrupted family processes on adolescent substance use. *Social Science & Medicine*, 69, 129–137.
- Bernburg, J.G., Þórlindsson, Þ. og Sigfúsdóttir, I. D. (2009c). The spreading of suicidal behavior: The contextual effect of community household poverty on adolescent suicidal behavior and the mediating role of suicide suggestion. *Social Science & Medicine*, 68, 380–389.
- Bjarnason, Þ., Þórlindsson, Þ., Sigfúsdóttir, I.D., Welch, M.R. (2005). Familial and Religious Influences on Adolescent Alcohol Use: A Multi-Level Study of Students and School Communities. *Social Forces*, 84, 375–390.
- Bowker, A., Bukowski, W.M., Hymel, S., Sippola L.K. (2000). Coping with daily hassles in the peer group during early adolescence: Variations as a function of peer experience. *Journal of Research in Adolescence*, 10, 211–243.
- Carter, D.S.G., Bennetts, C., Carter, S.M. (2003). 'We're not sheep': Illuminating the nature of the adolescent peer group in effecting lifestyle choice. *British Journal of Sociology of Education*, 24, 225–241.
- Coleman, J. (1988). Social Capital in the Creation of Human Capital. *American Journal of Sociology*, 94, 95–120.
- De Vaus, D. (2002). *Surveys in Social Research* [5.útg.]. London: Routledge.
- Eiðsdóttir, S.Þ., Kristjánsson, Á.L., Sigfúsdóttir, I.D., Allegrante, J.P. (2008). Trends in physical activity and participation in sports clubs among Icelandic adolescents. *European Journal of Public Health*, 18, 289–293.
- Eiðsdóttir, S.Þ., Kristjánsson, Á.L., Sigfúsdóttir, I.D., Garber, C., Allegrante, J.P. (2010). Trends in Body Mass Index among Icelandic Adolescents and Young Adults from 1992 to 2007. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 7, 2191–2207.
- Eiðsdóttir, S.T., Kristjánsson, Á.L., Sigfúsdóttir, I.D., Garber, C.E., Allegrante, J.P. (2013). Secular trends in overweight and obesity among Icelandic adolescents: Do parental education levels and family structure play a part? *Scandinavian Journal of Public Health*, 41, 384–391.
- Gunnlaugsson, G., Kristjánsson, A.L., Einarsdóttir, J., Sigfúsdóttir, I.D. (2011). Intrafamilial conflict and emotional well-being: A population based study among Icelandic adolescents. *Child Abuse & Neglect*, 35, 372–381.

- Halldórsson, V., Þórlindsson, Þ. and Sigfúsdóttir, I.D. (2013). Adolescent sport participation and alcohol use: The importance of sport organization and the wider social context. *International Review for the Sociology of Sport*, DOI: 10.1177/1012690213507718.
- Hirschi, T. (1969). *Causes of delinquency*. Berkley: University of California Press.
- Hrefna Pálsdóttir, Margrét Lilja Guðmundsdóttir, Jón Sigfússon, Inga Dóra Sigfúsdóttir, Álfgeir Logi Kristjánsson og Ingibjörg Eva Þórisdóttir. *Ungt Fólk 2013: Framhaldsskólanemar*. Reykjavík: Rannsóknir og greining.
- Kristjánsson, Á.L., Sigfúsdóttir, I.D., Allegrante, J.P. (2013). Adolescent Substance Use and Peer Use: A Multilevel Analysis of Cross-Sectional Population Data. *Substance Abuse Treatment, Prevention and Policy*, 8, 27–37.
- Kristjánsson, Á.L., Sigfúsdóttir, I.D., Allegrante, J.P., James, J.E. (2011). Adolescent Caffeine Consumption, Daytime Sleepiness, and Anger. *Journal of Caffeine Research*, 1, 75–82.
- Kristjánsson, Á.L., James, J.E., Allegrante, J.P., Sigfúsdóttir, I.D., Helgason, Á.R. (2010). Adolescent substance use, parental monitoring, and leisure-time activities: 12-year outcomes of primary prevention in Iceland. *Preventive Medicine*, 51, 168–171.
- Kristjánsson, Á.L., Sigfúsdóttir, I.D. (2009a). The Role of Parental Support, Parental Monitoring, and Time Spent With Parents in Adolescent Academic Achievement in Iceland: A Structural Model of Gender Differences. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 53, 481–496.
- Kristjánsson, Á.L., Sigfúsdóttir, I.D., Allegrante, J.P., Helgason, Á.R. (2009b). Adolescent Health Behavior, Contentment in School, and Academic Achievement. *American Journal of Health Behavior*, 33(1), 69–79.
- Kristjánsson, Á.L., Sigfúsdóttir, I.D., Allegrante, J.P., Helgason, Á.R. (2008). Social correlates of cigarette smoking among Icelandic adolescents: a population-based cross-sectional study. *BMC Public Health*, 8, 86.
- Margrét Lilja Guðmundsdóttir, Jón Sigfússon, Álfgeir Logi Kristjánsson, Hrefna Pálsdóttir, Inga Dóra Sigfúsdóttir. (2010). *The Nordic Youth Research 2010: a comparative research among 16 to 19 year old students in the Åland Islands, Denmark, the Faroe Islands, Finland, Greenland, Iceland, Norway and Sweden*. Reykjavík: Rannsóknir og greining.
- Matvælastofnun. (2014). *Koffín*. Sótt 1.ágúst 2014 <http://www.mast.is/matvaeli/bragdefni/koffin>.
- O'Byrne, K.K., Haddock, C.K., Poston, W.S.C. (2002). Parenting Style and Adolescent Smoking. *Journal of Adolescent Health*, 30, 418–425.
- Osgood, D.W., Anderson, A.L. (2004). Unstructured Socializing and Rates of Delinquency. *Criminology*, 42, 519–549.
- Pálsdóttir, A., Ásgeirsdóttir, B. B., & Sigfúsdóttir, I. D. (2012). Gender difference in well-being during school lessons among 10 to 12 year old children: The effects of school, family and peer related factors. *Scandinavian Journal of Public Health*, 40, 605–613.
- Rannsóknir & greining (2011). *Vímuefnanotkun framhaldsskólanema á Íslandi. Rannsókn meðal framhaldsskólanema á Íslandi árið 2010*. Reykjavík: Rannsóknir & greining ehf.
- Sheldon, S.B., Epstein, J.L. (2005). Involvement Counts: Family and Community Partnerships and Mathematics Achievement. *The Journal of Educational Research*, 98, 196–206.
- Sigfúsdóttir, I. D., Ásgeirsdóttir, B. B., Sigurðsson, J. F., Guðjónsson, G. H. (2011). Physical activity buffers the effects of family conflict on depressed mood: A study on adolescent girls and boys. *Journal of Adolescence*, 34, 895–902.
- Sigfúsdóttir, I.D., Ásgeirsdóttir, B.B., Sigurðsson, J.F., Guðjónsson, G.H. (2008). Trends in depressive symptoms, anxiety symptoms and visits to healthcare specialists: A national study among Icelandic adolescents. *Scandinavian Journal of Public Health*, 36, 361–368.

- Sigfúsdóttir, I.D., Kristjánsson, Á.L., Þórlindsson, Þ., Allegrante, J.P. (2008). Trends in prevalence of substance use among Icelandic adolescents, 1995–2006. *Substance Abuse Treatment, Prevention, and Policy*, 3, 12.
- Sigfúsdóttir, I.D., Farkas, G., og Silver, E. (2004). The role of depressed mood and anger in the relationship between family conflict and delinquent behavior. *Journal of Youth and Adolescence*, 33, 509–522.
- Sigfúsdóttir, I.D., Kristjánsson, Á.L., Allegrante, J.P. (2007). Health Behavior and Academic Achievement in Icelandic School Children. *Health Education Research*, 22, 70–80.
- Sigfúsdóttir, I.D., Þórlindsson, Þ., Kristjánsson, Á.L., Roe, K., Allegrante, J.P. (2009). Substance Use Prevention for Adolescents: The Icelandic Model. *Health Promotion International*, 24, 16–25.
- Smokowski, P.R., Kopasz, K.H. (2005). Bullying in School: An Overview of Types, Effects, Family Characteristics, and Intervention Strategies. *Children & Schools*, 27(2), 101–110.
- Sutherland, E.H. og Cressey, D.R. (1978). *Criminology*. (10. útg.). New York: Lippincott.
- Trudeau, F., Shepard, R.J. (2008). Physical education, school physical activity, school sports and academic performance. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 5, 10.
- Vilhjálmsdóttir, R. og Þórlindsson, Þ. (1992). The integrative and physiological effects of sports participation: A study of adolescence. *The Sociological Quarterly*, 33, 637–647.
- Warr, M. (1993). Age, peers and delinquency. *Criminology*, 31, 17–40.
- Yang, F., Helgason, A.R., Sigfúsdóttir, I.D., Kristjánsson, Á.L. (2013). Electronic Screen Use and Mental Well-being of 10–12 year old children. *European Journal of Public Health*, 23(3), 492–498.
- Þórisdóttir, I.E., Kristjánsson, Á.L., Sigfúsdóttir, I.D., Allegrante, J.P. (2012). The Landscape of Overweight and Obesity in Icelandic Adolescents: Geographic Variation in Body-Mass Index Between 2000 and 2009. *Journal of Community Health*, 37, 234–241.
- Þórlindsson, Þ., Bernburg, J. G. (2006). Peer groups and substance use: Examining the direct and interactive effect of leisure activity. *Adolescence*, 41, 321–339.
- Þórólfur Þórlindsson, Inga Dóra Sigfúsdóttir, Jón Gunnar Bernburg, Viðar Halldórsson. (1998). *Vímuefnaneysla ungs fólks: Umhverfi og aðstæður*. Reykjavík: Rannsóknarstofnun uppeldis- og menntamála.
- Þórólfur Þórlindsson, Þorlákur Karlsson, Inga Dóra Sigfúsdóttir. (1994). *Um gildi íþróttar fyrir íslensk ungmenni*. Reykjavík: Rannsóknarstofnun uppeldis- og menntamála.

MYNDASKRÁ

Mynd 1.	Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk frá 2006 til 2014 sem taka þátt í skipulögðu félags- eða tómstundastarfi einu sinni í viku eða oftar.	10
Mynd 2.	Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk frá 2006 til 2014 sem taka þátt í skipulögðu félags- eða tómstundastarfi einu sinni í viku eða oftar.	10
Mynd 3.	Hlutfall stráka og stelpna í 8. bekk frá 2006 til 2014 sem taka þátt í skipulögðu félags- eða tómstundastarfi einu sinni í viku eða oftar.	11
Mynd 4.	Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk frá 1997 til 2014 sem fara í bíó, á kaffihús, og/eða í parti, vikulega eða oftar.	11
Mynd 5.	Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk frá 2000 til 2014 sem stunda skátastarf, ungliðastarf björgunarsveitanna, KFUM eða KFUK, æskulýðsstarf þjóðkirkjunnar, og æskulýðsstarf annarra trúfélaga, vikulega eða oftar.	12
Mynd 6.	Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2014 sem spila í hljómsveit með nokkrum vinum/vinkonum sínum, stunda tónlistarnám, lúðrasveit, skólahljómsveit eða tónlistarskólahljómsveit, myndlistarnám, og leiklist, vikulega eða oftar.	12
Mynd 7.	Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2014 sem sækja leiksýningar, bókasafn, klassíska tónleika, aðra tónleika en klassíska, og myndlistasýningar, vikulega eða oftar.	13
Mynd 8.	Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2014 sem stunda ungmenntastarf Rauða kross Íslands, hestamennsku, útivist, og hannyrðir, fatasaum eða fatahönnun, vikulega eða oftar.	13
Mynd 9.	Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árið 2014 sem taka þátt í starfi félagsmiðstöðva nokkrum sinnum í mánuði eða oftar.	14
Mynd 10.	Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2014 sem verja fjórum klukkustundum eða meira í hverri viku í að lesa bækur aðrar en skólabækur, teiknimyndabækur og/eða blöð, dagblöð, eða tímarit.	14
Mynd 11.	Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2014 sem segjast aldrei lesa (verja engum tíma í viku) bækur aðrar en skólabækur, teiknimyndabækur og/eða blöð, dagblöð, eða tímarit.	15
Mynd 12.	Hlutfall nemenda í 8. bekk árin 2009, 2012 og 2014 sem verja fjórum klukkustundum eða meira í hverri viku í að lesa bækur aðrar en skólabækur, teiknimyndabækur og/eða blöð, dagblöð og tímarit.	15
Mynd 13.	Hlutfall nemenda í 8. bekk árin 2009, 2012 og 2014 sem segjast aldrei lesa (verja engum tíma í viku) bækur aðrar en skólabækur, teiknimyndabækur og/eða blöð, dagblöð og tímarit.	16
Mynd 14.	Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árið 2014 sem segjast verja fjórum klukkustundum eða meira á viku til að lesa blöð á netinu.	16
Mynd 15.	Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árið 2014 sem segjast verja fjórum klukkustundum eða meira á viku til að lesa annað efni á netinu.	17
Mynd 16.	Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk árin 2000 til 2014 sem segjast nær aldrei stunda íþróttir með íþróttafélagi.	22
Mynd 17.	Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk árin 2000 til 2014 sem segjast stunda íþróttir með íþróttafélagi 1 til 3 sinnum í viku.	22
Mynd 18.	Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk árin 2000 til 2014 sem segjast stunda íþróttir með íþróttafélagi fjórum sinnum í viku eða oftar.	23
Mynd 19.	Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk árin 2009, 2012 og 2014 eftir því hve oft þeir stunda íþróttir eða líkamsrækt í viku hverri.	23
Mynd 20.	Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk árin 2009, 2012 og 2014 eftir því hve oft þær stunda íþróttir eða líkamsrækt í viku hverri.	24
Mynd 21.	Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk árin 2009, 2012 og 2014 eftir því hve oft þeir reyna á sig líkamlega þannig að þeir mæðist verulega eða svitni.	24
Mynd 22.	Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk árin 2009, 2012 og 2014 eftir því hve oft þær reyna á sig líkamlega þannig að þær mæðist verulega eða svitni.	25

Mynd 23.	Hlutfall stráka í 8. bekk árin 2009, 2012 og 2014 eftir því hve oft þeir reyna á sig líkamlega þannig að þeir mæðist verulega eða svitni.	25
Mynd 24.	Hlutfall stelpna í 8. bekk árin 2009, 2012 og 2014 eftir því hve oft þær reyna á sig líkamlega þannig að þær mæðist verulega eða svitni.	26
Mynd 25.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk árin 1997 til 2014 sem segjast oft eða nær alltaf vera með foreldrum sínum utan skólatíma á virkum dögum.	31
Mynd 26.	Hlutfall stráka og stelpna í 8. bekk árin 2009, 2012 og 2014 sem segjast vera oft eða nær alltaf með foreldrum sínum á virkum dögum.	31
Mynd 27.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk árin 2006, 2009, 2012 og 2014 sem segjast vera oft eða nær alltaf með foreldrum sínum um helgar.	32
Mynd 28.	Hlutfall stráka og stelpna í 8. bekk árin 2009, 2012 og 2014 sem segjast vera oft eða nær alltaf með foreldrum sínum um helgar.	32
Mynd 29.	Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2014 sem segja það eiga frekar eða mjög vel við um sig að foreldrar þeirra fylgist með því með hverjum þeir eru á kvöldin.	33
Mynd 30.	Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2014 sem segja það eiga frekar eða mjög vel við um sig að foreldrar þeirra fylgist með því með hverjum þær séu á kvöldin.	33
Mynd 31.	Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2014 sem segja það eiga frekar eða mjög vel við um sig að foreldrar þeirra fylgist með því hvar þeir séu á kvöldin.	34
Mynd 32.	Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2014 sem segja það eiga frekar eða mjög vel við um sig að foreldrar þeirra fylgist með því hvar þær séu á kvöldin.	34
Mynd 33.	Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2014, sem segja það eiga frekar eða mjög vel við um sig að foreldrar þeirra þekki vini sína/ vinkonur sínar.	35
Mynd 34.	Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2014 sem segja það eiga frekar eða mjög vel við um sig að foreldrar þeirra þekki vini sína/vinkonur sínar.	35
Mynd 35.	Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk árin 2006 til 2014 sem segja það eiga frekar eða mjög vel við um sig að foreldrar þeirra þekki foreldra vina/vinkvenna sinna.	36
Mynd 36.	Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk árin 2006 til 2014 sem segja það eiga frekar eða mjög vel við um sig að foreldrar þeirra þekki foreldra vina/vinkvenna sinna.	36
Mynd 37.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk árin 2006 til 2014 sem segja foreldra sína oft eða nær alltaf vita hvar þau eru á laugardagskvöldum.	37
Mynd 38.	Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2014 sem hafa verið úti eftir klukkan 10 að kvöldi þrisvar eða oftár síðastliðna 7 daga.	38
Mynd 39.	Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2014 sem hafa verið úti eftir klukkan 10 að kvöldi þrisvar eða oftár síðastliðna 7 daga.	38
Mynd 40.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk sem hafa verið úti eftir miðnætti einu sinni eða oftár undanfarna 7 daga árin 2000 til 2014.	39
Mynd 41.	Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2014 sem telja líkamlega heilsu sína góða eða mjög góða.	41
Mynd 42.	Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2014 sem telja líkamlega heilsu sína góða eða mjög góða.	41
Mynd 43.	Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2014 sem telja andlega heilsu sína góða eða mjög góða.	42
Mynd 44.	Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2014 sem telja andlega heilsu sína góða eða mjög góða.	42
Mynd 45.	Hlutfall stráka og stelpna í 8. bekk árið 2014 sem telja líkamlega og/eða andlega heilsu sína góða eða mjög góða.	43
Mynd 46.	Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2006, 2009, 2012 og 2014 sem segjast hafa tekið þátt í stríðni/ofbeldi einu sinni eða oftár síðastliðna 12 mánuði.	44
Mynd 47.	Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2006 til 2014 sem segjast hafa orðið fyrir stríðni/ofbeldi einu sinni eða oftár síðastliðna 12 mánuði.	45
Mynd 48.	Hefur þú orðið fyrir líkamlegu ofbeldi síðastliðna 12 mánuði? Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk sem segja að slíkt hafi komið fyrir einu sinni eða oftár, árið 2014.	47

Mynd 49.	Hefur þú beitt einhvern líkamlegu ofbeldi síðastliðna 12 mánuði? Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk sem segja að slíkt hafi gerst einu sinni eða oftar, árið 2014.	47
Mynd 50.	Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2014 sem neyta tiltekinnar fæðu daglega eða oft á dag.	49
Mynd 51.	Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2014 sem neyta tiltekinnar fæðu daglega eða oft á dag.	49
Mynd 52.	Hlutfall stráka og stelpna í 8. bekk árið 2014 sem neyta tilekinnar fæðu daglega eða oft á dag.	50
Mynd 53.	Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða nær alltaf við um sig að þeim finnist námið tilgangslaust. árin 2000 til 2014.	52
Mynd 54.	Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða nær alltaf við um sig að þeim finnist námið tilgangslaust. árin 2000 til 2014.	52
Mynd 55.	Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða nær alltaf við um sig að þeim leiðist námið, árin 2000 til 2014.	53
Mynd 56.	Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða nær alltaf við um sig að þeim leiðist námið, árin 2000 til 2014.	53
Mynd 57.	Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða nær alltaf við um sig að þeir séu illa búnir undir kennslustundir, árin 2000 til 2014.	54
Mynd 58.	Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða alltaf við um sig að þær séu illa búnar undir kennslustundir, árin 2000 til 2014.	54
Mynd 59.	Hlutfall stráka og stelpna í 8. bekk árið 2014 sem segja það oft eða alltaf eiga við um sig að þeim finnist námið tilgangslaust, leiðist námið, og/eða að séu illa búnir undir kennslustundir.	55
Mynd 60.	Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða nær alltaf við um sig að þeir leggi ekki næga rækt við námið, árin 2000 til 2014.	55
Mynd 61.	Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða alltaf við um sig að þær leggi ekki næga rækt við námið, árin 2000 til 2014.	56
Mynd 62.	Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða nær alltaf við um sig að þeim finnist námið of létt, árin 2000 til 2014.	56
Mynd 63.	Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða alltaf við um sig að þeim finnist námið of létt, árin 2000 til 2014.	57
Mynd 64.	Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða alltaf við um sig að námið sé of þungt, árin 2000 til 2014.	57
Mynd 65.	Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða alltaf við um sig að námið sé of þungt, árin 2000 til 2014.	58
Mynd 66.	Hlutfall stráka og stelpna í 8. bekk árið 2014 sem segja það eiga oft eða alltaf við um sig að þau leggi ekki næga rækt við námið, að námið sé of létt, og/eða að námið sé of þungt.	58
Mynd 67.	Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða nær alltaf við um sig að þeim líði illa í skólanum, árin 2000 til 2014.	59
Mynd 68.	Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða alltaf við um sig að þeim líði illa í skólanum, árin 2000 til 2014.	59
Mynd 69.	Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða alltaf við um sig að þá langi til að skipta um skóla, árin 2000 til 2014.	60
Mynd 70.	Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða alltaf við um sig að þær langi til að skipta um skóla, árin 2000 til 2014.	60
Mynd 71.	Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk árin sem segja það eiga oft eða nær alltaf við um sig að þeim semji illa við kennarana, árin 2000 til 2014.	61
Mynd 72.	Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða alltaf við um sig að þeim semji illa við kennarana, árin 2000 til 2014.	61
Mynd 73.	Hlutfall stráka og stelpna í 8. bekk árið 2014 sem segja það eiga oft eða alltaf við um sig að þeim líði illa í skólanum, langi til að skipta um skóla og/eða semji illa við kennarana.	62
Mynd 74.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk árin 1997 til 2014 sem vinna 10 klukkustundir eða meira með náminu í hverri viku.	64
Mynd 75.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk árin 1997 til 2014 sem vinna ekki með námi sínu.	64

Mynd 76.	Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2006 til 2014 sem segja foreldra sína oft eða nær alltaf illa fjárhagslega stadda.	65
Mynd 77.	Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2006 til 2014 sem segja foreldra sína oft eða nær alltaf ekki hafa næga peninga til að borga brýnustu nauðsynjar.	65
Mynd 78.	Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2006 til 2014 sem segja foreldra sína oft eða nær alltaf ekki hafa næga peninga til að borga brýnustu nauðsynjar.	66
Mynd 79.	Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2006 til 2014 sem segja foreldra sína oft eða nær alltaf ekki hafa ráð á að greiða fyrir þá tólmundastarfsemi sem þau vildu helst stunda (t.d. tónlistarnám eða íþróttir).	66
Mynd 80.	Þróun vímuefnaneyslu unglinga í 8. bekk á Íslandi árin 2001 til 2014.	68
Mynd 81.	Þróun vímuefnaneyslu unglinga í 9. bekk á Íslandi árin 2001 til 2014.	69
Mynd 82.	Þróun vímuefnaneyslu unglinga í 10. bekk á Íslandi árin 1997 til 2014.	69
Mynd 83.	Hlutfall nemenda í 8. bekk árin 2011, 2012 og 2014 sem reykja daglega, hafa orðið ölv-aðir síðastliðna 30 daga, eða hafa notað hass, og/eða maríjúana einu sinni eða oft um ævina.	70
Mynd 84.	Hlutfall stráka og stelpna í 8., 9. og 10. bekk árin 2012 og 2014 sem hafa reykt síga-rettu(r) einu sinni eða oft um ævina.	70
Mynd 85.	Hlutfall stráka í 8., 9. og 10. bekk árið 2012 og 2014 sem hafa notað munntóbak og/eða neftóbak einu sinni eða oft um ævina.	71
Mynd 86.	Hlutfall stelpna í 8., 9. og 10. bekk árið 2012 og 2014 sem hafa notað munntóbak og/eða neftóbak einu sinni eða oft um ævina.	71
Mynd 87.	Hlutfall stráka og stelpna í 8., 9. og 10. bekk árið 2012 og 2014 sem hafa drukkið áfengi af einhverju tagi einu sinni eða oft um ævina.	72
Mynd 88.	Hlutfall stráka og stelpna í 8., 9. og 10. bekk árin 2012 og 2014 sem hafa orðið drukkin einu sinni eða oft um ævina.	72
Mynd 89.	Hlutfall stráka og stelpna í 8., 9. og 10. bekk árið 2014 eftir því hversu oft þau hafa drukkið áfengi og blandað saman með orkudrykk (t.d. Magic, Burn, XL; Red Bull), einu sinni eða oft um ævina.	73
Mynd 90.	Hlutfall stráka og stelpna í 8., 9., og 10. bekk árin 2012 og 2014 sem hafa notað hass einu sinni eða oft um ævina.	73
Mynd 91.	Hlutfall stráka og stelpna í 8., 9., og 10. bekk árin 2012 og 2014 sem hafa notað maríjú-ana einu sinni eða oft um ævina.	74

TÖFLUSKRÁ

Tafla 1.	Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árið 2014 sem segjast taka þátt í tilteknu frístunda- starfi í skólanum sínum, nokkrum sinnum í mánuði eða oftar.	14
Tafla 2.	Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna eftir því hversu mikið (mikið eða mjög mikið) eftir- farandi þættir hafa áhrif á frammistöðu þeirra í námi, árið 2014, greint eftir kynferði.	17
Tafla 3.	Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk eftir því hversu miklum tíma þau verja að jafnaði í að horfa á myndir, þætti eða myndbönd á hverjum degi, árið 2014.	18
Tafla 4.	Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk eftir því hversu miklum tíma þau verja að jafnaði í að spila tölvuleiki á netinu hverjum degi, árið 2014.	18
Tafla 5.	Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk eftir því hversu miklum tíma þau verja að jafnaði í að vera á samskiptamiðlum á netinu (t.d. Facebook, Twitter, Instagram, Vine, Tumblr, WhatsApp, Snapcaht, Skype) á hverjum degi, árið 2014.	18
Tafla 6.	Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk eftir því hversu miklum tíma þau verja að jafnaði í að nota netið til annars en að vera á samskiptamiðlum eða í tölvuleikjum (t.d. skoða fréttir, myndir eða lesa texta) á hverjum degi, árið 2014.	19
Tafla 7.	Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk eftir því hversu miklum tíma þau verja að jafnaði í að nota tölvur í annað en að vera á netinu eða spila tölvuleiki (t.d. læra, skrifa texta, vinna með myndir) á hverjum degi, árið 2014.	19
Tafla 8.	Stundar þú handbolta? Hlutfall og fjöldi nemenda 8., 9. og 10. bekk sem stundar hand- bolta, greint eftir kyni árið 2014.	26
Tafla 9.	Stundar þú fótbolta? Hlutfall og fjöldi nemenda 8., 9. og 10. bekk sem stundar fótbolta, greint eftir kyni árið 2014.	26
Tafla 10.	Stundar þú körfubolta? Hlutfall og fjöldi nemenda 8., 9. og 10. bekk sem stundar körfu- bolta, greint eftir kyni árið 2014.	27
Tafla 11.	Stundar þú fimleika? Hlutfall og fjöldi nemenda 8., 9. og 10. bekk sem stundar fimleika, greint eftir kyni árið 2014.	27
Tafla 12.	Stundar þú sund? Hlutfall og fjöldi nemenda 8., 9. og 10. bekk sem stundar sund, greint eftir kyni árið 2014.	27
Tafla 13.	Stundar þú snjóbretti? Hlutfall og fjöldi nemenda 8., 9. og 10. bekk sem stundar snjó- bretti, greint eftir kyni árið 2014.	27
Tafla 14.	Stundar þú hjólabretti? Hlutfall og fjöldi nemenda 8., 9. og 10. bekk sem stundar hjóla- bretti, greint eftir kyni árið 2014.	28
Tafla 15.	Stundar þú krossfit? Hlutfall og fjöldi nemenda 8., 9. og 10. bekk sem stundar krossfit, greint eftir kyni árið 2014.	28
Tafla 16.	Stundar þú djassballett? Hlutfall og fjöldi nemenda 8., 9. og 10. bekk sem stundar djassballett, greint eftir kyni árið 2014.	28
Tafla 17.	Stundar þú dans? Hlutfall og fjöldi nemenda 8., 9. og 10. bekk sem stundar dans, greint eftir kyni árið 2014.	28
Tafla 18.	Stundar þú hestaþróttir? Hlutfall og fjöldi nemenda 8., 9. og 10. bekk sem stundar hestaþróttir, greint eftir kyni árið 2014.	29
Tafla 19.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk árið 2014 sem segja það eiga frekar eða mjög vel við um sig að foreldrar þeirra setji þeim reglur um hvað þau mega gera heima, utan heimilisins og um útivistartíma.	37
Tafla 20.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk árið 2014 sem segja það mjög eða frekar erfitt að fá eftirfarandi hjá foreldrum sínum: Umhyggju og hlýju, samræður um persónuleg málefni, ráðleggingar varðandi námið.	39
Tafla 21.	Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2006, 2009, 2012 og 2014 sem segjast oft hafa upplifað síðastliðna 7 daga: einmanaleika, verið niðurdregin eða döpur, að framtíðin sé vonlaus.	43

Tafla 22.	Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2006, 2009, 2012 og 2014 sem segjast oft hafa upplifað síðastliðna 7 daga: auðvelt að pirra þau eða ergja, hafi tekið reiðiköst sem þau gátu ekki stjórnað, og/eða lent í rifrildi	44
Tafla 23.	Hve oft hefur eftirfarandi gerst hjá þér um ævina. Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk, árið	46
Tafla 24.	Hversu mörg glös eða bolla drekkur þú af eftirfarandi á hverjum degi? Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk sem segja: eitt/einn til þrjá/þrjú glös/bolla af kaffi eða kóla-drykkjum (d. Kók/Pepsi), greint eftir kyni og búsetu árin 2012 og 2014.	50
Tafla 25.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk sem svara spurningalistanum þann dag sem lagt var fyrir.	91
Tafla 26.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk skipt eftir bekk.	91
Tafla 27.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hve erfitt eða auðvelt þau telja að fá umhyggju og hlýju frá foreldrum sínum	92
Tafla 28.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hve erfitt eða auðvelt þau telja að fá foreldra sína í samræður um persónuleg málefni.	93
Tafla 29.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hve erfitt eða auðvelt þau telja að fá ráðleggingar varðandi námið hjá foreldrum sínum.	93
Tafla 30.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hvort þau telji eiga vel eða illa við sig að foreldrar þeirra setji ákveðnar reglur um hvað þau megi gera utan heimilisins.	94
Tafla 31.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hvort þau telji eiga vel eða illa við sig að foreldrar þeirra setji ákveðnar reglur um hvenær þau eiga að vera komin heim á kvöldin.	94
Tafla 32.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hvort þau telji eiga vel eða illa við sig að foreldrar þeirra fylgist með því með hverjum þau séu á kvöldin.	95
Tafla 33.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hve erfitt eða auðvelt þau telja að fá umhyggju og hlýju frá vinum sínum.	95
Tafla 34.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hve erfitt eða auðvelt þau telja að fá vini sína í samræður um persónuleg málefni.	96
Tafla 35.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hve erfitt eða auðvelt þau telja að fá ráðleggingar varðandi námið hjá vinum sínum.	96
Tafla 36.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau taka þátt í íþróttum eða líkamspjálfun í skólanum fyrir utan skyldutíma (leikfimitíma).	97
Tafla 37.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda íþróttir (æfa eða keppa) með íþróttafélagi.	98
Tafla 38.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda íþróttir eða æfingar, sem eru hvorki á vegum skólans né íþróttafélaga.	99
Tafla 39.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau reyna á sig líkamlega þannig að þau mæðist verulega eða svitni.	100
Tafla 40.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda handbolta.	100
Tafla 41.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda körfubolta	100
Tafla 42.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda fótbolta	101
Tafla 43.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda fimleika.	101
Tafla 44.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda frjálssar íþróttir.	101
Tafla 45.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda tennis, badminton, skvass.	101
Tafla 46.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda sund.	101
Tafla 47.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda líkamsrækt á líkamsræktarstöð.	102
Tafla 48.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda golf.	102
Tafla 49.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda hjólabretti.	102
Tafla 50.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda djassballett.	102
Tafla 51.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda dans.	102
Tafla 52.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda krossfit.	103
Tafla 53.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau fara í bíó.	103
Tafla 54.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau fara á kaffihús.	103

Tafla 55.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau fara niður í bæ að kvöldi til (eða um helgar).	104
Tafla 56.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau fara í partí.	104
Tafla 57.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau fari á leiksýningar.	105
Tafla 58.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau fari í sundlaug utan skólatíma	105
Tafla 59.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft fara á bókasafn.	105
Tafla 60.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau fara á klassíska tónleika.	105
Tafla 61.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau fara á tónleika (aðra en klassíska tónleika).	106
Tafla 62.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau fara á söfn eða myndlistasýningar.	107
Tafla 63.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu mörgum klst. þau eyða á viku í að lesa bækur aðrar en skólabækur.	107
Tafla 64.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu mörgum klst. þau eyða á viku í að lesa teiknimyndabækur eða blöð.	108
Tafla 65.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu mörgum klst. þau eyða á viku í að lesa dagblöð.	108
Tafla 66.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu mörgum klst. þau eyða á viku í að lesa tímarit.	109
Tafla 67.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu mörgum klst. þau eyða á viku í að lesa blöð á netinu.	109
Tafla 68.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu mörgum klst. þau eyða á viku í að lesa annað efni á netinu.	109
Tafla 69.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda böll í félagsmiðstöð	110
Tafla 70.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda hópastarf/klúbbastarf í félagsmiðstöð	110
Tafla 71.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda opið hús í félagsmiðstöð	110
Tafla 72.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda annað starf á vegum félagsmiðstöðvarinnar	110
Tafla 73.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda bekkjarkvöld eða bekkjarskemmtanir á vegum skólans.	111
Tafla 74.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau spila í hljómsveit með nokkrum vinum sínum.	111
Tafla 75.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau taka þátt í tónlistarnámi.	112
Tafla 76.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau taka þátt í skátastarfi.	112
Tafla 77.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau taka þátt í myndlistarnámi.	113
Tafla 78.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau taka þátt í ungliðastarfi björgunarsveita.	113
Tafla 79.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda skák.	114
Tafla 80.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda hestamennsku.	114
Tafla 81.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda K.F.U.M. eða K.F.U.K.	115
Tafla 82.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda æskulýðsstarf þjóðkirkjunnar.	115
Tafla 83.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda æskulýðsstarf annarra trúfélaga (en þjóðkirkjunnar).	116
Tafla 84.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda útivist (fjallgöngur eða útilegur).	116
Tafla 85.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda hannyrðir, fatahönnun eða fatasam.	117

Tafla 86.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda förðun eða hárgreiðslu.	117
Tafla 87.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda dans.	118
Tafla 88.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda nemendaráð.	118
Tafla 89.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda skólaráð.	118
Tafla 90.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda lúðra-, skóla-, eða tónlistarskólahljómsveit.	119
Tafla 91.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda leiklist.	119
Tafla 92.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda ballett.	119
Tafla 93.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda veiðar (stang- eða skotveiðar).	119

VIÐAUKI

KYNJASKIPTING

Tafla 25. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk sem svara spurningalistanum þann dag sem lagt var fyrir.

2000		2003		2006		2009		2012		2014	
Strá	Ste	Strá	Ste	Strá	Ste	Strá	Ste	Strá	Ste	Strá	Ste
48.60%	51.70%	48.30%	51.40%	49.90%	50.10%	49.20%	50.80%	49.90%	50.10%	48.70%	50.20%

Tafla 26. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk skipt eftir bekk.

1997			2000		2003		2006		2009		2012		2014	
	Strá	Ste	Strá	Ste	Strá	Ste	Strá	Ste	Strá	Ste	Strá	Ste	Strá	Ste
9.b	51.90%	48.10%	48.40%	51.60%	48.40%	51.60%	50.10%	49.90%	49.20%	48.40%	50.10%	49.90%	48.30%	51.70%
10.b	51.40%	48.60%	48.80%	51.50%	48.50%	51.20%	49.60%	50.40%	50.80%	51.60%	49.80%	50.20%	50.10%	49.90%

TENGL VÍÐ FORELDRA OG FJÖLSKYLDU

Tafla 27. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hve erfitt eða auðvelt þau telja að fá umhyggju og hlýju frá foreldrum sínum

	2000			2006			2009			2012			2014		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Mjög erfitt	2.00%	1.20%	1.60%	1.50%	0.90%	1.20%	1.90%	1.00%	1.40%	1.20%	0.80%	1.00%	51 (1.5%)	35 (1.0%)	86 (1.2%)
Frekar erfitt	7.80%	6.40%	7.10%	4.00%	4.30%	4.20%	4.10%	3.50%	3.80%	3.10%	3.70%	3.40%	119 (3.5%)	146 (4.2%)	265 (3.8%)
Frekar auðvelt	43.00%	26.20%	34.30%	30.10%	22.00%	26.10%	25.80%	18.30%	22.00%	24.30%	16.00%	20.10%	743 (22.0%)	629 (17.9%)	1372 (17.0%)
Mjög auðvelt	47.20%	66.20%	56.90%	64.30%	72.70%	68.50%	68.20%	77.20%	72.80%	71.30%	79.50%	75.50%	2461 (72.9%)	2708 (77.0%)	5169 (75.0%)

Tafla 28. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hve erfitt eða auðvelt þau telja að fá foreldra sína í samræður um persónuleg málefni.

	2000			2006			2009			2012			2014		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Mjög erfitt	6.30%	5.50%	5.90%	4.10%	4.70%	4.40%	4.60%	4.20%	4.40%	3.90%	3.60%	3.70%	205 (3.9)	234 (4.3)	439 (4.1)
Frekar erfitt	18.70%	16.10%	17.30%	13.50%	12.60%	13.10%	10.50%	11.50%	11.00%	10.60%	9.80%	10.20%	536 (10.3)	610 (11.3)	1146 (10.8)
Frekar auðvelt	42.90%	35.10%	38.90%	38.30%	33.50%	35.90%	33.70%	28.50%	31.10%	32.40%	28.40%	30.40%	1692 (32.6)	1582 (29.3)	3274 (30.9)
Mjög auðvelt	32.20%	43.30%	37.90%	44.10%	49.20%	46.70%	51.20%	55.80%	53.50%	53.10%	58.20%	55.70%	2761 (53.2)	2980 (55.1)	5741 (54.2)

Tafla 29. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hve erfitt eða auðvelt þau telja að fá ráðleggingar varðandi námið hjá foreldrum sínum.

	2000			2006			2009			2012			2014		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Mjög erfitt	3.50%	3.20%	3.30%	2.80%	3.00%	2.90%	3.20%	3.70%	3.50%	2.30%	2.50%	2.40%	122 (2.4)	131 (2.4)	253 (2.4)
Frekar erfitt	9.20%	10.20%	9.70%	8.10%	10.40%	9.30%	7.00%	8.20%	7.60%	7.40%	7.10%	7.20%	351 (6.8)	460 (8.5)	811 (7.7)
Frekar auðvelt	33.30%	27.80%	30.40%	28.70%	27.80%	28.20%	25.00%	22.30%	23.60%	26.80%	23.80%	25.30%	1375 (26.5)	1326 (24.6)	2701 (25.5)
Mjög auðvelt	54.10%	58.80%	56.50%	60.50%	58.80%	59.60%	64.80%	65.70%	65.30%	63.60%	66.60%	65.10%	3331 (64.3)	3484 (64.5)	6815 (64.4)

Tafla 30. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hvort þau telji eiga vel eða illa við sig að foreldrar þeirra setji ákveðnar reglur um hvað þau megi gera utan heimilisins.

	1997			2000			2006			2009			2012			2014		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Mjög vel	8.50%	13.10%	10.70%	15.40%	19.90%	17.70%	16.50%	19.50%	18.00%	17.80%	21.90%	19.90%	10.80%	17.10%	14.00%	1166 [22.6%]	335 [24.8%]	501 [23.7%]
Frekar vel	32.20%	33.40%	32.80%	33.40%	35.40%	34.40%	34.60%	39.70%	37.20%	34.90%	39.10%	37.00%	36.40%	38.40%	37.40%	1794 [34.7%]	1074 [38.6%]	868 [36.7%]
Frekar illa	37.30%	36.60%	36.90%	31.90%	29.59%	30.60%	33.40%	29.80%	31.60%	33.30%	30.20%	31.70%	35.10%	31.80%	33.40%	1543 [29.9%]	460 [27.1%]	1003 [28.5%]
Mjög illa	22.00%	17.00%	19.60%	19.40%	15.20%	17.30%	15.50%	11.00%	13.30%	14.00%	8.80%	11.30%	17.70%	12.80%	15.20%	663 [12.8%]	511 [9.5%]	174 [11.1%]

Tafla 31. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hvort þau telji eiga vel eða illa við sig að foreldrar þeirra setji ákveðnar reglur um hvenær þau eiga að vera komin heim á kvöldin.

	1997			2000			2006			2009			2012			2014		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Mjög vel	21.70%	34.80%	28.10%	22.60%	35.60%	29.30%	28.90%	38.80%	33.90%	30.30%	41.30%	36.00%	25.90%	39.40%	32.70%	1130 [33.7]	1505 [42.8]	2635 [38.4]
Frekar vel	35.50%	33.70%	34.60%	35.20%	31.50%	33.30%	38.50%	37.40%	38.00%	39.00%	37.20%	38.10%	42.50%	39.30%	40.90%	1284 [38.3]	1298 [36.9]	2582 [37.6]
Frekar illa	26.90%	20.70%	23.90%	24.80%	21.00%	22.90%	23.20%	17.60%	20.40%	22.10%	16.40%	19.20%	22.00%	15.60%	18.80%	657 [19.6]	564 [16.1]	1221 [17.8]
Mjög illa	15.90%	10.90%	13.40%	17.40%	11.90%	14.60%	9.30%	6.30%	7.80%	8.50%	5.00%	6.70%	9.50%	5.80%	7.60%	285 [8.5]	146 [4.2]	431 [6.3]

Tafla 32. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hvort þau telji eiga vel eða illa við sig að foreldrar þeirra fylgist með því með hverjum þau séu á kvöldin.

	1997			2000			2006			2009			2012			2014		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Mjög erfitt	12.50%	23.90%	18.00%	14.80%	25.70%	20.40%	22.80%	35.50%	29.20%	26.40%	44.00%	35.30%	23.20%	42.70%	33.00%	1063 (31.7)	1642 (46.9)	2705 (39.5)
Frekar erfitt	30.10%	34.40%	32.20%	28.60%	34.20%	31.50%	37.00%	38.60%	37.80%	38.80%	36.80%	37.80%	39.70%	38.20%	38.90%	1272 (38.0)	1251 (35.7)	2523 (36.8)
Frekar auðvelt	28.70%	23.20%	26.00%	30.50%	22.70%	26.50%	26.30%	18.40%	22.30%	24.80%	14.30%	19.40%	24.10%	13.60%	18.80%	660 (19.7)	446 (12.7)	1106 (16.1)
Mjög auðvelt	28.70%	18.50%	23.80%	26.20%	17.40%	21.70%	13.90%	7.60%	10.70%	10.10%	5.00%	7.50%	13.00%	5.50%	9.20%	354 (10.6)	162 (4.6)	516 (7.5)

TENGL VÍÐ VINI OG JAFNINGJA

Tafla 33. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hve erfitt eða auðvelt þau telja að fá umhyggju og hlýju frá vinum sínum.

	1997			2000			2006			2009			2012			2014		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Mjög erfitt	9.00%	1.50%	5.30%	14.40%	1.40%	7.70%	7.40%	1.40%	4.40%	7.50%	1.20%	4.20%	5.30%	0.90%	3.00%	165 (85.0)	61 (1.7)	226 (3.3)
Frekar erfitt	30.10%	7.30%	19.00%	32.30%	7.20%	19.30%	23.90%	5.60%	14.60%	19.00%	4.40%	11.60%	16.30%	5.10%	10.60%	506 (15.2)	250 (7.1)	756 (11.0)
Frekar auðvelt	47.20%	38.90%	43.20%	39.80%	36.30%	38.00%	46.20%	31.60%	38.80%	48.70%	30.30%	39.30%	48.80%	28.80%	38.70%	1646 (49.5)	1129 (32.1)	2775 (40.5)
Mjög auðvelt	13.70%	52.20%	32.50%	13.50%	55.00%	35.00%	22.50%	61.40%	42.20%	24.90%	64.10%	44.90%	29.70%	65.30%	47.70%	1009 (30.3)	2079 (59.1)	3088 (45.1)

Tafla 34. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hve erfitt eða auðvelt þau telja að fá vini sína í samræður um persónuleg málefni.

	1997			2000			2006			2009			2012			2014		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Mjög erfitt	5.50%	1.20%	3.40%	7.80%	1.50%	4.50%	7.00%	2.00%	4.50%	7.70%	2.00%	4.80%	6.30%	2.10%	4.10%	202 [6.0]	85 [2.4]	287 [4.2]
Frekar erfitt	17.00%	4.80%	11.00%	18.90%	5.40%	12.00%	19.50%	7.40%	13.40%	18.30%	5.60%	11.80%	17.90%	6.50%	12.20%	557 [16.7]	323 [9.2]	880 [12.8]
Frekar auðvelt	42.10%	23.70%	33.20%	39.60%	22.30%	30.70%	41.00%	24.70%	32.80%	42.50%	23.90%	33.00%	40.70%	25.20%	32.90%	1324 [39.6]	940 [26.8]	2264 [33.0]
Mjög auðvelt	35.30%	70.30%	52.50%	33.70%	70.80%	52.80%	32.50%	66.00%	49.40%	31.50%	68.40%	50.30%	35.20%	66.20%	50.80%	1257 [37.6]	2164 [61.6]	3421 [49.9]

Tafla 35. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hve erfitt eða auðvelt þau telja að fá ráðleggingar varðandi námið hjá vinum sínum.

	1997			2000			2006			2009			2012			2014		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Mjög erfitt	16.10%	5.00%	10.70%	17.90%	5.40%	11.40%	11.90%	4.30%	8.10%	10.90%	3.70%	7.20%	8.60%	2.70%	5.60%	261 [7.9]	133 [3.8]	394 [5.8]
Frekar erfitt	31.50%	21.30%	26.50%	30.00%	20.20%	24.90%	25.70%	18.60%	22.10%	24.00%	15.60%	19.70%	20.10%	12.70%	16.40%	657 [19.8]	532 [15.2]	1189 [17.4]
Frekar auðvelt	37.50%	41.90%	39.60%	37.00%	44.40%	40.80%	40.00%	43.10%	41.50%	41.00%	39.70%	40.30%	43.40%	39.00%	41.20%	1394 [42.0]	1330 [37.9]	2724 [39.9]
Mjög auðvelt	15.00%	31.70%	21.30%	15.20%	30.00%	22.90%	22.40%	34.00%	28.20%	24.10%	41.00%	32.80%	27.90%	45.70%	36.90%	1008 [30.4]	1513 [43.1]	2521 [36.9]

ÍÞRÓTTAÐKUN

Tafla 36. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau taka þátt í íþróttum eða líkamsþjálfun í skólanum fyrir utan skyldutíma (leikfimitíma).

	2006			2009			2012			2014		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	38.70%	51.10%	45.00%	36.70%	44.80%	40.90%	17.80%	15.70%	16.70%	569 [17.4]	604 [17.4]	1173 [17.4]
1 sinni í viku	12.60%	13.30%	13.00%	12.50%	13.30%	12.90%	7.90%	7.90%	7.90%	214 [6.6]	268 [7.7]	482 [7.2]
2 sinnum í viku	13.80%	13.20%	13.50%	13.30%	13.60%	13.50%	11.90%	15.10%	13.50%	394 [12.1]	537 [15.5]	931 [13.8]
3 sinnum í viku	11.00%	7.80%	9.40%	10.10%	9.00%	9.60%	13.20%	16.00%	14.60%	437 [13.4]	509 [14.7]	946 [14.0]
4–6 sinnum í viku	13.00%	9.30%	11.20%	15.00%	11.90%	13.40%	27.30%	28.90%	28.10%	898 [27.5]	967 [27.9]	1865 [27.7]
Svo til daglega	10.80%	5.30%	8.00%	12.40%	7.40%	9.80%	22.00%	16.40%	19.10%	754 [23.1]	585 [16.9]	1339 [19.9]

Tafla 37. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda íþróttir (æfa eða keppa) með íþróttafélagi.

	2006			2009			2012			2014		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	43.40%	53.40%	48.50%	41.90%	47.50%	44.80%	36.30%	43.70%	40.10%	1147 (35.2)	1557 (44.9)	2704 (40.2)
1 sinni í viku	5.10%	3.70%	4.40%	4.80%	3.90%	4.40%	5.30%	3.50%	4.40%	158 (4.8)	146 (4.2)	304 (4.5)
2 sinnum í viku	6.10%	7.70%	6.90%	5.70%	8.30%	7.00%	6.10%	8.20%	7.20%	216 (6.6)	293 (8.5)	509 (7.6)
3 sinnum í viku	9.10%	7.80%	8.50%	9.40%	9.20%	9.30%	9.50%	9.30%	9.40%	300 (9.2)	260 (7.5)	560 (8.3)
4-6 sinnum í viku	23.00%	18.90%	21.00%	24.50%	21.10%	22.70%	26.60%	23.60%	25.10%	916 (28.1)	812 (23.4)	1728 (25.7)
Svo til daglega	13.20%	8.40%	10.80%	13.70%	10.00%	11.80%	16.20%	11.60%	13.90%	526 (16.1)	397 (11.5)	923 (13.7)

Tafla 38. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda íþróttir eða æfingar, sem eru hvorki á vegum skólans né íþróttafélaga.

	2006			2009			2012			2014		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	36.50%	43.10%	39.80%	37.00%	41.60%	39.40%	34.50%	35.00%	34.80%	1090 (33.5)	1281 (37.0)	2371 (35.3)
1 sinni í viku	14.30%	16.80%	15.60%	15.30%	18.70%	17.00%	16.30%	19.80%	18.10%	536 (16.5)	649 (18.8)	1185 (17.6)
2 sinnum í viku	15.30%	16.40%	15.90%	14.70%	16.20%	15.40%	16.20%	16.80%	16.50%	505 (15.5)	560 (16.2)	1065 (15.9)
3 sinnum í viku	13.70%	11.40%	12.50%	14.10%	10.60%	12.30%	13.60%	12.30%	12.90%	418 (12.8)	413 (11.9)	831 (12.4)
4-6 sinnum í viku	10.50%	7.90%	9.20%	10.90%	8.00%	9.40%	11.10%	10.30%	10.70%	374 (11.5)	342 (9.9)	716 (10.7)
Svo til daglega	9.70%	4.40%	7.00%	8.00%	5.00%	6.50%	8.20%	5.80%	7.00%	334 (10.3)	215 (6.2)	549 (8.2)

Tafla 39. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau reyna á sig líkamlega þannig að þau mæðist verulega eða svitni.

	2006			2009			2012			2014		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	12.70%	13.10%	12.90%	12.10%	11.00%	11.60%	10.50%	8.70%	9.60%	350 (10.8)	373 (10.8)	723 (10.8)
1 sinni í viku	7.20%	12.70%	10.00%	8.30%	13.10%	10.80%	7.60%	8.20%	7.90%	222 (6.8)	316 (9.1)	538 (8.0)
2 sinnum í viku	11.00%	17.60%	14.30%	10.50%	15.20%	12.90%	10.00%	12.80%	11.40%	376 (11.6)	468 (13.5)	844 (12.6)
3 sinnum í viku	16.50%	18.20%	17.40%	16.30%	17.80%	17.10%	14.80%	18.40%	16.60%	412 (12.7)	617 (17.8)	1029 (15.3)
4-6 sinnum í viku	28.20%	26.40%	27.30%	28.00%	28.60%	28.30%	30.60%	34.00%	32.30%	1017 (31.4)	1081 (31.2)	2098 (31.3)
Svo til daglega	24.40%	12.10%	18.10%	24.80%	14.30%	19.40%	26.60%	18.00%	22.20%	867 (26.7)	606 (17.5)	1466 (22.0)

Tafla 40. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda handbolta.

	2014		
	Strákar	Stelpur	Allir
Nær aldrei	2520 (80.9)	3038 (90.5)	5558 (85.9)
1-3 sinnum í viku	261 (8.4)	67 (2.0)	328 (5.1)
4 sinnum í viku eða oftár	333 (10.7)	251 (7.5)	584 (9.0)

Tafla 41. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda körfubolta

	2014		
	Strákar	Stelpur	Allir
Nær aldrei	2401 (77.2)	3063 (91.4)	5464 (84.6)
1-3 sinnum í viku	463 (14.9)	181 (5.4)	644 (10.0)
4 sinnum í viku eða oftár	245 (7.9)	106 (3.2)	351 (5.4)

Tafla 42. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda fótbolta

	2014		
	Strákar	Stelpur	Allir
Nær aldrei	1680 (53.9)	2626 (77.9)	4306 (66.4)
1-3 sinnum í viku	601 (19.3)	356 (10.6)	957 (14.8)
4 sinnum í viku eða oftár	836 (26.8)	387 (11.5)	1223 (18.9)

Tafla 43. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda fimleika.

	2014		
	Strákar	Stelpur	Allir
Nær aldrei	2910 (94.5)	3041 (90.8)	5951 (92.6)
1-3 sinnum í viku	120 (3.9)	152 (4.5)	272 (4.2)
4 sinnum í viku eða oftár	50 (1.6)	156 (4.7)	206 (3.2)

Tafla 44. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda frjálsar íþróttir.

	2014		
	Strákar	Stelpur	Allir
Nær aldrei	2774 (90.2)	3060 (91.9)	5834 (91.9)
1-3 sinnum í viku	223 (7.3)	213 (6.4)	436 (6.8)
4 sinnum í viku eða oftár	78 (2.5)	58 (1.7)	136 (2.1)

Tafla 45. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda tennis, badminton, skvass⁴⁹.

	2014		
	Strákar	Stelpur	Allir
Nær aldrei	2796 (90.8)	3129 (93.7)	5925 (92.3)
1-3 sinnum í viku	235 (7.6)	190 (5.7)	425 (6.6)
4 sinnum í viku eða oftár	48 (1.6)	21 (0.6)	69 (1.1)

Tafla 46. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda sund.

	2014		
	Strákar	Stelpur	Allir
Nær aldrei	2071 (66.8)	2224 (66.6)	4295 (66.7)
1-3 sinnum í viku	938 (30.3)	1044 (31.3)	1982 (30.8)
4 sinnum í viku eða oftár	91 (2.9)	72 (2.2)	163 (2.5)

49) Spurt var um tennis, badminton eða skvass árin 2012 og 2014.

Tafla 47. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda líkamsrækt á líkamsræktarstöð.

	2014		
	Strákar	Stelpur	Allir
Nær aldrei	2033 (65,8)	2075 (61,8)	4108 (63,8)
1-3 sinnum í viku	828 (26,8)	1022 (30,5)	1850 (28,7)
4 sinnum í viku eða oftár	227 (7,4)	258 (7,7)	485 (7,5)

Tafla 48. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda golf.

	2014		
	Strákar	Stelpur	Allir
Nær aldrei	2742 (89,0)	3266 (97,7)	6008 (93,5)
1-3 sinnum í viku	259 (8,4)	58 (1,7)	317 (4,9)
4 sinnum í viku eða oftár	80 (2,6)	18 (0,5)	98 (1,5)

Tafla 49. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda hjólabretti.

	2014		
	Strákar	Stelpur	Allir
Nær aldrei	2795 (90,6)	3207 (96,4)	6002 (93,6)
1-3 sinnum í viku	196 (6,4)	106 (3,2)	302 (4,7)
4 sinnum í viku eða oftár	94 (3,0)	15 (0,5)	109 (1,7)

Tafla 50. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda djassballett.

	2014		
	Strákar	Stelpur	Allir
Nær aldrei	3014 (98,5)	3069 (91,9)	6083 (95,0)
1-3 sinnum í viku	26 (0,8)	241 (7,2)	267 (4,2)
4 sinnum í viku eða oftár	21 (0,7)	29 (0,9)	50 (0,8)

Tafla 51. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda dans.

	2014		
	Strákar	Stelpur	Allir
Nær aldrei	2937 (96,5)	2729 (81,7)	5666 (88,8)
1-3 sinnum í viku	74 (2,4)	471 (14,1)	545 (8,5)
4 sinnum í viku eða oftár	32 (1,1)	140 (4,2)	172 (2,7)

Tafla 52. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda krossfit.

	2014		
	Strákar	Stelpur	Allir
Nær aldrei	2910 (95.2)	3206 (96.2)	6116 (95.7)
1-3 sinnum í viku	109 (3.6)	108 (3.2)	217 (3.4)
4 sinnum í viku eða oftár	37 (1.2)	18 (0.5)	55 (0.9)

FRÍSTUNDIR

Tafla 53. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau fara í bíó.

	2014		
	Strákar	Stelpur	Allir
Nær aldrei	451 (14.2)	329 (9.6)	780 (11.8)
1-3 sinnum í viku	888 (27.9)	1038 (30.3)	1926 (29.1)
4 sinnum í viku eða oftár	1847 (58.0)	2059 (60.1)	3906 (59.1)

Tafla 54. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau fara á kaffihús⁵⁰.

	2003			2006			2009			2012			2014		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	2.80%	1.90%	2.40%	18.90%	11.90%	15.30%	19.30%	15.70%	17.50%	21.60%	15.50%	18.50%	597 (18.6)	597 (17.3)	1194 (17.9)
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	87.30%	93.00%	90.10%	74.40%	82.40%	78.50%	75.70%	80.50%	78.20%	74.90%	82.60%	78.80%	2503 (78.0)	2815 (81.6)	5318 (79.9)
1 sinni í viku eða oftár	9.90%	5.10%	7.50%	6.70%	5.70%	6.20%	4.90%	3.80%	4.30%	3.50%	2.00%	2.80%	109 (3.4)	36 (1.0)	145 (2.2)

50) Árið 1997 var spurt um ferðir á kaffihús eða þöbb

Tafla 55. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau fara niður í bæ að kvöldi til (eða um helgar).

	2000			2003			2006			2009			2012			2014		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	39.80%	35.70%	37.60%	30.10%	28.10%	29.10%	53.80%	48.90%	51.30%	59.60%	55.30%	57.40%	64.10%	62.10%	63.10%	1903 (59.8)	2051 (59.7)	3954 (59.7)
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	41.60%	44.40%	43.10%	48.00%	48.90%	48.50%	32.30%	37.00%	34.70%	30.70%	34.10%	32.50%	27.60%	30.10%	28.90%	1020 (32.1)	1160 (33.8)	2180 (32.9)
1 sinni í viku eða oftar	18.60%	19.90%	19.30%	21.90%	23.00%	22.40%	13.80%	14.10%	13.90%	9.60%	10.50%	10.10%	8.40%	7.90%	8.10%	258 (8.1)	226 (6.6)	484 (7.3)

Tafla 56. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau fara í parti.

	2000			2003			2006			2009			2012			2014		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	32.70%	27.40%	29.90%	33.20%	32.10%	32.70%	45.50%	41.80%	43.40%	56.50%	53.00%	54.70%	58.10%	54.20%	56.10%	1652 (51.7)	1738 (50.5)	3390 (51.1)
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	57.70%	61.40%	59.60%	58.50%	61.60%	60.00%	47.20%	50.40%	48.80%	39.40%	43.40%	41.50%	39.30%	44.00%	41.80%	1426 (44.6)	1622 (47.2)	3048 (45.9)
1 sinni í viku eða oftar	9.60%	11.30%	10.50%	8.30%	6.30%	7.30%	7.90%	7.70%	7.80%	4.00%	3.50%	3.80%	2.60%	1.70%	2.20%	120 (3.8)	79 (2.3)	199 (3.0)

Tafla 57. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau fari á leiksýningar⁵¹.

	2000			2003			2006			2009			2012			2014		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	73.20%	56.00%	64.20%	62.60%	40.80%	51.90%	68.40%	51.00%	59.50%	69.90%	55.70%	62.50%	68.60%	54.20%	61.20%	1963 [61.7]	1679 [48.9]	3642 [55.0]
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	25.80%	43.30%	34.90%	37.10%	58.80%	47.70%	29.20%	47.90%	38.70%	28.80%	44.00%	36.60%	30.10%	45.30%	38.00%	1173 [36.8]	1734 [50.5]	2907 [43.9]
1 sinni í viku eða oft	1.00%	0.70%	0.80%	0.30%	0.40%	0.40%	2.40%	1.20%	1.70%	1.40%	0.40%	0.80%	1.30%	0.60%	0.90%	48 [1.5]	20 [0.6]	68 [1.0]

Tafla 58. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau fari í sundlaug utan skólatíma

	2014		
	Strákar	Stelpur	Allir
Nær aldrei	1242 [39.0]	1439 [41.9]	2681 [40.5]
Nokkrum sinnum á ári/ í mánuði	1576 [49.5]	1708 [49.7]	3284 [49.6]
1 sinni í viku eða oft	369 [11.6]	291 [8.5]	660 [10.0]

Tafla 59. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft fara á bókasafn.

	2000			2003			2006			2009			2012			2014		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	56.10%	38.60%	46.90%	43.80%	25.40%	34.80%	65.40%	54.30%	59.70%	70.10%	53.90%	61.70%	69.10%	52.30%	60.50%	2071 [65.0]	1731 [50.4]	3802 [57.4]
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	37.90%	53.60%	46.10%	49.80%	62.80%	56.10%	29.10%	40.50%	35.00%	26.10%	40.50%	33.60%	27.30%	42.70%	35.20%	1004 [31.5]	1539 [44.8]	2543 [38.4]
1 sinni í viku eða oft	6.10%	7.80%	7.00%	6.50%	11.80%	9.10%	5.50%	5.20%	5.30%	3.90%	5.60%	4.70%	3.70%	5.00%	4.30%	113 [3.5]	165 [4.8]	278 [4.2]

⁵¹⁾ Spurt var um ferðir í leikhús árin 1997, 2000 og 2003

Tafla 60. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau fara á klassíska tónleika.

	2000			2003			2006			2009			2012			2014		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	89.90%	86.80%	88.30%	87.10%	83.50%	85.40%	77.90%	80.50%	79.20%	83.20%	82.00%	82.60%	83.40%	80.40%	81.90%	2540 (79.7)	2739 (79.8)	5279 (79.8)
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	9.40%	12.90%	11.20%	12.40%	16.40%	14.30%	19.40%	18.80%	19.10%	15.50%	17.80%	16.70%	15.40%	19.00%	17.30%	594 (18.6)	675 (19.7)	1269 (19.2)
1 sinni í viku eða oftar	0.70%	0.30%	0.50%	0.40%	0.10%	0.30%	2.70%	0.70%	1.60%	1.30%	0.30%	0.80%	1.10%	0.50%	0.90%	51 (1.6)	17 (0.5)	68 (1.0)

Tafla 61. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau fara á tónleika (aðra en klassíska tónleika).

	2000			2003			2006			2009			2012			2014		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	68.70%	71.30%	70.00%	37.80%	39.70%	38.70%	45.90%	50.60%	48.30%	67.30%	67.60%	67.40%	75.30%	72.70%	74.00%	2301 (72.4)	2432 (70.9)	4733 (71.6)
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	30.30%	28.40%	29.30%	60.30%	59.90%	60.10%	50.50%	48.30%	49.40%	31.00%	32.00%	31.50%	23.50%	26.90%	25.20%	835 (26.3)	982 (28.6)	1817 (27.5)
1 sinni í viku eða oftar	1.00%	0.30%	0.70%	1.80%	0.50%	1.20%	3.70%	1.00%	2.40%	1.70%	0.40%	1.00%	1.20%	0.50%	0.80%	43 (1.4)	18 (0.5)	61 (0.9)

Tafla 62. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau fara á söfn eða myndlistasýningar⁵².

	2000			2003			2006			2009			2012			2014		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	88.90%	83.90%	86.30%	77.40%	69.40%	73.50%	80.20%	78.70%	79.40%	83.20%	80.50%	81.80%	84.90%	81.20%	83.00%	2561 (80.4)	2717 (79.2)	5278 (79.8)
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	10.20%	15.90%	13.20%	22.30%	30.40%	26.30%	17.40%	20.30%	18.90%	15.30%	19.10%	17.30%	14.00%	18.20%	16.20%	583 (18.3)	695 (20.3)	1278 (19.3)
1 sinni í viku eða oftár	0.90%	0.20%	0.50%	0.20%	0.20%	0.20%	2.40%	1.00%	1.60%	1.40%	0.40%	0.90%	1.20%	0.50%	0.90%	42 (1.3)	20 (0.6)	62 (0.9)

Tafla 63. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu mörgum klst. þau eyða á viku í að lesa bækur aðrar en skólabækur.

	2000			2006			2009			2012			2014		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Enga	45.10%	29.90%	37.10%	39.00%	30.30%	34.60%	42.50%	23.90%	32.90%	32.90%	20.40%	26.50%	1097 (33.8)	706 (20.4)	1803 (26.9)
½-1	31.10%	37.10%	34.20%	31.80%	33.30%	32.60%	35.30%	36.00%	35.70%	39.30%	39.80%	39.60%	1280 (39.5)	1400 (40.4)	2680 (39.9)
2-3 klst.	14.80%	18.30%	16.60%	17.20%	20.80%	19.10%	12.80%	21.90%	17.50%	15.40%	19.90%	17.70%	540 (16.7)	761 (21.9)	1301 (19.4)
4 eða meira	9.10%	14.70%	12.10%	12.00%	15.60%	13.80%	9.40%	18.20%	14.00%	12.50%	19.90%	16.30%	325 (10.0)	600 (17.3)	925 (13.8)

⁵²⁾ Einungis var spurt um ferðir á myndlistarsýningar árin 1997, 2000 og 2003

Tafla 64. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu mörgum klst. þau eyða á viku í að lesa teiknimyndabækur eða blöð.

	2000			2006			2009			2012			2014		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Enga	48.10%	65.00%	56.90%	55.60%	70.10%	63.00%	67.40%	79.50%	73.70%	63.70%	74.60%	69.30%	2402 [74.3]	2958 [85.3]	5360 [80.0]
½-1	33.60%	27.00%	30.20%	29.90%	21.60%	25.70%	23.00%	15.60%	19.20%	26.10%	18.20%	22.00%	613 [19.0]	376 [10.8]	989 [14.8]
2-3 klst.	11.90%	5.60%	8.60%	9.50%	5.60%	7.50%	5.90%	3.10%	4.40%	6.80%	4.90%	5.80%	139 [4.3]	83 [2.4]	222 [3.3]
4 eða meira	6.50%	2.40%	4.40%	5.10%	2.70%	3.70%	3.60%	1.80%	2.70%	3.40%	2.40%	2.90%	79 [2.4]	49 [1.4]	128 [1.9]

Tafla 65. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu mörgum klst. þau eyða á viku í að lesa dagblöð.

	2000			2006			2009			2012			2014		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Enga	15.50%	15.30%	15.40%	25.50%	22.30%	23.80%	37.10%	37.00%	37.00%	46.10%	47.00%	46.50%	1949 [60.3]	2352 [67.9]	4301 [64.2]
½-1	52.20%	61.10%	56.80%	49.90%	57.30%	53.70%	48.60%	51.80%	50.30%	43.10%	44.60%	43.90%	1108 [34.3]	1007 [29.1]	2115 [31.6]
2-3 klst.	21.30%	17.50%	19.3%	17.40%	16.40%	16.90%	11.10%	9.10%	10.10%	8.30%	6.40%	7.40%	137 [4.2]	86 [2.5]	223 [3.3]
4 eða meira	11.00%	6.10%	8.50%	7.20%	4.00%	5.60%	3.20%	2.10%	2.60%	2.50%	2.10%	2.20%	36 [1.1]	21 [0.6]	57 [0.9]

Tafla 66. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu mörgum klst. þau eyða á viku í að lesa tímarit.

	2000			2006			2009			2012			2014		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Enga	25.90%	15.40%	20.40%	42.40%	16.70%	29.20%	60.40%	34.90%	47.20%	66.90%	44.70%	55.50%	2452 [76,2]	2205 [63,6]	4657 [69,7]
½-1	51.30%	58.70%	55.20%	42.70%	59.30%	51.20%	32.10%	53.00%	42.90%	26.90%	45.20%	36.30%	631 [19,6]	1101 [31,8]	1732 [25,9]
2-3 klst.	15.20%	19.50%	17.40%	10.80%	19.00%	15.00%	5.20%	9.70%	7.50%	4.50%	7.60%	6.10%	93 [2,9]	126 [3,6]	219 [3,3]
4 eða meira	7.60%	6.50%	7.00%	4.20%	4.90%	4.50%	2.20%	2.50%	2.40%	1.60%	2.40%	2.10%	42 [1,3]	34 [1,0]	76 [1,1]

Tafla 67. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu mörgum klst. þau eyða á viku í að lesa blöð á netinu.

	2012			2014		
	Strákar	Stelpur	Allir	Strákar	Stelpur	Allir
Enga	53.70%	52.90%	53.30%	2120 [65,8]	2386 [69,0]	4506 [67,4]
½-1	30.40%	31.90%	31.20%	854 [26,5]	859 [24,8]	1713 [25,6]
2-3 klst.	9.80%	9.80%	9.80%	170 [5,3]	161 [4,7]	331 [5,0]
4 eða meira	6.00%	5.30%	5.70%	79 [2,5]	53 [1,5]	132 [2,0]

Tafla 68. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu mörgum klst. þau eyða á viku í að lesa annað efni á netinu.

	2012			2014		
	Strákar	Stelpur	Allir	Strákar	Stelpur	Allir
Enga	18.50%	15.20%	16.80%	1110 [34,4]	1252 [36,1]	2362 [35,3]
½-1	29.30%	33.10%	31.20%	1320 [40,9]	1529 [44,1]	2849 [42,6]
2-3 klst.	21.70%	24.50%	23.10%	522 [16,2]	430 [12,4]	952 [14,2]
4 eða meira	30.70%	27.30%	28.90%	276 [8,6]	256 [7,4]	532 [7,9]

TÓMSTUNDAIÐKUN

Tafla 69. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda böll í félagsmiðstöð

	2012			2014		
	Strákar	Stelpur	Allir	Strákar	Stelpur	Allir
Nær aldrei	29.10%	17.70%	23.30%	926 (29,1)	672 (19,6)	1598 (24,2)
Nokkrum sinnum á ári – Nokkrum sinnum í mánuði	68.00%	80.10%	74.20%	2158 (67,8)	2676 (78,1)	4834 (73,1)
1 sinni í viku eða oftar	2.90%	2.10%	2.50%	100 (3,1)	78 (2,3)	178 (2,7)

Tafla 70. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda hópstarf/klúbbstarf í félagsmiðstöð

	2012			2014		
	Strákar	Stelpur	Allir	Strákar	Stelpur	Allir
Nær aldrei	56.30%	52.80%	54.50%	1678 (53,5)	1726 (50,9)	3404 (52,1)
Nokkrum sinnum á ári – Nokkrum sinnum í mánuði	33.80%	36.00%	34.90%	1112 (35,5)	1233 (36,3)	2345 (35,9)
1 sinni í viku eða oftar	9.90%	11.20%	10.60%	345 (11,0)	435 (12,8)	780 (11,9)

Tafla 71. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda opið hús í félagsmiðstöð

	2012			2014		
	Strákar	Stelpur	Allir	Strákar	Stelpur	Allir
Nær aldrei	38.20%	38.40%	38.30%	1174 (37,3)	1306 (38,4)	2480 (37,9)
Nokkrum sinnum á ári – Nokkrum sinnum í mánuði	38.70%	40.10%	39.40%	1174 (37,3)	1292 (38,0)	2466 (37,7)
1 sinni í viku eða oftar	23.10%	21.50%	22.30%	800 (25,4)	799 (23,5)	1599 (24,4)

Tafla 72. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda annað starf á vegum félagsmiðstöðvarinnar

	2012			2014		
	Strákar	Stelpur	Allir	Strákar	Stelpur	Allir
Nær aldrei	57.40%	50.80%	54.00%	1782 (57,1)	1776 (52,6)	3558 (54,7)
Nokkrum sinnum á ári – Nokkrum sinnum í mánuði	34.90%	40.20%	37.60%	1093 (35,0)	1292 (38,2)	2385 (36,7)
1 sinni í viku eða oftar	7.70%	9.10%	8.40%	247 (7,9)	310 (9,2)	557 (8,6)

Tafla 73. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda bekkjarkvöld eða bekkjar-skemmtanir á vegum skólans.

	2006			2009			2012			2014		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	30.60%	27.00%	28.70%	33.60%	24.80%	29.00%	40.20%	27.20%	33.50%	1241 (39.6)	980 (28.8)	2221 (34.0)
Nokkrum sinnum á ári – Nokkrum sinnum í mánuði	65.10%	69.90%	67.60%	63.70%	73.50%	68.70%	57.90%	71.40%	64.80%	1819 (58.0)	2366 (69.6)	4185 (64.1)
1 sinni í viku eða oftár	4.20%	3.10%	3.60%	2.70%	1.80%	2.20%	2.00%	1.50%	1.70%	76 (2.4)	51 (1.5)	127 (1.9)

Tafla 74. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau spila í hljómsveit með nokkrum vinum sínum.

	2000			2003			2006			2009			2012			2014		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	79.30%	89.90%	84.80%	71.50%	85.60%	78.50%	66.80%	85.30%	76.30%	79.10%	89.90%	84.70%	85.90%	89.80%	87.90%	2675 (85.6)	3011 (88.7)	5686 (87.2)
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	13.10%	8.50%	10.70%	14.20%	9.60%	11.90%	20.80%	11.40%	16.00%	14.00%	7.60%	10.70%	9.70%	7.50%	8.60%	305 (9.8)	297 (8.7)	602 (9.2)
1 sinni í viku eða oftár	7.60%	1.60%	4.40%	14.40%	4.80%	9.60%	12.50%	3.20%	7.70%	7.00%	2.50%	4.70%	4.40%	2.60%	3.50%	145 (4.6)	88 (2.6)	233 (3.6)

Tafla 75. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau taka þátt í tónlistarnámi.

	2000			2003			2006			2009			2012			2014		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	87.80%	80.50%	84.20%	81.00%	74.90%	77.80%	73.50%	70.80%	72.20%	73.90%	73.60%	73.80%	79.20%	75.10%	77.10%	2532 (80.6)	2553 (75.0)	5085 (77.7)
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	2.80%	2.70%	2.80%	6.30%	3.90%	5.00%	7.70%	7.10%	7.40%	8.10%	4.90%	6.50%	6.40%	4.00%	5.20%	178 (5.7)	148 (4.4)	326 (5.0)
1 sinni í viku eða oftar	9.40%	16.90%	13.00%	12.70%	21.20%	17.20%	18.80%	22.10%	20.40%	18.00%	21.50%	19.80%	14.30%	20.80%	17.70%	430 (13.7)	701 (20.6)	1131 (17.3)

Tafla 76. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau taka þátt í skátastarfi.

	2000			2003			2006			2009			2012			2014		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	92.30%	95.20%	93.80%	92.80%	93.30%	93.10%	91.20%	95.40%	93.30%	93.00%	95.70%	94.40%	94.00%	95.80%	94.90%	2937 (93.9)	3254 (96.3)	6191 (95.1)
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	4.40%	1.90%	3.10%	3.70%	2.90%	3.30%	5.70%	2.10%	3.80%	4.20%	2.10%	3.10%	3.50%	1.70%	2.60%	111 (3.5)	39 (1.2)	150 (2.3)
1 sinni í viku eða oftar	3.40%	2.90%	3.10%	3.50%	3.80%	3.60%	3.10%	2.50%	2.80%	2.90%	2.20%	2.60%	2.50%	2.40%	2.40%	81 (2.6)	85 (2.5)	166 (2.6)

Tafla 77. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau taka þátt í myndlistarnámi.

	2000			2003			2006			2009			2012			2014		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	89.70%	83.30%	86.30%	89.70%	83.50%	86.60%	88.30%	84.50%	86.40%	90.80%	88.40%	89.60%	92.90%	90.50%	91.70%	2891 [92.5]	3052 [89.8]	5943 [91.1]
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	6.80%	9.40%	8.20%	6.20%	9.30%	7.70%	8.50%	8.30%	8.40%	6.30%	6.40%	6.40%	5.10%	5.80%	5.40%	164 [5.2]	197 [5.8]	361 [5.5]
1 sinni í viku eða oftár	3.50%	7.30%	5.50%	4.10%	7.20%	5.60%	3.10%	7.20%	5.30%	2.90%	5.20%	4.10%	2.10%	3.70%	2.90%	70 [2.2]	148 [4.4]	218 [3.3]

Tafla 78. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau taka þátt í ungliðastarfi björgunarsveita.

	2000			2003			2006			2009			2012			2014		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	87.00%	94.30%	90.90%	87.80%	93.20%	90.50%	87.50%	94.00%	90.80%	86.90%	91.60%	89.30%	88.30%	90.20%	89.30%	2778 [88.9]	3159 [93.3]	5937 [91.2]
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	7.50%	3.30%	5.30%	7.10%	3.70%	5.40%	8.20%	3.60%	5.90%	7.70%	3.80%	5.70%	7.10%	4.30%	5.60%	204 [6.5]	94 [2.8]	298 [4.6]
1 sinni í viku eða oftár	5.40%	2.40%	3.80%	5.10%	3.10%	4.10%	4.30%	2.40%	3.30%	5.30%	4.60%	4.90%	4.60%	5.40%	5.10%	142 [4.5]	132 [3.9]	274 [4.2]

Tafla 79. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda skák.

	2000			2003			2006			2009			2012			2014		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	76.50%	94.70%	86.00%	80.20%	93.90%	87.00%	81.70%	95.90%	89.00%	86.90%	95.90%	91.60%	84.10%	95.70%	90.00%	2678 [85.9]	3270 [96.9]	5948 [91.6]
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	18.20%	4.80%	11.20%	15.50%	5.50%	10.50%	13.70%	3.50%	8.50%	9.30%	3.50%	6.30%	10.70%	3.50%	6.90%	319 [10.2]	86 [2.5]	405 [6.2]
1 sinni í viku eða oftar	5.30%	0.50%	2.80%	4.40%	0.60%	2.50%	4.50%	0.60%	2.50%	3.80%	0.60%	2.10%	5.30%	0.90%	3.00%	121 [3.9]	20 [0.6]	141 [2.2]

Tafla 80. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda hestamennsku.

	2000			2003			2006			2009			2012			2014		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	82.60%	70.30%	76.10%	84.30%	69.10%	76.80%	83.60%	74.80%	79.10%	88.70%	78.40%	83.40%	90.10%	80.80%	85.30%	2825 [90.4]	2815 [83.1]	5640 [86.6]
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	12.50%	21.60%	17.30%	11.40%	22.20%	16.70%	12.00%	16.10%	14.10%	8.20%	14.10%	11.20%	6.70%	12.40%	9.60%	218 [7.0]	349 [10.3]	567 [8.7]
1 sinni í viku eða oftar	4.90%	8.10%	6.60%	4.30%	8.70%	6.50%	4.40%	9.10%	6.60%	3.10%	7.50%	5.40%	3.10%	6.70%	5.00%	82 [2.6]	223 [6.6]	305 [4.7]

Tafla 81. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda K.F.U.M. eða K.F.U.K..

	2000			2003			2006			2009			2012			2014		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	90.60%	94.30%	92.50%	90.70%	92.10%	91.40%	90.20%	94.50%	92.40%	93.10%	92.90%	93.00%	92.40%	92.80%	92.60%	2905 [93.2]	3169 [93.5]	6074 [93.4]
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	6.90%	4.10%	5.40%	7.80%	5.80%	6.80%	7.90%	4.30%	6.00%	5.20%	4.70%	5.00%	6.20%	4.80%	5.50%	169 [5.4]	151 [4.5]	320 [4.9]
1 sinni í viku eða oftar	2.50%	1.60%	2.00%	1.50%	2.10%	1.80%	1.90%	1.20%	1.50%	1.70%	2.40%	2.00%	1.40%	2.40%	1.90%	43 [1.4]	69 [2.0]	112 [1.7]

Tafla 82. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda æskulýðsstarf þjóðkirkjunnar.

	2000			2003			2006			2009			2012			2014		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	93.40%	93.20%	93.30%	93.00%	89.60%	91.30%	91.00%	93.30%	92.20%	92.90%	92.50%	92.70%	94.00%	92.90%	93.40%	2931 [94.2]	3152 [93.2]	6083 [93.7]
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	5.00%	5.00%	5.00%	5.10%	7.40%	6.20%	6.80%	4.70%	5.70%	5.20%	4.80%	5.00%	4.90%	3.80%	4.40%	132 [4.2]	128 [3.8]	250 [4.0]
1 sinni í viku eða oftar	1.60%	1.90%	1.80%	2.00%	3.00%	2.50%	2.20%	2.10%	2.10%	1.90%	2.70%	2.30%	1.10%	3.20%	2.20%	48 [1.5]	103 [3.0]	151 [2.3]

Tafla 83. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda æskulýðsstarf annarra trúfélaga (en þjóðkirkjunnar).

	2000			2003			2006			2009			2012			2014		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	94.70%	96.60%	95.70%	94.90%	96.30%	95.60%	93.30%	97.00%	95.20%	95.90%	97.40%	96.70%	95.50%	96.70%	96.10%	2969 [95.7]	3286 [97.4]	6255 [96.6]
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	3.50%	2.00%	2.70%	3.40%	2.30%	2.90%	5.10%	2.20%	3.60%	3.30%	1.80%	2.50%	3.60%	2.10%	2.80%	108 [3.5]	54 [1.6]	162 [2.5]
1 sinni í viku eða oftar	1.90%	1.40%	1.60%	1.70%	1.40%	1.60%	1.50%	0.90%	1.20%	0.80%	0.90%	0.80%	0.80%	1.30%	1.00%	26 [0.8]	33 [1.0]	59 [0.9]

Tafla 84. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda útivist (fjallgöngur eða útilegur).

	2000			2003			2006			2012			2014		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	60.30%	51.20%	55.50%	53.90%	39.80%	46.90%	61.40%	57.40%	59.40%	70.60%	59.10%	64.70%	2345 [75.6]	2317 [68.7]	4662 [72.0]
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	34.70%	44.80%	40.00%	41.80%	56.90%	49.30%	34.30%	39.40%	36.90%	27.10%	38.80%	33.10%	702 [22.6]	1011 [30.0]	1713 [26.5]
1 sinni í viku eða oftar	5.00%	4.00%	4.50%	4.30%	3.20%	3.80%	4.30%	3.30%	3.70%	2.30%	2.10%	2.20%	54 [1.7]	47 [1.4]	101 [1.6]

Tafla 85. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda hannyrdír, fatahönnun eða fatasaum.

	2000			2003			2006			2012			2014		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	92.00%	62.60%	76.60%	91.40%	73.30%	82.10%	94.70%	71.30%	82.60%	95.30%	81.00%	87.90%	2974 (95,1)	2929 (86,4)	5903 (90,5)
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	5.10%	20.20%	13.10%	6.60%	13.70%	10.30%	4.30%	14.90%	9.80%	3.80%	12.00%	8.00%	125 (4,0)	279 (8,2)	404 (6,2)
1 sinni í viku eða oftar	2.90%	17.10%	10.40%	2.10%	13.00%	7.60%	1.00%	13.70%	7.60%	0.90%	7.00%	4.00%	29 (0,9)	184 (5,4)	213 (3,3)

Tafla 86. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda förðun eða hárgreiðslu.

	2000			2003			2006			2012			2014		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	94.00%	64.30%	78.40%	91.90%	67.90%	79.70%	94.70%	70.90%	82.40%	95.40%	75.50%	85.10%	2971 (95,1)	2679 (79,0)	5650 (86,7)
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	4.50%	25.20%	15.40%	6.40%	22.10%	14.40%	4.30%	20.20%	12.50%	3.90%	18.10%	11.10%	123 (3,9)	491 (14,5)	614 (9,4)
1 sinni í viku eða oftar	1.50%	10.50%	6.20%	1.70%	9.90%	5.90%	1.00%	8.80%	5.00%	0.70%	6.50%	3.70%	30 (1,0)	219 (6,5)	249 (3,8)

Tafla 87. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda dans.

	2006			2009			2012			2014		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	90.30%	71.40%	80.60%	93.50%	73.20%	83.00%	93.70%	78.80%	86.00%	2938 (93.9)	2847 (84.1)	5785 (88.8)
Nokkrum sinnum á ári – Nokkrum sinnum í mánuði	7.10%	13.00%	10.10%	4.50%	11.10%	7.90%	4.60%	7.50%	6.10%	140 (4.5)	208 (6.1)	348 (5.3)
1 sinni í viku eða oftár	2.50%	15.60%	9.20%	2.00%	15.70%	9.10%	1.70%	13.80%	7.80%	52 (1.7)	332 (9.8)	384 (5.9)

Tafla 88. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda nemendaráð.

	2012			2014		
	Strákar	Stelpur	Allir	Strákar	Stelpur	Allir
Nær aldrei	82.90%	81.00%	81.90%	2546 (81.2)	2838 (83.3)	5384 (82.3)
Nokkrum sinnum á ári – Nokkrum sinnum í mánuði	10.60%	9.00%	9.80%	349 (11.1)	254 (7.5)	603 (9.2)
1 sinni í viku eða oftár	6.50%	9.90%	8.30%	239 (7.6)	315 (9.2)	554 (8.5)

Tafla 89. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda skólaráð.

	2012			2014		
	Strákar	Stelpur	Allir	Strákar	Stelpur	Allir
Nær aldrei	87.80%	87.50%	87.60%	2738 (87.4)	3029 (89.1)	5767 (88.3)
Nokkrum sinnum á ári – Nokkrum sinnum í mánuði	10.00%	10.00%	10.00%	325 (10.4)	291 (8.6)	616 (9.4)
1 sinni í viku eða oftár	5.80%	2.50%	2.30%	69 (2.2)	80 (2.4)	149 (2.3)

Tafla 90. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda lúðra-, skóla-, eða tónlistarskólahljómsveit.

	2012			2014		
	Strákar	Stelpur	Allir	Strákar	Stelpur	Allir
Nær aldrei	91.50%	92.10%	91.80%	2863 (91.6)	3147 (92.6)	6010 (92.1)
Nokkrum sinnum á ári – Nokkrum sinnum í mánuði	4.60%	2.00%	3.20%	145 (4.6)	76 (2.2)	221 (3.4)
1 sinni í viku eða oftár	3.90%	5.90%	4.90%	119 (3.8)	176 (5.2)	295 (4.5)

Tafla 91. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda leiklist.

	2012			2014		
	Strákar	Stelpur	Allir	Strákar	Stelpur	Allir
Nær aldrei	88.00%	78.10%	82.90%	2744 (88.0)	2780 (81.9)	5524 (84.8)
Nokkrum sinnum á ári – Nokkrum sinnum í mánuði	8.10%	12.40%	10.30%	245 (7.9)	329 (9.7)	574 (8.8)
1 sinni í viku eða oftár	3.90%	9.50%	6.80%	130 (4.2)	284 (8.4)	414 (6.4)

Tafla 92. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda ballett.

	2012			2014		
	Strákar	Stelpur	Allir	Strákar	Stelpur	Allir
Nær aldrei	96.20%	91.50%	93.80%	2993 (95.7)	3147 (93.0)	6140 (94.3)
Nokkrum sinnum á ári – Nokkrum sinnum í mánuði	2.90%	2.50%	2.70%	109 (3.5)	52 (1.5)	161 (2.5)
1 sinni í viku eða oftár	0.90%	6.10%	3.50%	24 (0.8)	186 (5.5)	210 (3.2)

Tafla 93. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda veiðar (stang- eða skot-veiðar).

	2012			2014		
	Strákar	Stelpur	Allir	Strákar	Stelpur	Allir
Nær aldrei	69.20%	80.80%	75.20%	2222 (71.9)	2821 (83.7)	5043 (78.0)
Nokkrum sinnum á ári – Nokkrum sinnum í mánuði	28.50%	19.00%	23.60%	807 (26.1)	542 (16.1)	1349 (20.9)
1 sinni í viku eða oftár	2.30%	0.20%	1.30%	63 (2.0)	9 (0.3)	72 (1.1)

Frá árinu 1992 hefur mennta- og menningarmálaráðuneytið stuðlað að því að gerðar hafa verið faglegar, samanburðarhæfar rannsóknir á högum, líðan og aðstæðum barna og ungmenna hér á landi. Niðurstöður þeirra hafa verið kynntar árlega undir heitinu *Ungt fólk*.

Það er hverri þjóð mikilvægt að eiga slíkar langtímarannsóknir um líðan, viðhorf og aðstæður barna og ungmenna á hverjum tíma, og hefur Ísland mörg undanfarin ár verið í fararbroddi meðal nágrannaþjóðanna í þróun þannig rannsókna.

Æskulýðsrannsóknirnar *Ungt fólk* eru gerðar með reglulegu millibili meðal nemenda í 5. til 10. bekk í öllum grunnskólum landsins og einnig í öllum árgöngum framhaldsskólanna. Það gefur rannsóknunum mikið vægi að leggja spurningalistana fyrir í öllum skólum og gerir m.a. að verkum að hægt er að nota niðurstöður þeirra með markvissum hætti við stefnumótun í málefnum barna og ungmenna hér á landi, bæði á einstökum landssvæðum, fyrir landið í heild og jafnvel í einstökum sveitarfélögum.

Niðurstöður er varða menntun, menningarneyslu og menningarþátttöku, tómstundir, íþróttaiðkun og framtíðarsýn eru unnar sérstaklega fyrir ráðuneytið og gerðar aðgengilegar í skýrslum sem kynntar eru almenningi og hagsmunaaðilum. Einstök sveitarfélög og aðrir hagsmunaaðilar láta einnig vinna sérstakar skýrslur úr niðurstöðunum til eigin nota. Við undirbúning og framkvæmd rannsókna *Ungt fólk* hefur tekist mjög gott og farsælt samstarf fræðimanna og starfsfólks skóla og sveitarfélaga, sem hafa séð með hvaða hætti er hægt að nýta niðurstöður þeirra til stefnumótunar og frekari umbóta.

Rannsóknamiðstöðin *Rannsóknir og greining* við Háskólann í Reykjavík hefur séð um framkvæmd rannsókna, en miðstöðin sérhæfir sig í rannsóknum á ungu fólki á Íslandi og erlendis og leiðir rannsóknaverkefni á þeim vettvangi í yfir 20 borgum í Evrópu. Í gagnagrunni miðstöðvarinnar er nú þegar að finna upplýsingar um hagi og líðan ungs fólks allt frá 1992.

MENNTA- OG
MENNINGARMÁLARÁÐUNEYTIÐ

HÁSKÓLINN Í REYKJAVÍK
REYKJAVÍK UNIVERSITY

RANNSÓKNIR & GREINING EHF